

APHEIT JOURNAL

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ISSN : 0858-9216

ปีที่ 29 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2566

Vol. 29 No.1 January - June 2023

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

APHEIT HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES JOURNAL

ISSN: 0858 – 9216

ปีที่ 29 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2566

Vol. 29 No. 1 January – June 2023

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชาการศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เน้นการพัฒนานวัตกรรมทางด้านการจัดการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนา บทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (double-blinded peer review)

เจ้าของ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่ปรึกษา คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
บรรณาธิการ

ดร.มานิต บุญประเสริฐ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวทิพนาถ ชาริรักษ์

กองบรรณาธิการ

ดร.เสนีย์ สุวรรณดี

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ดร.ธนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.พรณราย ทรัพย์ะประภา

นักวิชาการอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ ไชยโส

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ชัยสำเริง

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษยา วงษ์สวัสดิกุล

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล นววงศ์เสถียร

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

รองศาสตราจารย์ ญัฐพล ชันธไชย

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ฝ่ายจัดการและเลขานุการกองบรรณาธิการ

นางสาวนราวดี เฉพาะตน

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

สถานที่พิมพ์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

สามารถอ่านและดาวน์โหลดบทความได้ที่ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/apheit-ss/index>

คณะกรรมการวิชาการและการประกันคุณภาพการศึกษา

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ สยามบรมราชกุมารี

วาระ 1 สิงหาคม 2565 – กรกฎาคม 2567

1. ผศ.ดร.พล.ร.ต.หญิง สุภัทราเอื้อวงศ์	มหาวิทยาลัยสยาม	ที่ปรึกษา
2. ดร.มานิต บุญประเสริฐ	ผู้อำนวยการสำนักงานสมาคม ฯ	ที่ปรึกษา
3. ดร.สุนทรี รัตภาสกร	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	ประธาน
4. ผศ.ดร.ปณมาพร สุขปลั่ง	มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
5. ดร.สุรวิ ศุนาลัย	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	กรรมการ
6. รศ.ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	กรรมการ
7. ผศ.ดร.เหมือนหมาย อภินทนาพงศ์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	กรรมการ
8. ดร.ธินิดา บัณฑวรรณ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กรรมการ
9. ดร.วิริยาพร ศิริกุล	มหาวิทยาลัยสยาม	กรรมการ
10. Dr.Jonathan Rante Carreon	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	กรรมการ
11. รศ.ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	กรรมการ
12. ดร.สุรัชย์ สานติสุขรัตน์	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	กรรมการ
13. ผศ.ดร.ตระกูล จิตวัฒนากร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	กรรมการ
14. อาจารย์จรินทร์ กมลสินธุ์	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	กรรมการ
15. ดร.วินัย โกกระกุล	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	กรรมการ
16. ผศ.ดร.อรุณี สาภาทอง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	กรรมการ
17. ผศ.ดร.อัจฉราพร โชติพิทักษ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	กรรมการ
18. ผศ.วารุณี मिलินทปัญญา	มหาวิทยาลัยธนบุรี	กรรมการ
19. ดร.อลงกต ยะไวทย์	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	กรรมการ
20. ผศ.ดร.กมลนันท์ ทวีรระยกุล	มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก	กรรมการ
21. ดร.พรทิพย์ กวินสุพร	มหาวิทยาลัยคริสเตียน	กรรมการ
22. ดร.ณัฐภูมิ ว่องทรงษ์ทวี	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
23. ดร.นันทิรา พุมมาพันธุ์	วิทยาลัยเซนต์อีสต์บางกอก	กรรมการ
24. ดร.ลภัสรดา มุสิกวงศ์	วิทยาลัยดุสิตธานี	กรรมการ
25. ผศ.เกรียงศักดิ์ โชติจรุงเกียรติ	วิทยาลัยสันตพล	กรรมการ
26. ผศ.ดร.วัลลภา ทรงพระคุณ	มหาวิทยาลัยพายัพ	กรรมการ
27. รศ.ดร.อรพรรณ ลือบุญวัชชัย	วิทยาลัยเซนต์หลุยส์	กรรมการ
28. ดร.จวีร์วรรณ มณีแสง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	กรรมการ
29. ผศ.ดร.ณัฐ โธนาทรัพย์	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	กรรมการ
30. ผศ.ดร.ปาลพล รอดลอยทุกข์	มหาวิทยาลัยชินวัตร	กรรมการ
31. ดร.กীরัตน์ สงวนไพร	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต	กรรมการ

32. ดร.วีรพงษ์ สุทาว์น	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	กรรมการ
33. ผศ.ดร.ฐิติรัตน์ มีมาก	สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ	กรรมการ
34. ดร.วัลลภา ศรีทองพิมพ์	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด	กรรมการ
35. อาจารย์กมลวรรณ บุญสัมปทา	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	กรรมการ
36. อาจารย์พรจักษ์ พิริยะกุล	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	กรรมการและเลขานุการ
37. อาจารย์พัชรินทร์ สนิธิพงษ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

Reviewers

ศาสตราจารย์ ดร.พฤษี	ศิริบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.บุญเรียง	ขจรศิลป์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย	บุญประเสริฐ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์	เดชะคุปต์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญวัลย์	สัตยารักษ์วิทย์	สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา
รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์	ไชยโส	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์	ชัยสำเริง	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณราย	ทรัพย์ะประภา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์	ทองเลิศ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทรา	เอื้อวงศ์	มหาวิทยาลัยสยาม
ดร.ธนอมวงศ์	ล้ำยอดมรรคผล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดร.วันเกษม	สัตยานุชิต	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ดร.ผุสดี	พลสารมย์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ดร.ศรีสมร	พุ่มสะอาด	มหาวิทยาลัยรังสิต

Editor's Note

Dear All,

We have heard a lot about ChatGPT these days. I wonder how smart it is. I signed in and asked a clear, direct and specific question, “what ChatGPT can help our members to better prepare an academic paper for publication”. In a minute, I got the following answer from ChatGPT.

Preparing an academic paper for publication in journals can be a rigorous and demanding process. Here are several ways in which ChatGPT can assist you in improving your academic paper preparation:

1. Literature review: ChatGPT can help you conduct an extensive literature review by generating summaries of relevant papers, highlighting key findings, and identifying research gaps. This will provide you with a solid foundation for your paper and help you position your research within the existing body of knowledge.

2. Structuring and organization: ChatGPT can assist you in structuring your paper effectively. You can collaborate with the model to outline your paper, decide on the order and content of sections, and ensure a logical flow of ideas throughout the document. By discussing your paper's structure with ChatGPT, you can gain valuable insights and refine your approach.

3. Generating content: ChatGPT can generate content for specific sections of your paper. You can provide the model with prompts such as "Discuss the methodology used in this study" or "Explain the results and their implications," and it can help you articulate your thoughts, provide relevant information, and suggest appropriate terminology.

4. Proofreading and editing: ChatGPT can assist in proofreading and editing your paper. It can help identify grammar and punctuation errors, suggest improvements to sentence structure, and offer alternative word choices. However, keep in mind that ChatGPT is not infallible, so it's important to carefully review and validate the suggestions it provides.

5. Clarifying complex concepts: If you're struggling to explain complex concepts or theories, ChatGPT can help you simplify and clarify them. By discussing these concepts with the model, you can explore different ways of presenting the information, ensuring that your paper is accessible to a broader audience.

6. Addressing reviewer comments: ChatGPT can assist in addressing reviewer comments by providing alternative explanations, suggesting revisions, or helping you develop stronger arguments. By discussing the comments with the model, you can gain fresh insights and refine your responses effectively.

Remember that while ChatGPT can be a valuable tool in the academic paper preparation process, it's crucial to exercise critical thinking, verify the information it provides, and consult domain experts when needed.

Our journal is a platform for learn and share. We support lifelong learning and create a learning community. Please try and share with us how ChatGPT assists you in preparing your manuscript. We appreciate your contributions.

With best wishes,

Manit Boonprasert, Ed.D

Association of Private Higher Education Institutions of Thailand

Under the Patronage of HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn

สารบัญ

CONTENTS

วารสารวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ปีที่ 29 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2566

บทความวิจัย

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ค้ำประกัน

Legal Measures to Protect Guarantors

รุ่งอรุณ ชนะวีรรณ, สุขสมัย สุทธิบัติ, พิมลรัตน์ วรรณะหทัย, และสุนทรียา เหมือนพะวงศ์.....01-09

การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย

The Knowledge Synthesis of Research Works in Regards to Green Hotels in Thailand

ปรัญมณ เลปนานนท์, และอัศวิน แสงพิบูล.....10-23

ผลของการฝึกเล่นเกมหมากล้อมที่มีต่อการคิดบริหารจัดการตนกรณีศึกษาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

The Effects of Practicing the Game of Go on Executive Functions: A Case Study of First-year Students from the Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

ชนพัฒน์ อภิชาติเกรียงไกร, และสิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ.....24-34

รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

The Model of Academic Administration of Early Childhood Education under Bangkok Metropolitan Administration

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ, วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล, โกศล มีคุณ, และศักดิ์ชัย นิรัญทวี.....35-50

การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Development A Secondary School Administration Model According To World-Class Standard School Criterion The Office Of The Basic Education Commission

สุภาวดี คำนาดี, วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนาณรงค์, และ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี.....51-64

สารบัญ

CONTENTS

วารสารวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ปีที่ 29 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2566

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

The potential development in working model of the instructors in private universities

บุญยวีร์ โชคประเสริฐสม, วิภากรณ์ ภูวัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนาณรงค์, และ ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี.....65-78

กลยุทธ์การตลาด 6P's และรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

The 6 P's Marketing Strategies, Lifestyles Affecting to Decision Making on Purchasing Products via Application Central Online of Customers in Nonthaburi Province

ศักดิ์ชัย สะอาด, และธนภฤต วงศ์มหาเศรษฐ์.....79-94

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยงส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

Focus on Entrepreneurial Orientation, Innovation Capability, and Risk Taking affect to the Competitive Advantage through Online Channels in Kluaynamthai Innovation District

พนิดา ตันศิริ.....95-110

คุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19

Service Quality of Meguiar's Car Wash in Situation of COVID 19

น้ำตาล ลีนวรักษ์, อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ, และวิชัย โสสุวรรณจินดา.....111-120

ประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัย ของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

Efficiency of Unmanned Aerial Vehicle for Firefighting and Rescue of Bangkok Fire and Rescue Department, Bangkok Metropolitan Administration

ฉัตรชัย เสือจ้อย, อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ, วิชัย โสสุวรรณจินดา, และศรัศกดิ์ ชูดำ.....121-130

รุ่งอรุณ ชนะวีรรณ¹, สุขสมัย สุทธิบัติ², พิมลรัตน์ วรรณะหทัย³,
สุนทรียา เหมือนพะวงศ์⁴

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง^{1,2,3,4}

Rungarun Chanaweewarun¹, Suksamai Suthibhodee²,

Pimonrat Vattanahathai³, Suntariya Muanpawong⁴

Doctor of Philosophy Program in Social Science Ramkhamhaeng

University^{1,2,3,4} E-mail: beng2679@hotmail.com^{1,2,3,4}

Received: March 29, 2022; Revised: May 30, 2023; Accepted: June 19, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้ำประกัน (2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้ำประกันตามกฎหมายของประเทศไทย (3) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองผู้ค้ำประกันของต่างประเทศ (4) เพื่อพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้ำประกันของประเทศไทย ในการคุ้มครองผู้ค้ำประกันโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) สำหรับการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากวิจัยเอกสาร (documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) จากกลุ่มประชากร 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้พิพากษา นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันการเงินและการธนาคาร ทนายความ และประชาชนทั่วไปที่มีส่วนร่วมในการทำสัญญา ผลการวิจัยพบว่า มาตรการทางกฎหมายส่งผลต่อการคุ้มครองผู้ค้ำประกันดังต่อไปนี้ 1) การค้ำประกันตามมาตรา 680 การบอกเลิกสัญญาในกรณีที่ทรัพย์สินของผู้ค้ำประกันลดน้อยถอยลง พบว่าข้อกฎหมายไม่มีการกำหนดให้ผู้ค้ำประกันบอกเลิกสัญญาได้ เพราะหน้าที่ค้ำประกันย่อมมีมูลค่าลดลงไม่เหมาะสม 2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 11 ว่าด้วยการค้ำประกัน มาตรา 683 กฎหมายกำหนดให้ผู้ค้ำประกันแบกรับภาระมากเกินไป เป็นมาตรการที่กำหนดก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ค้ำประกัน 3) ผู้ค้ำประกันต้องถูกบังคับให้ชำระหนี้ยอมกระทบกระเทือนถึงความเป็นอยู่ของบุคคลในครอบครัวและก่อให้เกิดผลกระทบต่อคู่สมรสได้ และการทำสัญญาค้ำประกันเป็นการสร้างภาระผูกพันในการก่อหนี้ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อทรัพย์สินของผู้ค้ำประกันที่เป็นสินสมรส ควรให้คู่สมรสมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

คำสำคัญ: สัญญาค้ำประกัน ความรับผิด คู่สมรส

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the theoretical concepts of guarantor protection 2) to study the legal problems of guarantor protection laws in Thailand 3) to study foreign guarantor protection legal measures 4) to develop the law on guarantor protection in Thailand. This study used qualitative research design for data collection. The researcher collected data from documentary research and semi-structured in-depth interview from 5 groups of people: judges, academics and experts banking and financial institutions,

lawyers and the general public involved in contracting. The results of the study indicated that legal measures affecting the protection of the guarantor were as follows: 1) Guarantee under section 680, termination of contract in the event that the property of the guarantor is diminished did not require the guarantor to terminate the contract because the guaranteed debt will naturally decrease in value. 2) Civil and Commercial Code, Title 11 on Guarantees Section 683, the law requires the guarantor to bear too much burden. It is a predetermined measure that causes unfairness to the guarantor. 3) The guarantor must be compelled to pay the debt, which will affect the well-being of the family members and may affect the spouse. And the contract of guarantee is an obligation to create debt which may affect the property of the guarantor that is marital property the spouse should be involved in decision-making. Thus, recommendations to guarantor protection law were as follows: 1) the law should require the surety to terminate the surety ship contract in the event that the surety has deteriorated assets, which is the reason the surety cannot pay the debt on behalf of the debtor; 2) In the event that the surety is a quasi-incompetent or incompetent, the surety can terminate the contract 3) amends the law on payment of default interest of the surety, 4) amends the law on liability for encumbrance which is a debt instrument, 5) stipulates in the contract of guarantee that the surety having a spouse must have consent from the spouse to enter into the contract. And the spouse is not liable for any obligations in the contract.

KEYWORDS: Guarantee contract, Liability, Spouse

บทนำ

บทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 11 คำประกัน ได้มีการตรวจแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 มีผลใช้บังคับวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับวันที่ 15 กรกฎาคม 2558 ด้วยเหตุผลที่ว่าบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้อยู่ปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ค้ำประกันซึ่งมิใช่ลูกหนี้ชั้นต้นแต่เป็นเพียงบุคคลภายนอกที่ยอมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ในการที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้เท่านั้น โดยข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติปรากฏว่าเจ้าหนี้ส่วนใหญ่เป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพให้กู้มักจะอาศัยอำนาจการต่อรองที่สูงกว่าหรือความได้เปรียบในทางการเงิน กำหนดข้อตกลงอันเป็นการยกเว้นสิทธิของผู้ค้ำประกันตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

หรือให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบเป็นลูกหนี้ชั้นต้นกรณีจึงส่งผลให้ผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาประชาชนทั่วไปไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งต้องกลายเป็นผู้ค้ำประกันจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ค้ำประกันจึงจำเป็นต้องแก้ไขตราพระราชบัญญัติดังกล่าว ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย จึงได้ศึกษาเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายคำประกันทั้ง 4 หมวด อีกครั้ง และพบว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่แก้ไขใหม่ทั้งสองฉบับได้สร้างความเป็นธรรมโดยผู้ค้ำประกันที่เป็นประชาชนทั่วไปได้รับความคุ้มครองตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายมากยิ่งขึ้น เช่น การกำหนดให้การค้ำประกันหนี้ในอนาคตหรือหนี้ที่มีเงื่อนไขต้องมีวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้ ลักษณะของมูลหนี้ จำนวนเงินสูงสุดที่มีคำประกันและระยะเวลาในการก่อหนี้ที่จะค้ำประกันไว้ในสัญญาตามมาตรา 681 วรรคสอง การกำหนดให้ข้อตกลงใดที่กำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบอย่างเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ ตาม

มาตรา 681/1 การกำหนดให้ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากกฎหมายที่ผู้ค้าประกันได้รับสิทธิและได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 681 วรรคหนึ่ง วรรคสองและวรรคสาม มาตรา 694 มาตรา 698 และมาตรา 699 เป็นโมฆะ มาตรา 685/1 การกำหนดให้ผู้ค้าประกันได้รับประโยชน์จากการที่เจ้าหนี้กระทำการใด ๆ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ให้แก่ลูกหนี้ และมีการชำระหนี้ตามที่ได้ลดแล้วภายในกำหนดเวลาชำระหนี้ตามข้อตกลงนั้น ตามมาตรา 691 หรือการกำหนดให้กระทำการ เมื่อลูกหนี้ผิดนัดให้ชัดเจนว่าเจ้าหนี้ต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเจ้าหนี้จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้าประกันมิได้ ตามมาตรา 686

แต่ก็ยังพบว่ายังมีบางบทบางมาตราที่ทำให้ผู้ค้าประกันที่เป็นบุคคลทั่วไปยังไม่ได้รับความเป็นธรรมและรับได้ความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ ตามความมุ่งหมายของกฎหมายจึงต้องมีการพัฒนามาตรการเกี่ยวกับประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. การบอกเลิกสัญญา

สัญญาการค้าประกันเป็นสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกเรียกว่า ผู้ค้าประกัน เข้าผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680 สัญญาการค้าประกันจึงเป็นการค้าประกันการชำระหนี้ด้วยตัวบุคคล ซึ่งมีผลทำให้เจ้าหนี้มีบุคคลสิทธิที่จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ได้ โดยบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินทั่ว ๆ ไปของผู้ค้าประกัน ต่างจากกรณีจำนองและจำนำซึ่งเป็นการประกันด้วยทรัพย์สิน ทำให้เจ้าหนี้มีทรัพย์สินสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำนอง หรือจำนำ เจ้าหนี้มีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินนั้นแม้จะเปลี่ยนเจ้าของ (ปัญญา ธนอมรอด, 2562) การประกันด้วยบุคคลเป็นการเอาเครดิตของบุคคลนั้นเป็นประกัน เจ้าหนี้เชื่อในความสามารถของผู้ค้าประกันที่จะชำระหนี้แทนได้เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระ ส่วนการประกันด้วยทรัพย์สินเป็นการเจาะจงเอาตัวทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งมาเป็นประกันการชำระหนี้ เจ้าหนี้จึงเชื่อในคุณค่าหรือราคาของทรัพย์สินนั้น ที่จะเอาออกขายได้เงินมา

ชำระหนี้ (เสนีย์ ปราโมช, 2562) และการค้าประกันผู้ค้าประกันจะถูกฟ้องให้รับผิดชอบตามสัญญาการค้าได้ก็ต่อเมื่อลูกหนี้ผิดนัด และเจ้าหนี้ได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันภายในหกสิบวันนับแต่ลูกหนี้ผิดนัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 686 กรณีมีปัญหาว่า หากในระหว่างที่ลูกหนี้ยังไม่ผิดนัดแต่ผู้ค้าประกันมีทรัพย์สินที่ลดน้อยถอยลงจนไม่สามารถที่จะชำระหนี้ของลูกหนี้ได้ ผู้ค้าประกันก็ไม่สามารถบอกเลิกสัญญาได้ ถ้าสัญญาการค้าประกันนั้นกำหนดระยะเวลา คงมีแต่บทบัญญัติในมาตรา 699 วรรคแรก ที่บัญญัติว่า การค้าประกันเพื่อกิจการเนื่องกันไปหลายคราวไม่มีจำกัดเวลาเป็นคุณแก่เจ้าหนี้ ท่านว่าผู้ค้าประกันอาจเลิกเสียเพื่อคราวอันเป็นอนาคตได้เท่านั้น ซึ่งไม่เป็นธรรมกับผู้ค้าประกัน

2. การชำระดอกเบี้ยตามสัญญาการค้าประกัน

กฎหมายกำหนดให้ลูกหนี้ต้องชำระดอกเบี้ยให้แก่เจ้าหนี้ก็เพื่อบรรเทาความเสียหายแก่อีกฝ่ายหนึ่งกับอีกทั้งเป็นการเร่งรัดเพื่อให้มีการชำระหนี้เร็วขึ้นในกรณีที่ฝ่ายใดมีหน้าที่ต้องชำระหนี้แก่อีกฝ่ายมิฉะนั้นจะต้องเสียดอกเบี้ยไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะชำระหนี้เสร็จ ซึ่งเหตุผลการคิดดอกเบี้ยที่กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขที่ถูกกำหนดไว้สำหรับเจ้าหนี้และลูกหนี้ แต่เมื่อศึกษาเกี่ยวกับการค้าประกัน กฎหมายกำหนดให้เจ้าหนี้คิดดอกเบี้ย ไว้ในมาตรา 683 ว่าอันการค้าประกันอย่างไม่มีจำกัดนั้น ย่อมคุ้มถึงดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งนี้รายนั้น ส่วนการทำสัญญาการค้าประกัน ผู้ค้าประกันเป็นเพียงเป็นผู้เข้าผูกพันในสัญญาของลูกหนี้ต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ และสัญญาการค้าประกันเป็นเพียงสัญญาอุปกรณ์ หรือสัญญาชั้นสองในการรับผิดชอบ หนี้ที่เกิดขึ้นเป็นข้อสัญญาระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ เมื่อลูกหนี้ผิดนัดเจ้าหนี้ก็มีสิทธิที่จะเรียกดอกเบี้ยเพื่อให้ลูกหนี้ชำระได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ผู้ค้าประกันไม่ได้เป็นผู้ชำระหนี้ ผู้ค้าประกันจึงยังไม่อาจผิดนัดที่เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยได้ตามหลักการดังกล่าว (พลประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา, 2537)

3. ความรับผิดชอบของคู่สมรสในการทำสัญญา ค้ำประกัน

การค้ำประกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680 หมายความว่า บุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ค้ำประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่ง เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ (พจน. ปุชปาคม, 2546) กรณีบุคคลภายนอกซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและยังมิได้สมรส บุคคลนั้นย่อมเข้าทำสัญญาได้ตามที่ตนสมัครใจยินยอม เพื่อรับผิดชอบเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ แต่หากบุคคลธรรมดาซึ่งสมรสแล้วเข้าทำสัญญาค้ำประกัน แม้ไม่มีบทกฎหมายในเรื่องค้ำประกันบัญญัติว่าต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสอีกฝ่ายก่อน และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว เรื่องการจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา ก็มีได้บัญญัติให้คู่สมรสอีกฝ่ายต้องได้รับความยินยอมก่อน ถึงจะทำสัญญาค้ำประกันได้ เพราะสัญญาค้ำประกันเป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคลที่ยินยอมเข้าผูกพันการชำระหนี้ของลูกหนี้ แต่หากบุคคลที่สมรสแล้วเข้าทำสัญญาค้ำประกัน เพื่อจะต้องรับผิดชอบต่อลูกหนี้ก็อาจมีผลต่อการจัดการทรัพย์สินซึ่งเป็นสินสมรสได้ กล่าวคือ หากคู่สมรสที่เข้าทำสัญญาค้ำประกันต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ลูกหนี้ไม่ชำระ ซึ่งการบังคับทรัพย์สินจะต้องบังคับเอาจากทรัพย์สินส่วนตัวที่เป็นของฝ่ายนั้นก่อน หากไม่พอชำระหนี้ จึงจะบังคับเอาจากทรัพย์สินสมรสที่เป็นของฝ่ายนั้น ตามมาตรา 1488 การที่จะต้องรับผิดชอบในทรัพย์สินซึ่งเป็นสินสมรสจึงเป็นการกระทบสิทธิในทางทรัพย์สินของคู่สมรสอีกฝ่ายที่มีรู้เห็นหรือให้ความยินยอมก่อน เช่น หากทรัพย์สินนั้นเป็นที่ดินซึ่งเป็นสินสมรสที่ได้มาในระหว่างสมรส ทรัพย์สินดังกล่าวอาจมีชื่อของคู่สมรสที่เป็นผู้ค้ำประกันแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1475 บัญญัติให้สามีหรือภริยาจะร้องขอให้ลงชื่อตนเป็นเจ้าของรวมกันในเอกสารนั้นก็ได้ ดังนี้ หากสามีหรือภริยานั้นยังมิได้ร้องขอให้ลงชื่อตนเป็นเจ้าของรวมในเอกสารสินสมรสดังกล่าว สินสมรสนั้นอาจถูกบังคับคดีโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจคิดว่าเป็นสินส่วนตัว

ของคู่สมรสฝ่ายนั้นได้ คู่สมรสอีกฝ่ายจึงอาจเสียหายจากการถูกบังคับคดีได้

ดังนั้น จากประเด็นปัญหาข้างต้น จึงสมควรที่จะหามาตราค้ำครองผู้ค้ำประกันเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรม ชัดแจ้งและเหมาะสม ทั้งฝ่ายเจ้าหนี้ ลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ตรงตามหลักกฎหมายค้ำประกันซึ่งเป็นสัญญาอุปรณ์หรือสัญญาชั้นสอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้ค้ำประกัน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้ำประกันตามกฎหมายของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้ำประกันตามกฎหมายของต่างประเทศ
4. เพื่อพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้ำประกันของประเทศไทย

สมมติฐาน

มาตรการทางกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการค้ำประกัน มีปัญหาในการบังคับใช้ความคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายของผู้ค้ำประกัน ได้แก่ มาตรการบอกเลิกสัญญาค้ำประกัน มาตรการชำระดอกเบี้ยตามสัญญาค้ำประกัน มาตรการการความรับผิดชอบของคู่สมรสในการทำสัญญาค้ำประกัน มาตรการดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่ธรรมแก่ผู้ค้ำประกัน จึงจำเป็นต้องศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการค้ำประกัน ประมวลกฎหมายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวประมวลกฎหมายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมสัญญา รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ ให้เกิดการพัฒนามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ค้ำประกันที่เหมาะสมต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้ค้าประกัน
2. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้าประกันตามกฎหมายของประเทศไทย
3. ทำให้ทราบสภาพปัญหาของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้าประกันตามกฎหมายของต่างประเทศ
4. ก่อให้เกิดการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้าประกันของประเทศไทย

วิธีดำเนินการศึกษา

การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ค้าประกันของประเทศไทย โดยมีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth-Interview) โดยมีรายละเอียดของแต่ละวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 การวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย โดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ บทความ รายงานวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างฐานความรู้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบ และประมวลผล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป โดยวิเคราะห์ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews) ที่มีแนวคำถามหลักที่ใช้ในการตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแนวคำถามเสริมเพื่อเก็บประเด็นและรายละเอียดอื่น ๆ ที่มา

เพิ่มเติมงานวิจัยในส่วนอื่น ๆ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ศึกษาแบ่งประชากรออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) กลุ่มผู้พิพากษา 2) กลุ่มนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ 3) กลุ่มสถาบันการเงินและการธนาคาร 4) กลุ่มทนายความ และ 5) กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีส่วนร่วมในการทำสัญญา

ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาข้อพิพาทเกี่ยวกับกฎหมายค้าประกัน ซึ่งเป็นผู้ที่รู้เห็นหรือมีประสบการณ์ตรงในกระบวนการค้าประกันโดยตรงในลักษณะของประจักษ์พยานทั้ง 5 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน รวม 50 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้ตอบคำถามได้อย่างเต็มที่

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Comparative Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth-Interview) มาวิเคราะห์ด้วยการหาข้อสรุป

เมื่อตรวจสอบข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ผสมผสานเพื่อสรุปเป็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย และนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาอภิปรายผล สรุปปัญหาทั้งหมดที่เป็นต้นเรื่องของ การวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ในลักษณะของการพรรณนาความ สรุปเป็นผลของการศึกษา เพื่อเสนอแนะแนวทางและเสนอแนะหลักการเพื่อประโยชน์ในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ค้าประกัน

ผลการศึกษา

1. ปัญหาการบอกเลิกสัญญาค่าประกัน

จากการสัมภาษณ์สรุปข้อค้นพบได้จากการสัมภาษณ์บุคคลทั้ง 5 กลุ่ม จำนวน 50 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 32 คน เห็นด้วย การบอกเลิกสัญญาค่าประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 699 วรรค 1 บัญญัติในเรื่องการบอกเลิกสัญญาค่าประกันเพื่อกิจการเนื่องกันไปหลายคราวไม่มีจำกัดเวลาเป็นคุณแก่เจ้าหนี้เท่านั้นผู้ค้าประกันอาจใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้เพื่อคราวอันเป็นอนาคต โดยบอกกล่าวความประสงค์นั้นแก่เจ้าหนี้ ส่วนกิจการค่าประกันที่จำกัดเวลาไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายค่าประกันบัญญัติไว้ ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าการที่ผู้ค้าประกันทำกิจการที่มีกำหนดระยะเวลาผู้ค้าประกันก็ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ทั้งในบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 386 ก็บัญญัติว่า ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิบอกเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเลิกสัญญานั้นย่อมทำได้ด้วยการแสดงเจตนาอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้ตีความได้ว่าการค่าประกันในกิจการที่ไม่มีกำหนดเวลาไม่อาจบอกเลิกสัญญาได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจไว้ แต่หลักกฎหมายดังกล่าวในปัจจุบันสมควรเปลี่ยนแปลง เพราะเป็นการไม่เป็นธรรมแก่ผู้ค้าประกันที่ต้องรับภาระมากเกินไปเกินความจำเป็น พิจารณาจากหลักสัญญา เห็นว่าสัญญาเกิดจากคำเสนอ คำสนอง ถูกต้องตรงกัน สัญญาก่อให้เกิดหนี้ การทำสัญญาค่าประกันจึงเป็นสัญญาที่ก่อให้เกิดหนี้ เพราะการที่ตนเข้าผูกพันต่อเจ้าหนี้เพื่อการไม่ชำระหนี้ของลูกหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680 เมื่อมีสัญญาย่อมต้องผูกพันตามสัญญาต้องยึดถือปฏิบัติตามสัญญา หากผู้ค้าประกันไม่ประสงค์จะค่าประกันก็สามารถบอกเลิกสัญญาได้หากมีข้อตกลงในสัญญา หรือโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามมาตรา 386 แต่ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายค่าประกันมีแต่มาตรา 699 วรรคแรกบัญญัติว่า การค่าประกันเพื่อกิจการเนื่องกันไปหลายคราวไม่มีกำหนดเวลาเป็นคุณแก่เจ้าหนี้เท่านั้น ท่านว่าผู้ค้าประกันอาจเลิกเพื่อคราวอัน

เป็นอนาคตได้ โดยบอกกล่าวความประสงค์นั้นแก่เจ้าหนี้ ซึ่งเป็นบทบัญญัติให้สิทธิผู้ค้าประกันใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเพื่อกิจการเนื่องกันไปในอนาคตได้เท่านั้น หากเป็นการค่าประกันที่มีกำหนดเวลา เช่น ค่าประกันการกู้ยืมที่มีกำหนดระยะเวลา การค่าประกันในการที่ลูกหนี้ทำสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สินจากเจ้าหนี้และเป็นสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลา หากผู้ค้าประกันไม่ได้มีข้อตกลงแต่แรกในสัญญาว่าให้มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ผู้ค้าประกันก็ไม่สามารถจะบอกเลิกสัญญาได้เหมือนดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 699 เพราะการค่าประกันนี้ที่มีกำหนดระยะเวลาไม่ใช่กิจการเนื่องกันไปหลายคราวไม่มีจำกัดเวลาเป็นคุณแก่เจ้าหนี้ไม่ต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าว การที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ในกรณีนี้จึงมีความไม่เป็นธรรมในตัวบทกฎหมาย เพราะในขณะที่ทำสัญญาค่าประกันผู้ค้าประกันอาจไม่มีเหตุในการจะเลิกสัญญา แต่หากในระหว่างสัญญามีเหตุจำเป็นในการขอเลิกสัญญา อันเป็นเหตุที่เกิดขึ้นจากผู้ค้าประกันฝ่ายเดียว เช่น ทรัพย์สินของผู้ค้าประกันลดน้อยถอยลงจนไม่อาจจะค่าประกันหรือรับภาระหนี้สินของลูกหนี้ได้หากลูกหนี้ผิดนัดเจ้าหนี้ หากผู้ค้าประกันไม่อาจใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม แต่แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 386 ซึ่งเป็นหลักทั่วไปบัญญัติหลักเรื่องการเลิกสัญญาไว้ 2 กรณี คือ เลิกโดยข้อสัญญากับเลิกโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่หากการเลิกสัญญาเกิดขึ้นโดยคู่สัญญาดตกลงเลิกกันหรือเลิกสัญญาโดยข้อตกลงอันเกิดจากคำเสนอและคำสนองถูกต้องตรงกัน โดยมิใช่การใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาตามข้อสัญญาเป็นนิติกรรมฝ่ายเดียวไม่ว่าจะมีสิทธิหรือไม่มีสิทธิตามสัญญา คู่สัญญาก็สามารถตกลงกันได้เสมอ หลักการนี้จึงมีความเป็นธรรมและทำให้ผู้ค้าประกันได้รับความคุ้มครองเสมอ โดยไม่ทำให้เจ้าหนี้เสียหายหรือเสียเปรียบ

2. ปัญหาเกี่ยวกับดอกเบี้ยในสัญญาค่าประกัน

จากการสัมภาษณ์บุคคลทั้ง 5 กลุ่ม รวมจำนวน 50 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 31 คน มีความเห็นว่ากฎหมายควรกำหนดให้ผู้ค้าประกันไม่ต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยผิดนัดพิจารณาได้ดังนี้ สัญญา

คำประกันเป็นสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกเรียกว่าผู้ค้ำประกัน ผู้ก้ำพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 680 วรรคแรก โดยกลุ่มทนายความส่วนใหญ่มองว่า การที่ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบหนี้ที่เป็นดอกเบี้ยและค่าเสียหายด้วยก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ค้ำประกัน เพราะขณะทำสัญญาผู้ค้ำประกันรับรู้และผูกพันความรับผิดชอบหนี้เงินเท่านั้น ผู้ค้ำประกันจึงไม่ควรต้องรับผิดชอบหนี้ที่เกิดขึ้นเพราะเป็นผลที่เกิดขึ้นในอนาคต จึงควรกำหนดไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน เพื่อความเป็นธรรมกับผู้ค้ำประกัน หรือควรกำหนดให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบจำกัดจำนวน และมีเงื่อนไขเวลาให้ต้องรับผิดชอบหากพ้นเวลาดังกล่าวให้ถือว่าหลุดพ้นความรับผิดชอบ เป็นความเห็นสอดคล้องกับกลุ่มผู้พิพากษาที่เห็นว่านอกจากการกำหนดความรับผิดชอบไว้ในกฎหมายแล้ว ควรระบุในกฎหมายให้เจ้าหนี้และผู้ค้ำประกันสามารถตกลงกันได้ เป็นความสมัครใจของคู่กรณี ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสัญญาว่าด้วยหลักเสรีภาพในการทำสัญญา หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา และหลักสัญญาต้องเป็นสัญญา แม้บทบัญญัติกฎหมายในลักษณะคำประกันปัจจุบันจะแก้ไขโดยบัญญัติให้สัญญาคำประกันต้องระบุลักษณะของหนี้ จำนวนเงินสูงสุดที่ค้ำประกัน ไว้ในมาตรา 861 วรรคสองก็ตาม และแม้จะมีบทบัญญัติให้สัญญาคำประกันจำกัดความรับผิดชอบได้ แต่สัญญาคำประกันก็ยังไม่สามารถที่จะตกลงจำกัดเรื่องดอกเบี้ยได้ การค้ำประกันจึงยังไม่สะท้อนความรับผิดชอบที่แท้จริงของผู้ค้ำประกันที่ต้องการที่จะรับผิดชอบตามแนวคิดทฤษฎีเรื่องสัญญา

3. ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของคู่สมรส

จากการสัมภาษณ์บุคคลทั้ง 5 กลุ่ม รวมจำนวน 50 คน ผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 31 คนมีความเห็นว่า หากคู่สมรสให้ความยินยอมแล้ว คู่สมรสนั้นไม่ควรต้องรับผิดชอบเพราะเป็นเรื่องเฉพาะตัว ไม่มีเจตนาจะผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ การยินยอมเป็นเพียงการรับรู้รับทราบการที่คู่สมรสทำสัญญาเท่านั้น ในบทบัญญัติกฎหมายลักษณะคำประกันไม่มีบทบัญญัติให้การทำสัญญาค้ำประกันผู้ค้ำประกันจะ

ได้รับความยินยอมจากคู่สมรสก่อน ทั้งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว ก็ได้บัญญัติให้การค้ำประกันสามีและภริยาต้องจัดการร่วมกัน เหมือนการจัดการสินสมรส ตามมาตรา 1476 วรรคแรก การทำสัญญาประกันจึงไม่ต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสก่อน แต่การค้ำประกันเมื่อใดผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบตามสัญญาทำให้ผู้ค้ำประกันมีการบังคับทรัพย์สินกับผู้ค้ำประกัน หากทรัพย์สินนั้นเป็นสินสมรส ก็ย่อมมีผลกระทบต่อคู่สมรสของผู้ค้ำประกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิส่วนตัวของคู่สมรสและกระทบชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัว ทำให้คู่สมรสของผู้ค้ำประกันเสียหายได้ การทำสัญญาค้ำประกันจึงควรที่จะให้คู่สมรสรับรู้และยินยอมด้วย เพื่อลดปัญหาประเด็นข้อพิพาทอีกทางหนึ่ง

สรุปผลการศึกษา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาหลักเบื้องต้นของสัญญาค้ำประกันจะเห็นได้ว่า สัญญาค้ำประกันเป็นการนำบุคคลภายนอกหรือบุคคลที่สามเข้าผูกนิติสัมพันธ์กับเจ้าหนี้เพื่อให้รับผิดชอบชำระหนี้แทนลูกหนี้ ถ้าลูกหนี้ชำระหนี้ต้องตรงความประสงค์ที่แท้จริงแห่งมูลหนี้ย่อมไม่เกิดปัญหาหรือความเสียหายใด ๆ แต่เมื่อใดที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ ได้ หรือทรัพย์สินไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้ หรือมีเหตุอื่นใดจนไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ต่อไปได้ เพื่อให้ได้รับการชำระหนี้ในส่วนที่ขาดเจ้าหนี้จึงต้องเรียกผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้แทนของลูกหนี้ กลายเป็นว่าความรับผิดชอบและภาระหนี้สินของลูกหนี้ตกมาอยู่กับผู้ค้ำประกัน ซึ่งบทบัญญัติกฎหมายไทยในเรื่องนี้และการค้ำประกันกำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องชำระหนี้แทนลูกหนี้เสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้และผู้ก้ำพันไปจนกว่าหนี้ประธานจะระงับสิ้นไป หรือหลุดพ้นจากความรับผิดชอบเพราะเหตุอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงบุคคลที่เข้าทำสัญญาค้ำประกัน โดยมากเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมหรือไม่ตรีจิตต่อกัน เช่น บุคคลภายในครอบครัว หรือเพื่อนสนิทของตัวลูกหนี้ เมื่อถูกร้องขอหรือรับทราบถึงปัญหาของ

ลูกหนี้ก็เกิดความเห็นอกเห็นใจต้องการช่วยเหลือลูกหนี้ จึงมีผลให้ผู้ค้าประกันเข้าทำสัญญาโดยไม่ได้นำเงินถึงผลกระทบภายหลังจากการเข้าทำสัญญา และขาดการพิจารณาถึงความสามารถของลูกหนี้ว่ามีความสามารถที่จะชำระหนี้คืนได้หรือไม่ หรือแม้กระทั่งประเมินตนว่าเกินกว่าความสามารถและรายได้ของตัวผู้ค้าประกันเองหรือไม่ ผลที่ตามมา คือผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบหนี้แทน ลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เสมือนหนึ่งว่าตนเป็นลูกหนี้เสียเอง เป็นสาเหตุให้ผู้ค้าประกันจำนวนมากต้องตกเป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือบุคคลล้มละลาย จนส่งผลกระทบต่อระบบครอบครัวอันเป็นรากฐานของสังคมและระบบเศรษฐกิจ และทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องการค้ำประกัน ไม่สามารถที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ค้าประกันซึ่งเป็น บุคคลธรรมดาทั่วไปได้อย่างแท้จริง อนึ่ง แม้ว่าการค้ำประกันจะเป็นสัญญาที่มีการใช้อย่างแพร่หลายและยังคงมีปัญหาทางกฎหมายและข้อเท็จจริงของการค้ำประกัน

อภิปรายผล

สภาพปัญหาที่พบเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองผู้ค้าประกัน ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ปัญหาการบอกเลิกสัญญาผู้ค้าประกัน การบอกเลิกสัญญาในกรณีที่ทรัพย์สินของผู้ค้าประกันลดน้อยถอยลง พบว่าข้อกฎหมายไม่มีการกำหนดให้ผู้ค้าประกันบอกเลิกสัญญาได้ เพราะหนี้ที่ค้ำประกันย่อมมีมูลค่าลดลงไม่เหมาะสมเนื่องจาก การค้ำประกันคุณสมบัติของผู้ค้าประกันเกิดจากความน่าเชื่อถือในฐานะการเงิน ในฐานะทางสังคมของผู้ค้าประกัน หากฐานะทางสังคมของผู้ค้าประกันด้อยลงและต้องการปลดภาระค้ำประกัน ก็สามารถบอกเลิกสัญญาได้ แต่ควรให้ลูกหนี้หาผู้ค้ำประกันรายใหม่ที่มีคุณสมบัติให้เจ้าหนี้พิจารณา และการค้ำประกันตามมาตรา 680 กำหนดลักษณะผู้ค้ำประกันต้องผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้แทนลูกหนี้ แม้ว่าการค้ำประกันไม่ได้ใช้คุณสมบัติค้ำประกัน เพียงแต่ผู้ค้ำประกันต้องนำทรัพย์สินที่มีอยู่มาชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ แต่หากระหว่างสัญญาผู้ค้ำประกันบางช่วงเวลาอาจมีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับผู้ค้ำ

ประกัน การที่ผู้ค้ำประกันตกเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถเท่ากับคุณสมบัติของผู้ค้ำประกันเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะไม่อาจจัดการงานของตนเองและผู้อื่นได้ ส่งผลต่อการชำระหนี้ ดังนั้นกฎหมายจึงควรกำหนดให้สิทธิผู้ค้ำประกันบอกเลิกสัญญาผู้ค้ำประกันได้

ประการที่สอง ปัญหาดอกเบี้ยในสัญญาผู้ค้ำประกัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 11 ว่าด้วยการค้ำประกัน มาตรา 683 การค้ำประกันอย่างไม่จำกัดนั้นย่อมคุ้มครองถึงดอกเบี้ยและค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์ของหนี้ นั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้ค้ำประกันแบกรับภาระมากเกินไป เป็นมาตรการที่กำหนดก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ค้ำประกัน การรับผิดชอบในดอกเบี้ยผิดนัด ตามมาตรา 686 ควรเป็นหน้าที่ของลูกหนี้ เนื่องจาก ดอกเบี้ยผิดนัดเกิดจากความผิดของลูกหนี้จึงไม่สมควรอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกัน หากให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบกำหนดเฉพาะกรณีที่ผู้ค้ำประกันผิดนัดเท่านั้น และนอกจากผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบในดอกเบี้ยที่เกิดจากการผิดนัดตามมาตรา 686 กฎหมายกำหนดให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบชำระค่าภาระติดพันอันเป็นหนี้อุปกรณ์ตามมาตรา 683 กฎหมายให้ประโยชน์แก่เจ้าหนี้มากเกินไปควรเป็นภาระผูกพันของผู้กู้ที่จะต้องรับผิดชอบไม่เป็นธรรมแก่ผู้ค้ำประกันหนี้อุปกรณ์ไม่ใช่หนี้ประธาน ซึ่งไม่ใช่ภาระหนี้หลักของสัญญาควรแยกออกเป็นหนี้เฉพาะส่วนตามวัตถุประสงค์ของคู่สัญญาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการรับผิดชอบหนี้

ประการที่สาม ปัญหาความรับผิดของคู่สมรส สัญญาผู้ค้ำประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 680 กำหนดหลักเกณฑ์ ผู้ค้ำประกันต้องเป็นบุคคลภายนอกแต่ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขพิเศษสำหรับผู้ค้ำประกันที่มีคู่สมรส การค้ำประกันเป็นการผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้น ซึ่งการชำระหนี้ย่อมกระทบกระเทือนถึงความเป็นอยู่ของบุคคลในครอบครัว และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคู่สมรสได้ด้วยเหตุนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคลในครอบครัวของผู้ค้ำประกันโดยเฉพาะคู่สมรสที่ต้อง

ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในครอบครัว ด้วยเหตุการณ์ให้
คู่สมรสเข้ามาให้ความยินยอมจึงเป็นเรื่องสำคัญใน
การทำสัญญาค้ำประกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมาย
ในการคุ้มครองผู้ค้ำประกัน ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบ
และสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้
ต่อไป ดังนี้

1. แก้ไขใหม่ มาตรา 699/1 กรณี ผู้ค้ำ
ประกันมีทรัพย์สินลดลงถึงขนาดไม่สามารถชำระหนี้
แทนลูกหนี้ได้ ผู้ค้ำประกันอาจบอกเลิกสัญญาค้ำ
ประกันและเจ้าหนี้ยินยอม

มาตรา 699/2 ผู้ค้ำประกันตกเป็นบุคคลไร้
ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ผู้อนุบาล
หรือผู้พิทักษ์มีสิทธิขออนุญาตต่อศาลให้บอกเลิก
สัญญาค้ำประกันต่อเจ้าหนี้ได้

เอกสารอ้างอิง

- ปัญญา ธนอมรอต. (2562). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำน่า พิมพ์
ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- พจน์ ปุษปาคม. (2546). อธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำน่า สิทธิยึด
หน่วงและบุริมสิทธิ. กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณาการ.
- พลประสิทธิ์ ฤทธิ์รักษา. (2537). กฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์ การห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา.
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- เสนีย์ ปราโมช. (2562). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำน่า.
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

2. แก้ไขมาตรา 683 อันค้ำประกันอย่างไม่มี
จำกัดนั้นยอมค้ำถึงดอกเบี้ย แต่ไม่ค้ำถึงดอกเบี้ยผิด
นัด ค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่า
ภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นด้วย

3. แก้ไข มาตรา 680 อันว่าค้ำประกันนั้น
คือ สัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ค้ำ
ประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งเพื่อชำระหนี้ใน
เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้น อนึ่ง สัญญาค้ำประกันนั้น
ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลง
ลายมือชื่อผู้ค้ำประกันเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้อง
ให้บังคับคดีหาได้ไม่

การทำสัญญาค้ำประกันต้องได้รับความ
ยินยอมจากคู่สมรส หากคู่สมรสไม่ให้ความยินยอม
ขณะทำสัญญา เจ้าหนี้ไม่สามารถเรียกชำระหนี้จาก
สินสมรส คู่สมรสที่ให้ความยินยอมไม่ต้องรับผิดชอบ
ร่วมรับผิดชอบในสัญญาด้วย

การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย

The Knowledge Synthesis of Research Works in Regards to Green Hotels in Thailand

ปรัญมณ เลปนนานนท์¹, อัศวิน แสงพิกุล²

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต^{1,2}

Prutyumon Lapananon¹, Aswin Sangpikul²

Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University^{1,2}

E-mail: prutyumon.uta@dpu.ac.th¹

E-mail: aswin.sal@dpu.ac.th²

Received: March 7, 2022; Revised: May 30, 2023; Accepted: June 12, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาและจำแนกประเด็นสำคัญของงานวิจัยเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยในรอบ 10 ปี และ 2) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยที่เป็นประเด็นสำคัญ อันจะประโยชน์ต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและต่อการศึกษาวิจัยอื่นๆ งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลวิชาการ TCI และ Google Scholar และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยพบว่า 1) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยรอบ 10 ปี มีทั้งหมด 68 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณจำนวนมากที่สุด ส่วนภูมิภาคที่นักวิจัยศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวมากที่สุด คือ ภาคใต้ และนักวิจัยส่วนใหญ่เลือกศึกษาธุรกิจที่พักประเภทโรงแรม (hotel) มากกว่า รีสอร์ท (resort) ส่วนหัวข้อที่นักวิจัยนิยมศึกษามากที่สุด คือ ทักษะและความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อโรงแรมสีเขียว 2) สำหรับการสังเคราะห์องค์ความรู้งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น คือ 1) สาเหตุ/ปัจจัยของการเป็นโรงแรมสีเขียว 2) แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงาน 3) การรับรู้และความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อโรงแรมสีเขียว 4) แนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และ 5) แนวทางที่ควรส่งเสริมในการดำเนินงานของโรงแรมสีเขียว ทั้งนี้ผู้บริหารโรงแรมสีเขียวอาจนำองค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโรงแรมในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การสังเคราะห์ การสังเคราะห์องค์ความรู้ โรงแรมสีเขียว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ABSTRACT

This research has the objectives 1) to study and categorize the key issues of research in regards to green hotels in Thailand in the past 10 years, and 2) to analyze and synthesize knowledge from such research works to provide a broad view of knowledge regarding green hotels in Thailand. The study will benefit the business sector and other research studies. This study collects data from academic database from TCI and Google Scholar, and uses content analysis and descriptive statistics to analyze and present the data. According to the findings, it was found that 1) there was a total of 68 studies regarding green hotels in Thailand during the past 10 years. Most studies were quantitative studies while the southern region was the

area where most studies were conducted. Most researchers chose to conduct research based on hotels rather than resorts. The most popular topics about green hotel were the studies in relation to customers' attitudes and their opinions towards the green hotels. 2) The synthesis of research works was divided into 5 issues: (1) causes/factors being a green hotel (2) approaches for changes of employee behaviors (3) customer perceptions and opinions towards green hotels (4) approaches for environmental management and (5) approaches to be promoted in green hotels' management. In this regard, green hotel practitioners may implement the knowledge from this research to develop their works within the hotels for the benefits of economics, social and environment concerns.

KEYWORDS: Knowledge Synthesis, Green Hotel, Environmental Conservation

บทนำ

ปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจเริ่มให้ความสนใจและความสำคัญของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของธุรกิจบนพื้นฐานของความยั่งยืนมากขึ้น (sustainability development) เนื่องจากในช่วงระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ทั่วโลกต่างประสบปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีมากขึ้น และดูเหมือนจะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อต่าง ๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศในปี พ.ศ. 2558 องค์การสหประชาชาติและประเทศสมาชิกรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ (17 Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อให้องค์กร หน่วยงาน และภาครัฐในแต่ละประเทศ ได้มีแนวทางหรือกรอบการดำเนินงานบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น เป้าหมายที่ 12 คือ Responsible Consumption and Production Patterns หรือการผลิตและการบริโภคอย่างมีความรับผิดชอบ ได้ครอบคลุมประเด็นการจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ การลดของเสีย การลดการปล่อยและจัดการสารเคมี (สหประชาชาติ ประเทศไทย, 2565)

สำหรับประเทศไทย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นแหล่งสร้างรายได้อันดับต้นและสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในทุกภูมิภาค ก่อนการระบาดของโรคโควิด 19 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยมี

นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวน 39.91 ล้านคน และมีรายได้รวมจากการท่องเที่ยวทั้งหมด 1.9 ล้านล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่สำคัญอันดับต้น ๆ ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและการจ้างงานเป็นจำนวนมากในทุกจังหวัดของประเทศ นอกจากนี้ให้บริการด้านที่พัก ธุรกิจโรงแรมยังมีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องอาหาร ห้องประชุม สระว่ายน้ำ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้บริการรู้สึกสะดวกสบายและพึงพอใจ ในระหว่างเข้าพัก การขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่งผลให้ธุรกิจโรงแรมเติบโตขึ้นเช่นกัน โดยมีการขยายและสร้างโรงแรมเพื่อรองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ซึ่งการให้บริการและกิจกรรมหลายอย่างของโรงแรมมีการใช้ทรัพยากรและพลังงานในปริมาณมาก อีกทั้งก่อให้เกิดสิ่งปฏิกูลและของเสีย สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (พรพิมล ศรีธเนศ และแสงแข บุญศิริ, 2562; สานิตย์ หนูนิล และประสพชัย พสุนนท์, 2557)

ในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา แนวคิดเรื่องความยั่งยืน (sustainability) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงแรมที่มีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม ธุรกิจโรงแรมหลายแห่งเริ่มมีการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างคุ้มค่า การลดใช้พลังงาน การดำเนินงานที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น (โสภา ชิน

เวชกิจวานิชย์ และคณะ, 2561) โรงแรมเหล่านี้ นักวิชาการนิยมเรียกว่า โรงแรมสีเขียว (green hotels) หรือโรงแรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (environmentally friendly hotels, eco-friendly hotels) (ASEAN Secretariat, 2016)

นอกจากนั้น ในปัจจุบันผู้บริโภคจำนวนมาก เริ่มหันมาให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และตระหนักถึงผลกระทบของธุรกิจการท่องเที่ยว และโรงแรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จากการศึกษาของ Kucukusta et al. (2013) พบว่าสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในสามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกในการเข้าพักและความยินดีในการจ่ายของนักท่องเที่ยวในฮ่องกง เช่นเดียวกับ การศึกษาของ Karavasilis et al. (2015) และ Mehta & Sharma (2019) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวในปัจจุบันให้ความสนใจต่อการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรม ดังนั้น ธุรกิจโรงแรมหลายแห่งจึงได้ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่สนใจด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นและเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (Corporate social responsibility)

จากการวิเคราะห์วรรณกรรมเบื้องต้น เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย พบว่า งานวิจัยเกือบทั้งหมดจะมุ่งศึกษาในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม เพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เช่น การรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงแรม การลดใช้พลังงาน การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (จุฑามาศ พรหมมา และ ญัณฐ์วรดี คณิตินสุทธิทอง, 2564; ทศพร กาญจนภรพัฒน์, 2563) หรืออาจเป็นด้านมุมมองหรือความคิดเห็นของลูกค้าต่อโรงแรมสีเขียว (ธาดาธิเบศร์ ภูทอง, 2563) หรือด้านพฤติกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงแรมสีเขียว (พรพิมล ศรีธเนศ และ แสงแข บุญศิริ, 2562) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ตามกระแสของโลกที่เน้นการพัฒนาความยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อมและการตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคที่เริ่มหันมาสนใจกับธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่ทว่า งานวิจัยที่ศึกษาโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย เพื่อสะท้อน

ภาพรวมของประเทศยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยยังไม่มี การศึกษาและวิจัยประเด็นหรือหัวข้องานวิจัย ประเด็นนี้ รวมทั้งภูมิภาคใดที่นักวิจัยทำการศึกษ หรือองค์ความรู้ที่ได้เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวมีมากนัก เพียงใด เป็นต้น รวมทั้งการสังเคราะห์องค์ความรู้ใน ภาพรวมเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยยังไม่มี ปรากฏ ด้วยเหตุผลข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสำรวจ รวบรวมองค์ความรู้จากงานวิจัยที่ศึกษา เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย และนำมา สังเคราะห์เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ลึกซึ้งขึ้นในประเด็น ที่สำคัญ อันจะเป็นแหล่งความรู้เพื่อการศึกษาค้น วิจัยและเพื่อประโยชน์ต่อภาคธุรกิจในการนำองค์ ความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและจำแนกประเด็นสำคัญของ งานวิจัยเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย ในรอบ 10 ปี
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวใน ประเทศไทยที่เป็นประเด็นสำคัญ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการศึกษาทำให้ทราบขอบเขต การศึกษาด้านโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย ซึ่งผู้ที่ สนใจสามารถนำไปศึกษาต่อยอดเพื่อให้เกิดองค์ ความรู้เพิ่มเติมในมิติต่าง ๆ ของโรงแรมสีเขียว
2. ธุรกิจโรงแรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ในการ วางแผนและการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม อันจะ นำไปสู่การเป็นโรงแรมสีเขียวที่ยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

เอกสารที่ศึกษา

งานวิจัยนี้งานวิจัยเชิงเอกสาร สืบค้นข้อมูล จากบทความวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวโรงแรมสีเขียวใน ประเทศไทยในประเด็นต่าง ๆ โดยเป็นบทความวิจัย ฉบับเต็ม (full articles) ทั้งบทความภาษาไทยและ

อังกฤษที่เผยแพร่อยู่ในฐานข้อมูลเชิงวิชาการ (journals) ช่วงปี 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2556 - 2565) จากฐานข้อมูลเชิงวิชาการออนไลน์ ได้แก่ ฐานข้อมูล TCI (Thailand Citation Index) และ Google Scholar

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัยขึ้นมาในลักษณะของแบบบันทึกข้อมูล (record form) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น สรรณูญา จันทรชูลกุล (2560) ปิยะวิทย์ ทิพรส และ อัครวิน แสงพิกุล (2565) และ อัครวิน แสงพิกุล (2556) จากนั้นได้ปรับปรุงเนื้อหาเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นอย่างต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบบันทึกข้อมูลนี้กับงานวิจัยจำนวน 5 เรื่องพบว่าสามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวม ได้แก่ ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์การวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ การสืบค้นดำเนินการโดยใช้คำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น โรงแรม/รีสอร์ทสีเขียว โรงแรม/รีสอร์ทที่เป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลเชิงวิชาการดังที่กล่าวข้างต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย โดยนำงานวิจัยแต่ละเรื่องมาแยกแยะเนื้อหาออกเป็นประเด็นต่างๆ และกรอกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้น จากนั้นได้สังเคราะห์เนื้อหา โดยจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่คล้ายคลึงกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ส่วนเนื้อหา/ประเด็นที่ต่างกันจัดไว้คนละหมวดหมู่ แล้วจึงสรุปเชิงสังเคราะห์โดยคัดเลือกเนื้อหา/ประเด็นที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในภาพรวม และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ เพื่อนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัย

1) ผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมา

ตารางที่ 1 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษา จำแนกตามประเภทงานวิจัย

ประเภทงานวิจัย	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
1. งานวิจัยเชิงปริมาณ	38 เรื่อง (55.89)
2. งานวิจัยเชิงคุณภาพ	20 เรื่อง (29.41)
3. งานวิจัยเชิงผสมผสาน	10 เรื่อง (14.70)
รวม	68 เรื่อง (100)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยในช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ คิดเป็นร้อยละ 55.89

รองลงมา คือ งานวิจัยเชิงคุณภาพ ร้อยละ 29.41 และงานวิจัยเชิงผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ร้อยละ 14.70

ตารางที่ 2 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษา จำแนกตามประเภทธุรกิจที่พักแรม

ประเภทธุรกิจที่พักแรม	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
1. โรงแรม	28 เรื่อง (41.18)
2. รีสอร์ท	17 เรื่อง (25.00)
3. ศึกษาทั้งโรงแรมและรีสอร์ท	23 เรื่อง (33.82)
รวม	68 เรื่อง (100)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย จำแนกตามประเภทธุรกิจที่พักแรม พบว่า นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาเป็นโรงแรม

(hotel) คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมา คือ การศึกษาทั้งโรงแรมและรีสอร์ท (hotel and resort) ร้อยละ 33.82 ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเป็นรีสอร์ทอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 3 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษา จำแนกตามภูมิภาคที่ศึกษา

ประเภทงานวิจัย	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
1. ภาคใต้	18 เรื่อง (26.47)
2. กรุงเทพมหานคร	17 เรื่อง (25.00)
3. ศึกษาหลายภูมิภาค	17 เรื่อง (25.00)
4. ภาคเหนือ	4 เรื่อง (5.88)
5. ภาคกลาง	4 เรื่อง (5.88)
6. ภาคตะวันออก	3 เรื่อง (4.41)
7. ภาคตะวันตก	3 เรื่อง (4.41)
8. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2 เรื่อง (2.94)
รวม	68 เรื่อง (100)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย จำแนกตามภูมิภาคที่ศึกษา พบว่า ภาคใต้เป็นภูมิภาคที่มีนักวิจัยศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.47 รองลงมา คือ กรุงเทพมหานคร

ร้อยละ 25.00 นอกจากนั้นนักวิจัยยังได้ศึกษาหลายภูมิภาคพร้อม ๆ กันในงานวิจัย 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.00 เช่นกัน ส่วนภูมิภาคที่มีการศึกษาด้านโรงแรมสีเขียวน้อยที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 2.94

ตารางที่ 4 จำนวนงานวิจัยที่ศึกษา จำแนกตามประเด็นหรือหัวข้อที่ศึกษา

ประเด็น/หัวข้อ	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
1. ความคิดเห็นของผู้บริโภคในประเด็นต่างๆเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว	33 เรื่อง (48.53)
1.1 ทักษะ/ความคิดเห็น	11 เรื่อง
1.2 ความสนใจในการเข้าพัก/การใช้บริการซ้ำ/ความยินดีจ่าย	14 เรื่อง
1.3 ความพึงพอใจ	5 เรื่อง
1.4 ภาพลักษณ์	3 เรื่อง
2. นโยบาย แนวทาง และการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงแรมสีเขียว	27 เรื่อง (39.71)
2.1 นโยบาย/แนวทาง	10 เรื่อง
2.2 การดำเนินการ/การบริหารจัดการ	17 เรื่อง
3. ทักษะและพฤติกรรมของพนักงานในโรงแรมสีเขียว	7 เรื่อง (10.29)
4. การส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว	1 เรื่อง (1.47)
รวม	68 เรื่อง (100)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย จำแนกตามหัวข้อการวิจัย พบว่า หัวข้อหลัก (major topic) ด้านความคิดเห็นของผู้บริโภคในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.53 รองลงมา คือ ด้านนโยบาย แนวทาง และการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงแรมสีเขียว คิดเป็นร้อยละ 39.71 ด้านทักษะและพฤติกรรมของพนักงานในโรงแรมสีเขียว คิดเป็นร้อยละ 10.29 และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว คิดเป็นร้อยละ 1.47 ตามลำดับ

ทั้งนี้ในหัวข้อหลัก ด้านความคิดเห็นของผู้บริโภคในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว ยังมีการศึกษาในหัวข้อย่อย (sub-topics) ด้านทักษะหรือความคิดเห็น ความสนใจในการเข้าพัก ความพึงพอใจ และภาพลักษณ์ เป็นต้น ในขณะที่หัวข้อหลักด้านนโยบาย แนวทาง และการบริหาร

จัดการด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงแรมสีเขียว นักวิจัยได้ศึกษาหัวข้อย่อยด้านนโยบาย/แนวทางของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมสีเขียว และการดำเนินการ/การบริหารจัดการของโรงแรมสีเขียว เป็นต้น

2) ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย

จากข้อมูลจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมา ดังแสดงในตารางที่ 4 ผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปเนื้อหาเชิงสังเคราะห์ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคัดเลือกเนื้อหาหรือประเด็นที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อจัดหมวดหมู่องค์ความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและภาคธุรกิจ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 5 ประเด็นดังนี้

ตารางที่ 5 การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย

แหล่งที่มา	ประเด็นองค์ความรู้จากงานวิจัย
โสรัจฐ ปุณสุวรรณ, ธนายุ ภูวิทย์ยาธร, และนิตย์ หทัยวสีวงศ์ สุขศรี (2561); ญาณินท์ ปฐมกุล, วาติต อินทุลักษณะ, และคาล จามรรมา (2562); เกริกไกร นนทลักษณ์ และ ขวสิย์ ณ ถลาง (2563)	1. สาเหตุ/ปัจจัยของการเป็นโรงแรมสีเขียว งานวิจัยหลายเรื่องได้ระบุถึงสาเหตุหรือปัจจัยของการเป็นโรงแรมสีเขียว ซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1.1 ความจำเป็นในการพัฒนาโรงแรมให้มีศักยภาพเพื่อการแข่งขัน และการปรับตัวของธุรกิจโรงแรมตามกระแสนิยมของผู้บริโภคในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมทั้งการตระหนักถึงความสำคัญของธุรกิจที่มีการดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 1.2 ความจำเป็นของการพัฒนาโรงแรมเพื่อตอบสนอง หรือดึงดูด ผู้ใช้บริการที่มีค่านิยมในการอนุรักษ์ธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ทั้ง ผู้ใช้บริการชาวไทยและชาวต่างประเทศ 1.3 การตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังของภาคธุรกิจและผู้บริโภค เช่น การตระหนักและความห่วงใยเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน การใช้ไฟฟ้า และทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งผู้บริโภคในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น 1.4 ปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ส่งผลทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน และสภาพอากาศของโลกที่แปรปรวนอย่างรุนแรงมากขึ้นทุกปี 1.5 แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภาคธุรกิจโรงแรม ทำให้เกิดแนวคิดของการบริหารจัดการโรงแรมเพื่อความยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานและทรัพยากร 1.6 องค์กรสามารถลดต้นทุนการผลิตและยังเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาด รวมถึงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และการสร้างความแตกต่างผลิตภัณฑ์ในมุมมองของผู้บริโภค 1.7 การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจังในการส่งเสริมการประหยัดพลังงานและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
सानิตย์ หนูนิล และประสพชัย พสุ นนท์ (2557); ละออง รังสิมันตุชาติ (2558); วนิดา หาญเจริญ (2559); พรพิมล ศรีธเนศ และ แสงแข บุญศิริ (2562); Mishra (2016); Kim et al. (2019); Kim et al. (2020)	2. แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงานเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโรงแรม งานวิจัยหลายเรื่องได้เสนอแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงาน เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโรงแรม โดยมีแนวทางดังนี้ 2.1 ผู้บริหารโรงแรมควรเข้าใจถึงความสำคัญของนโยบายสิ่งแวดล้อม และการสื่อสารนโยบายอย่างชัดเจนไปสู่พนักงาน รวมทั้งมีการฝึกอบรมพนักงานที่สะท้อนถึงนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมหรือการประหยัดพลังงานของโรงแรม เพื่อส่งเสริมให้พนักงานมีความเชื่อมั่นในนโยบายของโรงแรมและพร้อมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงานโรงแรม เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ 1) การให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม 2) การจัดกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม 3) การประชาสัมพันธ์เรื่องสิ่งแวดล้อม 4)

	การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโรงแรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของพนักงาน โดยงานวิจัยระบุว่า โรงแรมควรประชาสัมพันธ์และมีแนวทางในการส่งเสริมให้พนักงานได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง นอกจากนี้โรงแรมควรสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาบุคลากรในด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานโรงแรมสีเขียวประสบความสำเร็จ 2.3 การส่งเสริมให้บุคลากรมีบทบาทในความรับผิดชอบเพื่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อทำให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นในเป้าหมายและค่านิยมของโรงแรม มีความภาคภูมิใจในการทำงานในองค์กร ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของโรงแรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม มีความปรารถนาและมีความเต็มใจทุ่มเทความพยายามเพื่อประโยชน์ของโรงแรม ทั้งนี้งานวิจัยบางเรื่องระบุว่า การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อสังคม และการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น กิจกรรมด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลต่อความพึงพอใจในงานของพนักงานโรงแรม 2.4 การส่งเสริมพฤติกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ที่ผลิตจากพลาสติก งานวิจัยชี้ว่าโรงแรมสีเขียวควรให้ความรู้แก่พนักงานในด้านการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่จะช่วยลดการใช้พลาสติก 2.5 การกำหนดนโยบายการลดใช้กระดาษหรือเอกสารต่าง ๆ โดยอาจใช้เทคโนโลยีมาช่วยทดแทนการใช้หรือการส่งเอกสารต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานภายในโรงแรม
ญาณินท์ ปฐมกุล, วาฑิต อินทุลักษณ์, และ คาล จามรมาร (2562); ธาดาธิเบศร์ ภูทอง (2563); Shrestha & Batra (2014); Kunchornsirimongkon & Ditta-Apichai (2019)	3. การรับรู้และความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อโรงแรมสีเขียว ผู้บริหารโรงแรมสีเขียวควรทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับรู้และความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อโรงแรมสีเขียว เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาวางแผนในการดำเนินงานของโรงแรม ทั้งในด้านการให้บริการและการตลาดเพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการของโรงแรมมากขึ้นเพื่อความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ โดยแยกเป็นประเด็นสำคัญจากการสังเคราะห์ได้ดังนี้ 3.1 งานวิจัยหลายเรื่องระบุว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีทัศนคติและการรับรู้ที่ดีหรือในทางบวกกับแนวทางการดำเนินงานของโรงแรมสีเขียวในด้านต่าง ๆ โดยงานวิจัยระบุว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางของโรงแรมสีเขียว เช่น - การใช้เครื่องปรับอากาศที่ประหยัดพลังงานทั้งในบริเวณพื้นที่ส่วนกลางและในห้องพักแขก - การปรับอุณหภูมิห้องที่ 25 องศา ทั้งในพื้นที่ส่วนกลางและในห้องพักแขก - การลดใช้พลาสติกภายในโรงแรม ห้องอาหาร และห้องพักแขก - การใช้ผลิตภัณฑ์ recycle ภายในโรงแรมและห้องพักแขก - การใช้อุปกรณ์ประหยัดพลังงานในห้องน้ำ ทั้งในบริเวณพื้นที่ส่วนกลาง และในห้องพักแขก

	- การปิดไฟและเครื่องปรับอากาศในพื้นที่บางส่วนของโรงแรมเมื่อไม่มีผู้ใช้บริการ - การรณรงค์การประหยัดพลังงานภายในโรงแรมให้แก่แขกที่เข้าพัก - การจัดกิจกรรมภายในโรงแรมที่เปิดโอกาสให้ลูกค้ามีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน 3.2 ปัจจัยในการเลือกพักโรงแรมสีเขียว นักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาปัจจัยในการเลือกโรงแรมสีเขียว โดยผู้บริหารโรงแรมอาจนำข้อค้นพบจากการวิจัยเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดกลยุทธ์การตลาดของโรงแรมสีเขียวได้อย่างเหมาะสม เช่น - สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่กลมกลืนกับความเป็นธรรมชาติ - โรงแรมที่มีส่วนช่วยอนุรักษ์พลังงานและรักษาสีเขียวในชุมชน - โรงแรมที่มีนโยบายส่งเสริมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/การรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม - คำแนะนำของคนรู้จักหรือการสื่อสารแบบปากต่อปากเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว - การแบ่งปันประสบการณ์การใช้บริการของลูกค้าเองหรือคนรู้จักผ่านสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว - ภาพลักษณ์ของการเป็นโรงแรมสีเขียวหรือโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยปรากฏผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ
กัลยากรณ์ ก้วยเจริญพานิชย์ และ พิพัฒพงศ์ พักแพ (2562); เกริกไกร นนท-ลักษณะ และ ขวสิทธิ์ ญกลาง (2563)	4. แนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมสีเขียว งานวิจัยหลายเรื่องได้เสนอแนะแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมสีเขียว และสรุปได้ดังนี้ 4.1 ด้านการบริหารจัดการน้ำ โรงแรมควรมีการกำหนดนโยบาย การประหยัดพลังงาน การรณรงค์อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และควรมีการวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบจากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ เช่น มีการติดตั้งระบบประหยัดน้ำภายในโรงแรม ระบบบำบัดน้ำเสีย มีการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับระบบน้ำเป็นประจำ รวมทั้งมีแผนการใช้น้ำไหลเวียนทั่วโรงแรม โดยใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยนำน้ำที่ใช้แล้วมาหมุนเวียนใหม่ผ่านกระบวนการขั้นตอนที่เรียกว่า “Water Recycling” 4.2 ด้านการอนุรักษ์พลังงาน โรงแรมควรมีการวางแผนการบริหารจัดการพลังงานตั้งแต่การออกแบบพื้นที่สาธารณะของโรงแรมให้เป็นพื้นที่โปร่ง หลังคาสูง อากาศถ่ายเทได้สะดวกเพื่อลดปริมาณการใช้เครื่องปรับอากาศทั้งพื้นที่ส่วนกลาง ห้องประชุม ห้องพักแขก และห้องอาหาร รวมถึงสำนักงานภายในโรงแรม รวมทั้งควรสร้างความตระหนักเรื่องการประหยัดพลังงานให้แก่พนักงาน มีมาตรการการประหยัดพลังงานภายในโรงแรม มีระบบควบคุมไฟฟ้าในห้องพักด้วยระบบสวิตช์การ์ด พื้นที่สาธารณะติดตั้งไฟฟ้าด้วยระบบเปิด-ปิดอัตโนมัติ ใช้หลอดไฟที่ประหยัดพลังงาน ออกแบบตารางการใช้พลังงาน

	ตลอดจนการตรวจสอบ ความผิดปกติและบำรุงรักษาระบบพลังงานอยู่เสมอ 4.3 ด้านการจัดการของเสีย โรงแรมควรมีการรณรงค์การลดปริมาณขยะและของเสีย โดยใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ควรมีการคัดแยกประเภทขยะก่อนทิ้ง มีถังดักไขมัน น้ำของเสีย เศษอาหารมาหมักเป็นปุ๋ย หรืออาจติดต่อดังค์กรภายนอกในการกำจัดขยะประเภทต่าง ๆ เพื่อนำขยะไปหมุนเวียนแปรรูป และใช้ซ้ำ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอีกทั้งยังสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนได้ โดยอาจนำสิ่งของที่ยังใช้ได้นำมาแปรรูปใหม่ เช่น นำสบู่ที่เหลือใช้จากห้องพักแขก ไปหลอมเพื่อผลิตเป็นสบู่ก้อนอีกครั้ง และส่งไปยังชุมชนเพื่อนำไปแกะสลัก เพื่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน ในส่วนของขยะอาหาร โรงแรมอาจพิจารณาติดต่อดังค์กรภายนอกเพื่อมารับอาหารที่เหลือในแต่ละวันไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ เป็นต้น
โสธธัส ปุณสุวรรณ, ธนาฯ ภูวิทยาธร, และ นิตย หทัยสิงห์ สุขศรี (2561); ญาณินท์ ปฐมกุล, วาฑิต อินทุลักษณะ, และ คาล จามรมาร (2562); พรพิมล ศรีธเนศ และ แสงแข บุญศิริ (2562); เกริกไกร นนทุลักษณะ และ ขวสิย์ ญกลาง (2563); ธาดาธิเบศร์ ภูทอง (2563); สรिता พันธุ์เทียน และคณะ (2563); จุฑามาศ พรหมมา และ ณัฏฐวรรดี คณิตินสุทธิทอง (2564); ระวีวรรณ ชุกติติกุล และ ชาตยา นิลพลับ (2564)	5. แนวทางที่ควรส่งเสริมในการดำเนินงานของโรงแรมสีเขียว งานวิจัยหลายเรื่องได้เสนอแนวทางการดำเนินงานของโรงแรมสีเขียวไว้หลายประเด็น โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้ 5.1 การใช้ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น โรงแรมสีเขียวควรส่งเสริมการใช้สินค้าในท้องถิ่นเพื่อใช้ในการดำเนินงานของโรงแรม เช่น อาหาร ผัก และผลไม้ท้องถิ่น รวมทั้งผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ผลิตด้วยฝีมือของคนในชุมชน การตกแต่งโรงแรมด้วยผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น เช่น ห้องพัก ห้องอาหาร ห้องโถงต้อนรับ เป็นต้น ตลอดจนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ 5.2 การสื่อสารข้อมูลข่าวสารและภาพลักษณ์ของโรงแรมสีเขียว งานวิจัยหลายเรื่องระบุว่า ปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมให้ผู้บริโภคหันมาใช้บริการของโรงแรมสีเขียว คือ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารและภาพลักษณ์ของการเป็นโรงแรมสีเขียวไปสู่สาธารณะ โดยระบุว่า ผู้บริหารและพนักงานควรปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการสร้างภาพลักษณ์ของโรงแรมสีเขียวในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และควรสื่อสารให้ผู้บริโภครับรู้ข่าวสารของโรงแรมอย่างเป็นประจำผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อแสดงให้ผู้บริโภคเห็นถึงการดำเนินด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือการรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงแรมสีเขียวอย่างจริงจัง 5.3 การลดใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม/การใช้อุปกรณ์ประหยัดพลังงาน หนึ่งในปัจจัยของการดำเนินงานของโรงแรมสีเขียว คือ โรงแรมควรลดการใช้ผลิตภัณฑ์/อุปกรณ์ภายในโรงแรมที่เห็นว่าไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ซ็อน ส้อม มีด ที่ทำมาจากพลาสติก ภาชนะที่ทำมาจากโฟม หรือการใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ยาก รวมทั้งควรใช้ขวดแก้วสำหรับน้ำดื่มแทนขวดพลาสติก การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก การใช้สบู่เหลวที่บรรจุอยู่ในกระปุกแบบกดทดแทนแบบขวดเล็ก เป็นต้น นอกจากนี้ งานวิจัยยังระบุว่า ทางโรงแรมควรส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าในห้องพักแขกและทั้งในโรงแรมเป็นระบบประหยัดพลังงาน เช่น ก๊อกน้ำฝักบัว และการใช้กระดาษชำระแบบรีไซเคิล การใช้หลอดไฟที่เป็นหลอด LED รวมทั้งควรมีการแยกขยะเปียกและขยะแห้งเพื่อนำมารีไซเคิล โรงแรมสีเขียวอาจนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการ

	ดำเนินธุรกิจ เช่น ใช้รถที่ขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้าแทนการใช้น้ำมันในการรับ-ส่งแขกของโรงแรม เป็นต้น นอกจากนั้น งานวิจัยยังระบุว่า ผู้บริหารโรงแรมสีเขียวควรส่งเสริมการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการเห็นถึงความมุ่งมั่นของกิจการในการที่จะอนุรักษ์และรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีแก่ลูกค้า และนำไปสู่ความจงรักภักดีในด้านพฤติกรรมการบอกต่อ หรือแบ่งปันความคิดเห็นที่ดีของโรงแรมสีเขียว ไปยังบุคคลอื่นให้เกิดความเชื่อมั่นและความน่าสนใจในการเข้ามาใช้บริการที่พัก 5.4 การสื่อสารกับพนักงานและลูกค้า การสื่อสารในที่นี้ คือ การสื่อสารนโยบายของโรงแรมในเรื่องการประหยัดพลังงานหรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปยังพนักงาน และ ลูกค้า เพื่อให้ทราบถึงนโยบายของโรงแรมและการขอความร่วมมือจากลูกค้าในการช่วยกันประหยัดพลังงานหรือช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 5.4.1 การสื่อสารกับพนักงาน ผู้บริหารโรงแรมควรสร้างความตระหนักให้พนักงานในด้านการอนุรักษ์พลังงาน มีการกำหนดนโยบายการปฏิบัติ การฝึกอบรมเรื่องการอนุรักษ์พลังงานประจำปี และการปฏิบัติงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการประชาสัมพันธ์จัดป้ายประกาศรณรงค์ปลูกจิตสำนึก และส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 5.4.2 การสื่อสารกับลูกค้า 1) โรงแรมควรติดป้ายหรือสัญลักษณ์เพื่อสร้างการรับรู้ในการประหยัดน้ำหรือประหยัดไฟภายในห้องพัก หรือการใช้ผ้าเช็ดตัวซ้ำ โดยขอความร่วมมือจากลูกค้าที่มาพักกับโรงแรม 2) โรงแรมควรสื่อสารถึงความไม่สะดวกสบายในบางอย่างในขณะที่เข้าพักหรือใช้บริการของโรงแรม และควรกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ช่วยประหยัดหรืออนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม 3) โรงแรมควรรณรงค์ให้ผู้มาใช้บริการใช้ผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอนและปลอกหมอนซ้ำ หากมีการพักมากกว่า 1 คืน 4) โรงแรมอาจสื่อสารกับลูกค้าโดยส่งเสริมให้ลูกค้าเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับทางโรงแรม รวมทั้งการจัดทำกิจกรรมที่ลูกค้าสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาสีเขียว การสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้บริโภคนขณะพักอยู่กับโรงแรม ซึ่งอาจทำให้ผู้บริโภคนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมกับโรงแรมในการช่วยรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม 5) โรงแรมอาจเลือกสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงลูกค้าเป้าหมายที่ให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อม เช่น สื่อของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สมาคมผู้ประกอบการโรงแรมสีเขียว เว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน เป็นต้น
--	--

อนึ่ง งานวิจัยในครั้งนี้ไม่มีหัวข้อของการอภิปรายผล เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงเอกสารที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษาในบริบทของโรงแรมสีเขียว ผลการวิจัยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของข้อมูลเชิงข้อเท็จจริง (facts) โดยผู้วิจัยได้รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัย (synthesis of research works) ออกมาได้ 5 ประเด็นสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 5

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 งานวิจัยในครั้งนี้ได้พบว่า ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนมาก คือ 68 เรื่อง ซึ่งอาจจะท่อนได้ว่า วงการวิชาการกำลังให้ความสำคัญกับธุรกิจที่ฟักแฟงที่ดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและการประหยัดพลังงานของโรงแรม ซึ่งเป็นเสาหลักสำคัญประการหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ประกอบด้วย ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ผู้บริหารโรงแรมสมัยใหม่ควรให้ความสำคัญกับแนวคิดของการอนุรักษ์หรือการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย นอกเหนือจากมิติความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ โดยผู้บริหารโรงแรมทั่วไปอาจเริ่มพิจารณานำแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการโรงแรมในยุคปัจจุบัน ซึ่งทั้งผู้บริหารและ

สังคมต่างให้ความสำคัญกับธุรกิจที่ดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินธุรกิจที่ฟักแฟงที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.2 งานวิจัยในครั้งนี้ได้รวบรวมองค์ความรู้จากงานวิจัยจำนวนมาก เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาที่สำคัญออกเป็น 5 ประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจโรงแรมสีเขียว ดังแสดงในตารางที่ 5 ซึ่งผลการวิจัยส่วนนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงแรมสีเขียวในด้านต่าง ๆ เช่น แนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงานเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโรงแรม แนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมสีเขียว และแนวทางที่ควรส่งเสริมในการดำเนินงานของโรงแรมสีเขียว เป็นต้น ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยในเชิงวิชาการ ไปปรับประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติเพื่อการดำเนินงานของโรงแรมสีเขียวได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้พบว่า นักวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาโรงแรมสีเขียวในพื้นที่ภาคใต้และกรุงเทพมหานครมากที่สุด ในขณะที่การศึกษาโรงแรมสีเขียวในภูมิภาคอื่นยังมีอยู่น้อย นักวิจัยอาจเลือกศึกษาโรงแรมสีเขียวขนาดเล็กในต่างจังหวัดหรือเมืองท่องเที่ยวรองเพื่อขยายองค์ความรู้ของการดำเนินงานโรงแรมสีเขียวให้กว้างขวางมากขึ้น รวมทั้งอาจศึกษาประเด็นเกี่ยวกับนโยบายของภาครัฐกับการส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมสีเขียวให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณณ์ กวัญเจริญพานิช และพิพัฒพงศ์ พักแฟ. (2562). แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การลดปริมาณขยะและการลดการใช้พลังงาน กรณีศึกษาของโรงแรม 5 ดาวแห่งหนึ่งในย่านสุขุมวิท. ใน *การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9* (น. 1782-1795). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกริกไกร นนทลักษณ์ และชวลีย์ ณ ถลาง. (2563). ศักยภาพโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเกาะช้าง. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ*, 12(2): 40-49.
- จุฑามาศ พรหมมา และณัฐวรรดิ คณิตินสุทธิทอง. (2564). แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรมสีเขียวในอำเภอขอนแก่นจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, 13(2), 10-19.

- ญาณินท์ ปฐมกุล, วาতিต อินทลักษณ์ และคาล จามรมาร. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของผู้บริโภคที่จะเลือกใช้บริการโรงแรมสีเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 14(1), 237-246.
- ทศพร กาญจนภรณ์. (2563). การจัดการองค์การสีเขียวของโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภาคใต้ฝั่งตะวันตกของประเทศไทย. *วารสารวิจัยบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 6(2), 164-182.
- ธาดาธิเบศร์ ภูทอง. (2563). ผลกระทบของภาพลักษณ์โรงแรมสีเขียวต่อความตั้งใจในการบอกต่อออนไลน์ของผู้บริโภค. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 40(6), 37-55.
- ปิยะวิทย์ ทิพรส และอัศวิน แสงพิกุล. (2565). การวิเคราะห์งานวิจัยและคำวิจารณ์ของลูกค้าในธุรกิจเชิงสุขภาพประเภทเดย์สปา. *วารสารการบริการและสังคมศาสตร์ปริทัศน์*, 5(3), 75-87.
- พรพิมล ศรีธเนศ และแสงแข บุญศิริ. (2562). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 7(4), 1058-1072.
- ระวีวรรณ ชุกิตติกุล และชาตยา นิลพลับ. (2564). อิทธิพลของการบริหารลูกค้าสัมพันธ์และความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อความจงรักภักดีของลูกค้าโรงแรมสีเขียว. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 12(1), 1-14.
- ละออง รังสีมันตุชาติ. (2558). การศึกษาอิทธิพลของการรับรู้และการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานในโรงแรมสีเขียวที่มีต่อความพึงพอใจในงาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วนิดา หาญเจริญ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานโรงแรมไปไม่สีเขียวกับความผูกพันของพนักงานในธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 12(2), 81-106.
- สรัญญา จันทรชูสกุล. (2560). การประเมินคุณภาพวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *Veridian E-Journal*, 10(2), 160-175.
- สหประชาชาติ ประเทศไทย. (2565). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 12 บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2565, จาก <https://thailand.un.org/th/sdgs/12>.
- सानิตย์ หนูนิล และประสพชัย พสุนนท์. (2557). พฤติกรรมสนับสนุนการเป็นโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา โรงแรมดุสิต ปริ๊นเซส ศรีนครินทร์. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 8(1), 16-33.
- โสภา ชินเวชกิจวานิชย์, วรวรรณ ประชาเกษม และอาภาพร รุจิระเศรษฐ. (2561). โรงแรมสีเขียว: การริเริ่มของภาครัฐเพื่อโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม. *วารสารวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมไทย*, 32(2), 61-70.
- โสธธัส ปันสุวรรณ, ธนาญ ภูวิทยากร และ นิตย์ หทัยสรวงศ์ สุขศรี. (2561). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายค่าบริการโรงแรมสีเขียว. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 5(2), 106-129.
- อัศวิน แสงพิกุล. (2556). การวิเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมของประเทศไทยในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2543-2553). *BU Academic Review*, 12(1), 113-126.
- ASEAN Secretariat. (2016). ASEAN Green Hotel Standard. Retrieved December 20, 2022, from <https://www.asean.org/storage/2012/05/ASEAN-Green-Hotel-Standard.pdf>.
- Karavasilis G., Nerantzaki D. M., Pantelidis P., Paschaloudis D., & Vrana V. (2015). What Generation Y in Greece thinks about Green Hotels. *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, 11(4), 268-280.

- Kim, W. G., McGinleyb, S., Choia, H.M., & Agmapisarn, C. (2020). Hotels' environmental leadership and employees' organizational citizenship behavior. *International Journal of Hospitality Management*, 87. 102375. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2019.102375>.
- Kim, Y.J., Kim, W.G., Choi, H.M., & Phetvaroon, K. (2019). The Eeffect of Green Human Resource Management on Hotel Employees' Eco-friendly Behavior and Environmental Performance. *International Journal of Hospitality Management*, 76, 83-93. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2018.04.007>.
- Kucukusta, D., Mak, A., & Chan, X. (2013). Corporate Social Responsibility Practices in Four and Five-star Hotels: Perspectives from Hong Kong Visitors. *International Journal of Hospitality Management*, 34, 19–30.
- Kunchornsirimongkon, K., & Ditta-Apichai, M. (2019). Consumers' Attitude Towards Green Hotels' Environmentfriendly Policies In Bangkok. Conference proceeding from *The 2019 International Academic Research Conference* (pp. 142-146). Copenhagen.
- Mehta, A., & Sharma, S. (2019). A Study of Consumer Behavior and Visit Intention Towards Green Hotels. *International Journal of Hospitality and Tourism System*. 12(2): 27-36.
- Mishra, P.P. (2016). How green are our hotels? Evidence from Thailand. *Environment and Urbanization ASIA*, 7(1), 132 – 148.
- Shrestha, P., & Batra, A. (2014). A Study on Green Practices and Perception of Guests in Selected Green Hotels in Bangkok. Conference proceeding from *International Conference on Inclusive Innovation and Innovative Management (ICIIIM 2014)* (pp. 1-10). Bangkok: Valaya Alongkorn Rajabhat University.

ผลของการฝึกเล่นหมากล้อมที่มีต่อการคิดบริหารจัดการตนกรณีศึกษาของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

The Effects of Practicing the Game of Go on Executive Functions: A Case Study of First-year Students from the Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

ชนพัฒน์ อภิชาติเกรียงไกร¹, สิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ²

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Chanapat Apichartkriangkrai¹, Siriluck Prongsantia²

Master of Arts, Nakhon Ratchasima Rajabhat University^{1,2}

E-mail: a.chanapatz@gmail.com^{1,2}

Received: February 14, 2022; Revised: May 30, 2023; Accepted: June 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อ 1) เปรียบเทียบการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง 2) เปรียบเทียบการคิดบริหารจัดการตนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา รวม 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน จากนักศึกษาทั้งหมด 687 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการฝึกเล่นหมากล้อม โดยจัดกิจกรรมทั้งหมด 11 ครั้ง แต่ละครั้งจะใช้เวลา 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 22 ชั่วโมง และแบบวัดการคิดบริหารจัดการตนจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.913 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีการคิดบริหารจัดการตนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีการเปลี่ยนแปลงระดับ 4 ด้าน ได้แก่ การใส่ใจจดจ่อ การวางแผน การยืดหยุ่นทางความคิด การประเมินตนเอง ส่วนด้านที่ไม่เปลี่ยนแปลงได้แก่ การยับยั้ง 2) หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีการคิดบริหารจัดการตนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: แผนการฝึกเล่นหมากล้อม การคิดบริหารจัดการตน การพัฒนานักศึกษา

ABSTRACT

This research was an experimental study aiming at: 1) comparing the executive functions of students in the experimental group and the control group before and after the experiment 2) comparing the Executive functions after the experiment between the experimental group and the control group. The study used a sample group of 20 students from the Faculty of Education, first-year undergraduate level, in the second semester of the 2023 academic year at Rajabhat Nakhon Ratchasima University, Nakhon Ratchasima province. The sample group was divided into an experimental group of 10 students and a control group of 10 students, selected from a total of 687 students. Instruments used in the

experiment were the Practicing of the Game of Go Program. The practicing plan covered a total of 11 times, with each activity lasting 2 hours. In total, the training lasted for 22 hours, and the questionnaire of Executive functions consisted of 20 items with a reliability of .913. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test. The results showed that: 1) After, the experiment, the students in the experimental group demonstrated significantly higher levels of Executive functions compared to before the experiment, with a statistical significance level of .01. There were significant changes in 4 aspects, including attention, planning, cognitive flexibility, and self-monitoring. The aspect that did not show significant change was inhibition. 2) After, the experimental group students had Executive functions score higher than the control group with statistically significant at .01 level.

KEYWORDS: Practicing the game of go, Executive Functions, Student development.

บทนำ

การคิดบริหารจัดการตน (Executive Functions: EF) คือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เช่นการยับยั้งชั่งใจ การไตร่ตรอง การยืดหยุ่นทางความคิด การตั้งเป้าหมาย การวางแผน ความมุ่งมั่น การจดจำ การเรียกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับความสำคัญของเรื่องต่างๆ และการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอนจนบรรลุความสำเร็จ ซึ่งเป็นกระบวนการและทักษะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต มีความสำคัญต่อความสำเร็จในด้านการเรียน การทำงาน รวมทั้งการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน (Anderson, 2002)

การคิดบริหารจัดการตนเป็นทักษะที่ทุกคนต้องมีแต่จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการศึกษา การดำเนินชีวิต และสภาพแวดล้อม คนที่มีพัฒนาการด้านการคิดบริหารจัดการตนที่ดีจะมีความจำดี มีสมาธิจดจ่อต่องานที่ทำไม่รบกวนผู้อื่นรู้จักอดทนรอคอยที่จะกระทำหรือพูดในเวลาที่เหมาะสมรู้จักการแก้ไขปัญหาด้วยหลากหลายวิธี แก้ปัญหาโดยไม่ใช้กำลังมีความคิดที่ยืดหยุ่นไม่ยึดติด สามารถเปลี่ยนความคิดได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักยับยั้งควบคุมตนเองไม่ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม รู้จักขอความช่วยเหลือเมื่อยามจำเป็น มีเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถคาดคะเนผลของการกระทำได้ สามารถติดตามประเมินตน และนำจุดบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้างและสามารถ

ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Thorell, Lindqvist, Bergman Nutley, & Klingberg, 2009) ประสพการณ์ความเครียดมีผลกับการทำหน้าที่บริหารในสมองบกพร่องโดยรวมของนักศึกษา ซึ่งความเครียดนั้นสามารถบรรเทาได้ด้วยการเพิ่มระดับการคิดบริหารจัดการตน (ประยุทธ ไทยธานี, 2560)

หมากล้อมหรือโกะเป็นเกมกระดานที่มีการเล่นมาอย่างยาวนานกว่า 3,000 ปี โดยมีจุดกำเนิดมาจากประเทศจีน เป็นเกมกระดานที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานที่สุดและได้มีการเล่นอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน หมากล้อมเป็นเกมกระดานที่จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่ต้องอาศัยทักษะทางปัญญาหลายด้าน เช่น การวางแผน การใช้เหตุผล การมองภาพรวม การประเมินสถานการณ์ การคิดคำนวณ การตัดสินใจ ความจำ การแก้ปัญหา สมาธิจดจ่อพบว่าหมากล้อมช่วยบรรเทาอาการโรคอัลไซเมอร์ (Lin, Cao, & Gao, 2015) เด็กที่มีเป็นโรคสมาธิสั้นมีอาการดีขึ้นหลังจากเล่นหมากล้อม (Kim, Ham, Lee, Kim, Cheong, & Han, 2014) การเล่นหมากล้อมส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นเนื่องจากหมากล้อมเป็นเกมกระดานที่ช่วยพัฒนาทักษะทางสติปัญญา (Sala, & Gobet, 2016) การเล่นหมากล้อมด้วยรูปแบบการเสริมต่อการเรียนรู้มีส่วนช่วยพัฒนาการและส่งเสริมทักษะให้มีความรู้คิดอย่างเป็นขั้นตอนและส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (มติทางจริยศกดิ์, 2560)

การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) เป็นทฤษฎีพัฒนาธรรมทางสังคมสู่ปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้อย่างก้าวกระโดดผ่านการแนะนำหรือชี้แนะใช้กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน จัดโอกาสให้มีการสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อนจะช่วยให้เด็กเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือ และพัฒนาตัวเองไปในตัว (Parsons, 2001) การสอนแบบเสริมต่อการเรียนรู้เกิดคุณลักษณะ อันประกอบไปด้วยจิตลักษณะ ฉันทะ และความสามารถในการเขียนบทความเชิงวิชาการ สูงกว่าผลของวิธีการสอนปกติ (ดวงกมล สวนทอง, 2556)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะประยุกต์ทฤษฎีการเสริมต่อการเรียนรู้ของ Parsons มาสร้างเป็นแผนการฝึกเล่นหมากล้อม เนื่องจากการที่จะเข้าใจแนวคิดที่ได้จากการเล่นหมากล้อมก็ต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้ การฝึกฝนที่มากพอ และความทุ่มเทของแต่ละคน ระดับฝีมือความสามารถในการเล่นหมากล้อมของแต่ละคนก็จะส่งผลกระทบต่อความเข้าใจในแนวคิดของหมากล้อมที่แตกต่างกันอีกด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจจะพัฒนานักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 โดยใช้การฝึกเล่นหมากล้อมเพื่อไปกระตุ้นสมองส่วนหน้าในการฝึกฝนพัฒนาการคิดบริหารจัดการตนโดยผู้วิจัยได้เลือกพัฒนา 5 ทักษะดังนี้ ทักษะการใส่ใจจดจ่อ (Focus/Attention) การวางแผน และการจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การยับยั้งชั่งใจ (Inhibit) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด

(Cognitive Flexibility) การประเมินตัวเอง (Self-Monitoring) ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าทักษะเหล่านี้สามารถพัฒนาได้อย่างมากโดยผ่านการฝึกเล่นหมากล้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดบริหารจัดการตนหลังการทดลองของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

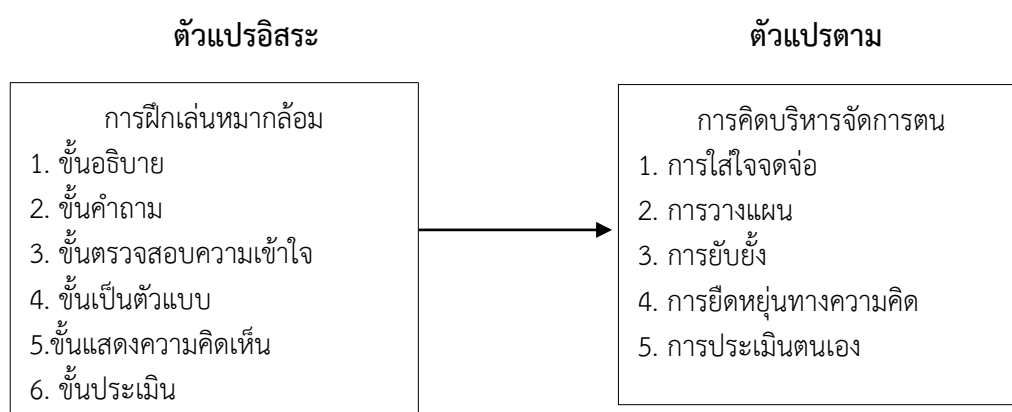
สมมติฐาน

1. หลังการทดลอง นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการคิดบริหารจัดการตนสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. หลังการทดลอง นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการคิดบริหารจัดการตนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแผนการฝึกเล่นหมากล้อมและศึกษาประสิทธิภาพของแผนการฝึกเล่นหมากล้อมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดบริหารจัดการตนเพื่อการดำเนินชีวิต การเรียน และการทำงานในสังคมปัจจุบัน ดำเนินการออกแบบแผนการฝึกเล่นหมากล้อม โดยประยุกต์จากทฤษฎีการเสริมต่อการเรียนรู้ของ Parsons (2001) และขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบเสริมต่อการเรียนรู้ ของ Roehler และ Cantlon (1996) ดังกรอบแนวคิดในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) เพื่อศึกษาผลของการฝึกเล่นหมากล้อมที่มีต่อการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาปริญญาตรี

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จำนวน 687 คน ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่มีคะแนนทักษะการคิดบริหารจัดการตนอยู่ในระดับต่ำ เป็นผู้ที่ไม่เคยเล่นหมากล้อมมาก่อน และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาจำนวน 20 คน จาก 687 คน ที่ทำแบบวัดทักษะการคิดบริหารจัดการตน โดยได้มาจากการสุ่มนักศึกษาที่มีคะแนนทักษะการคิดบริหารจัดการตนใกล้เคียงกันเป็นคู่ (Match-paired) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทำการทดลอง คือ แผนการฝึกเล่นหมากล้อม สร้างแผนการฝึกเล่นหมากล้อม โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเสริมต่อการเรียนรู้ ของ Parsons (2001) และขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนประยุกต์ใช้แนวคิดการเสริมต่อการเรียนรู้ ของ Roehler & Cantlon (1996) มี 6 ขั้น คือ 1) ขั้นอธิบาย 2) ขั้นคำถาม 3) ขั้นตรวจสอบความเข้าใจ 4) ขั้นเป็นตัวแทน 5) ขั้นแสดงความคิดเห็น 6) ขั้นประเมิน โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการกิจกรรม มีทั้งสิ้น 11 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลา 2 ชั่วโมง ในแต่ละแผนประกอบด้วยขั้นที่ 1 ขั้นอธิบาย ขั้นที่ 2 ขั้นคำถาม ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบความเข้าใจ ขั้นที่ 4 ขั้นเป็นตัวแทน ขั้นที่ 5 ขั้นแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ 6 ขั้นประเมิน ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เดือน ผู้วิจัยนำแผนการฝึกเล่น

หมากล้อมที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบโปรแกรมการวัดและประเมินผล 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ใน 687 คน เพื่อพิจารณาความง่าย ลำดับขั้นตอน การใช้ภาษา เวลา และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมของนักศึกษา และนำแผนการฝึกเล่นหมากล้อมที่ทดลองใช้แล้ว นำไปใช้จริงกับกลุ่มทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดการคิดบริหารจัดการตน จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการคิดบริหารจัดการตนโดยศึกษางานวิจัยของ ประยุทธ์ ไทยธานี (2560) นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2560) และ ดาริกา ดวงบุญ (2565) ผ่านการพิจารณาความตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านแบบวัดการวิจัย จำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Item-objective congruence index: IOC) อยู่ที่ 1.00 ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน แล้วนำมาตรวจหาคะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .288 ขึ้นไป (ยูทธโกยวรรณ์ 2558) โดยมีค่าอำนาจของแบบวัดอยู่ระหว่าง .365 – .681 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของ Cronbach (ยูทธโกยวรรณ์, 2558) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .913

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบคะแนนการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่า

ที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

3. เปรียบเทียบคะแนนการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าที่แบบตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (t-test for independent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์สมมุติฐานโดยการทดสอบค่าที่ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการคิดบริหารจัดการตนก่อนการทดลองของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยการกำหนดค่าที่ และกำหนดนัยสำคัญที่ระดับ .01 พบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	2.23	0.374	.066	.948
กลุ่มควบคุม	2.24	0.300		

จากตารางที่ 2 พบว่า การคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในระยะ ก่อนทดลอง มีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.23$, S.D. = 0.374) ในระยะหลังการทดลองมีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนสูงขึ้นและเปลี่ยนแปลงระดับ 4 ด้าน ได้แก่ การใส่ใจจดจ่ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.373) การวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 0.299) การยืดหยุ่นทางความคิดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.394) การประเมินตนเองอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.447) ด้านที่ไม่เปลี่ยนแปลงระดับ ได้แก่ การยับยั้งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.358) และการคิดบริหารจัดการตนรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 0.215) ส่วนนักศึกษา กลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.24$, S.D. = 0.300) และในระยะหลังการทดลองยังคงมีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$, S.D. = 0.308)

ตารางที่ 2 คะแนนการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การคิดบริหารจัดการตน	ตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		การแปลผล	หลังทดลอง		การแปลผล
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
การใส่ใจจดจ่อ	กลุ่มทดลอง	1.95	0.404	น้อย	2.92	0.373	ปานกลาง
	กลุ่มควบคุม	2.05	0.453	ปานกลาง	1.97	0.492	น้อย
การวางแผน	กลุ่มทดลอง	1.95	0.437	น้อย	2.72	0.299	ปานกลาง
	กลุ่มควบคุม	2.30	0.537	ปานกลาง	2.22	0.606	ปานกลาง
การยับยั้ง	กลุ่มทดลอง	2.35	0.529	ปานกลาง	2.87	0.358	ปานกลาง
	กลุ่มควบคุม	2.35	0.718	ปานกลาง	2.40	0.783	ปานกลาง

การยืดหยุ่นทางความคิด	กลุ่มทดลอง	2.40	0.502	ปานกลาง	3.15	0.394	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.37	0.689	ปานกลาง	2.40	0.689	ปานกลาง
การประเมินตนเอง	กลุ่มทดลอง	2.52	0.532	ปานกลาง	3.02	0.447	มาก
	กลุ่มควบคุม	2.15	0.337	ปานกลาง	2.07	0.409	ปานกลาง
รวม 5 ด้าน	กลุ่มทดลอง	2.23	0.374	ปานกลาง	2.94	0.215	ปานกลาง
	กลุ่มควบคุม	2.24	0.300	ปานกลาง	2.21	0.308	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า การคิดบริหารจัดการตนของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง ($\bar{X}$ = 2.23, S.D. = 0.374) หลังการทดลอง ($\bar{X}$ = 2.94, S.D. = 0.215) เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษา กลุ่มทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักศึกษากลุ่ม

ทดลอง มีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการคิดบริหารจัดการตนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

การคิดบริหารจัดการตน	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
การใส่ใจจดจ่อ	หลังทดลอง	2.92	0.373	9.000**	.000
	ก่อนทดลอง	1.95	0.404		
การวางแผน	หลังทดลอง	2.72	0.299	5.670**	.000
	ก่อนทดลอง	1.95	0.437		
การยับยั้ง	หลังทดลอง	2.87	0.358	3.841**	.004
	ก่อนทดลอง	2.35	0.529		
การยืดหยุ่นทางความคิด	หลังทดลอง	3.15	0.394	8.216**	.000
	ก่อนทดลอง	2.40	0.502		
การประเมินตนเอง	หลังทดลอง	3.02	0.447	3.586**	.006
	ก่อนทดลอง	2.52	0.532		
รวม 5 ด้าน	หลังทดลอง	2.94	0.215	8.728**	.000
	ก่อนทดลอง	2.23	0.374		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า หลังการทดลองการคิดบริหารจัดการตนกลุ่มทดลอง ($\bar{X}$ = 2.94, S.D. = 0.215) สำหรับนักศึกษากลุ่มควบคุม ($\bar{X}$ = 2.21, S.D. = 0.308) เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูง

กว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการคิดบริหารจัดการตนหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การคิดบริหารจัดการตน	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t	p
การใส่ใจจดจ่อ	กลุ่มทดลอง	2.92	0.373	4.359**	.000
	กลุ่มควบคุม	1.97	0.492		
การวางแผน	กลุ่มทดลอง	2.72	0.299	2.056	.031
	กลุ่มควบคุม	2.22	0.606		
การยับยั้ง	กลุ่มทดลอง	2.87	0.358	1.521	.106
	กลุ่มควบคุม	2.40	0.783		
การยืดหยุ่นทางความคิด	กลุ่มทดลอง	3.15	0.394	2.819**	.008
	กลุ่มควบคุม	2.40	0.689		
การประเมินตนเอง	กลุ่มทดลอง	3.02	0.447	4.165**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.07	0.409		
รวม 5 ด้าน	กลุ่มทดลอง	2.94	0.215	5.093**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.21	0.308		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการใช้แผนการฝึกหมากล้อมที่มีต่อการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีการคิดบริหารจัดการตนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าแผนการฝึกเล่นหมากล้อมที่มีต่อการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ทั้งนี้เพราะนักศึกษาได้รับการสอนหมากล้อมและการฝึกเล่นหมากล้อม สภาพแวดล้อมที่เจียบสงบนักศึกษาและผู้วิจัยเป็นกันเองบรรยากาศโดยรวมภายในห้องเรียนเป็นไปด้วยดี ส่งผลให้นักศึกษาตั้งใจเรียนและเมื่อนักศึกษามีปัญหาหรือสงสัยสามารถถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา เมื่อนักศึกษาได้ฝึกเล่นหมากล้อมทำให้นักศึกษารับรู้ว่าการกระทำนั้นมีเป้าหมาย เทคนิคการคิดดังช่วยพัฒนาให้นักศึกษาได้วางแผนก่อนที่จะลงมือทำ อีกทั้งเป็นการชี้แนะให้เพื่อนที่เล่นด้วยได้รับรู้แนวทางการเดินของ

ตนส่งเสริมให้เพื่อนได้ตระหนักคิด และเกิดการเรียนรู้ผ่านเทคนิคของนักศึกษา สอดคล้องกับ Greene (2009) พบว่าเด็กที่มีระบบการจัดการมีพฤติกรรมและทักษะทางอารมณ์ต่ำมักจะพบกับปัญหาด้านระเบียบวินัย เนื่องจากเด็กเหล่านั้นไม่ทราบว่าตนเองต้องทำอะไร แบบไหนถูกหรือผิด การที่นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตามกิจกรรมได้อย่างอิสระช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีการวางแผนที่เป็นแบบแผนของตนเอง และการกระตุ้นของผู้วิจัยโดยชี้แนะบนกระดานเกิดการรับรู้ที่แตกต่างจากเมื่อก่อนของเพื่อน สอดคล้องกับ นวลจันทร์ จุฑาภักดี (2555) กล่าวว่าความคิดบริหารจัดการตนที่ดีต้องรู้จักแก้ไขปัญหา หรือคิดค้นหาทางออกใหม่ๆ ไม่ยึดติดตายตัวกับความคิดเดิมๆ หรือความเคยชินเพียงอย่างเดียว การฝึกเล่นหมากล้อมสามารถช่วยให้ทักษะการคิดบริหารจัดการตนทั้ง 5 ด้านเพิ่มขึ้นนักศึกษากลุ่มทดลองก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมการคุยกันในช่วงเรียนหรือมีการหยิบโทรศัพท์ขึ้นมาเล่นเป็นระยะสม่ำเสมอ เมื่อนักศึกษาได้เริ่มฝึกเล่นหมากล้อมไป

ระยะหนึ่งในขณะที่นักศึกษาคิดจะเดินเม็ดหมาแต่ละเม็ดนักศึกษาก็ตั้งใจและจดจ่อกับกระดานของตนเองสม่ำเสมอ แต่ผู้ที่เพิ่งเริ่มเล่นหมากล้อมมักจะไม่วางหมากจุดไหนไม่สามารถประเมินตนเองในระหว่างเล่นได้ นักศึกษาคิดว่าการที่จะชนะมีเพียงการจับกินอย่างเดียวและขาดการวางแผน มักจะถูกชักนำจากฝ่ายตรงข้ามได้ง่ายส่งผลให้แพ้ในเกมนั้น นักศึกษาต้องคิดตั้งแต่เริ่มเกมจนกระทั่งจบเกมว่าจะให้รูปแบบบนกระดานของตนเป็นอย่างไร ในเวลาเดียวกันผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามก็สามารถเดินหมากเพื่อจับกินฝ่ายตนทำให้มีสถานการณ์ที่ต้องเลือกว่าจะยอมเสียหรือจะสู้กลับต้องรู้จักยับยั้งอารมณ์เมื่อถูกฝ่ายตรงข้ามเดินหมากกดดัน แต่ละเกมบนกระดานของหมากล้อมจะไม่เหมือนกันแม้แต่กระดานเดียวทำให้นักศึกษาต้องคิดแก้ไขปัญหาที่อาจจะไม่ใช่สิ่งที่เราต้องการแต่แรก และทุกครั้งที่นักศึกษากำลังจะวางเม็ดหมากนักศึกษาคิดประเมินสถานการณ์โดยรวมบนกระดานของตนว่าตรงไหนควรเดินก่อน ตรงไหนเดินทีหลัง จัดลำดับความสำคัญของแต่ละกลุ่มบนกระดาน สอดคล้องกับ Wang (2021) หมากล้อมเป็นกระดานที่ใหญ่ และการวางเม็ดใดเม็ดหนึ่งก็จะส่งผลไปทั้งกระดานเป็นอีกหนึ่งคุณลักษณะทั่วไปของหมากล้อมช่วยให้มีความคิดสร้างสรรค์การแก้ไขปัญหาแตกต่างกันตามสถานการณ์ของกระดาน ในระหว่างการทดลองผู้วิจัยได้เห็นการพัฒนาที่ดีขึ้นของนักศึกษาผ่านการเล่นหมากล้อมการวางแผนหมากบนกระดาน การแก้ไขปัญหาและพฤติกรรมการเล่นหรือการหยิบโทรศัพท์ขึ้นมาเล่นระหว่างการทดลองก็หายไปและมีคะแนนการคิดบริหารจัดการเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม คะแนนการคิดบริหารจัดการของกลุ่มควบคุมไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมแผนการฝึกเล่นหมากล้อม ครั้งที่ 1 เป็นกิจกรรมปฐมนิเทศ เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินแผนการฝึกเล่นหมากล้อม และนักศึกษาเกิดความเข้าใจในเรื่องการคิดบริหารจัดการตน รวมทั้งได้รู้จักหมากล้อมและประโยชน์

ต่างๆ ที่ได้จากหมากล้อม สอดคล้องกับ Finch (2007) กล่าวว่า หมากล้อมเป็นเกมที่ต้องใช้เทคนิค ความจำ ทักษะการคิดขั้นสูง เช่นการคิดเชิงตรรกะ การแก้ไขปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การจดจำรูปแบบ และความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลให้นักศึกษารับรู้และเกิดการเตรียมพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่อไป นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2 เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้ลองเล่นหมากล้อมเป็นครั้งแรกและผู้สอนได้สอนผ่านการเล่นหมากล้อม นักศึกษาสามารถเข้าใจได้ง่ายและเล่นเป็นอย่างรวดเร็ว ในการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2 ถึงครั้งที่ 10 ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มให้นักศึกษาเป็นกลุ่มเล็กและได้ให้ฝึกเล่นหมากล้อมกันเป็นคู่โดยแสดงความคิดเห็นผ่านการคิดดังก่อนที่จะวางเม็ดหมากลงบนกระดานเกิดการเรียนรู้เพื่อนสอนเพื่อน ในขณะที่นักศึกษาได้ฝึกเล่นหมากล้อมนั้น ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นนักศึกษามีความตั้งใจในฝึกเล่นหมากล้อมจดจ่อกับกระดานของตัวเองจนบางครั้งนักศึกษาลืมพูดความคิดเห็นของเม็ดหมากที่ตัวเองลงไป ผู้วิจัยต้องเตือนและให้นักศึกษาพูดก่อนที่จะลงเม็ดหมากอีกครั้ง สอดคล้องกับ สุภาวดี หาญเมธี (2559) ได้กล่าวว่า ความสามารถการคิดบริหารจัดการตนรู้จักวางแผน มีเหตุผล มุ่งใจจดจ่อทำอะไรไม่วกแวก ยึดเป้าหมายแล้วทำเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ จากการสังเกตนักศึกษาเห็นได้ชัดว่านักศึกษามีการพัฒนาทักษะการคิดบริหารจัดการตนผ่านการฝึกเล่นหมากล้อมอย่างต่อเนื่อง

2. หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่อยู่ในแผนการฝึกเล่นหมากล้อมสามารถพัฒนาการคิดบริหารจัดการตนของนักศึกษาได้ โดยทักษะการคิดบริหารจัดการตนมีการเปลี่ยนแปลงระดับสูงขึ้นทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การใส่ใจจดจ่อ การวางแผน การยืดหยุ่นทางความคิด การประเมินตนเอง ในส่วนด้านการยับยั้งที่คะแนนสูงขึ้นแต่ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับจากการสังเกตนักศึกษาในระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมของผู้วิจัยมีความเห็นว่าจากการที่นักศึกษาเป็นผู้เริ่มเล่นหมากล้อมใหม่ยังไม่เข้าใจ

หลักการของหมากล้อมในการเอาชนะ ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนที่เป็นแบบแผน มีความสอดคล้องของกิจกรรมลำดับความสำคัญของการฝึกเล่นหมากล้อม คือ ในกิจกรรมแรกเป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรม และให้นักศึกษาเกิด ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการตน และได้ทำความเข้าใจกันในห้องเรียนสร้างสัมพันธภาพให้มีความคุ้นเคยต่อกัน ต่อมาในกิจกรรมที่ 2 นักศึกษาได้รู้จัก และเข้าใจกติกาหมากล้อม เมื่อเข้าใจกติกาหมากล้อมแล้ว กิจกรรมครั้งที่ 3 จะเป็นการสร้างห้องรอดพัฒนาของการเล่นหมากล้อมเพื่อให้นักศึกษาได้เล่นหมากล้อมสนุกมากขึ้นและไม่ถูกจับกินได้ง่าย มีปัญหาเกิดขึ้นในกระดานเกิดกระบวนการคิดที่ซับซ้อน และการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น สอดคล้องกับ นวลจันทร์ จุฑาภักติกุล (2555) บอกว่าการติดตามตรวจสอบตนเอง คือ ความสามารถในการพิจารณาตรวจสอบประเมินการกระทำของตนเองจะนำไปสู่การปรับปรุงหรือทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ในการวางเม็ดหมากแต่ละเม็ดสถานการณ์บนกระดานก็จะแตกต่างกันไป และหมากล้อมเป็นเกมกระดานที่สามารถวางจุดไหนของกระดานก็ได้ส่งผลให้นักศึกษาเกิดทักษะการคิดที่ยืดหยุ่นมากขึ้น สอดคล้องกับ Diamond et al. (2007) การยืดหยุ่นทางความคิดเป็นความสามารถในการปรับตัวอย่างว่องไวและการลำดับความสำคัญที่เปลี่ยนไปเป็นการพิจารณาจากจุดใหม่ การเปลี่ยนมุมมองของปัญหา กิจกรรมครั้งที่ 4-6 นักศึกษาจะเข้าใจการจับเกมของหมากล้อมการเชื่อมต่อกลุ่มหมากส่งผลให้นักศึกษาได้มีการวางแผนตั้งแต่เริ่มเกมจนกระทั่งจบเกมในทุกตาเดินของตัวเองจะเกิดการวางแผนเข้าไปซ้ำมาหลายครั้งมีการประเมินถึงแผนการแต่ละแผนว่าสิ่งไหนควรทำไม่ควรทำ ต่อมาในกิจกรรมครั้งที่ 7-10 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของนักเรียนหมากล้อมเพราะต้องเล่นกระดานที่ใหญ่ขึ้น (กระดาน 19*19) นักศึกษาต้องรู้จักและทำความเข้าใจใจเซกิ สิ่งสำคัญของใจเซกิคือลำดับการวางหมากนักศึกษามองต้องเข้าใจและลำดับความสำคัญของเม็ดหมากได้อย่างดี สอดคล้องกับ สุภาวดี หาญเมธี

(2559) บอกว่าวางแผนเป็น จัดลำดับเป็นขั้นตอน จัดการกับงานหลายๆอย่างให้ลุล่วงได้ อีกทั้งการเล่นกระดานใหญ่นั้นต้องมีสมาธิมากขึ้นด้วยการวางแผน และการแก้ไขปัญหาที่มากขึ้น อีกทั้งการคิดตั้งของนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ของผู้ที่เล่นด้วยกันนั้น สอดคล้องกับ ธนพล เตียวพัฒนานนท์ (2563) กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมในการเล่นหมากล้อมเป็นรูปแบบของการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมกระบวนการรู้คิดและคุณลักษณะที่เหมาะสมของผู้เรียน การเล่นหมากล้อมนั้นจำเป็นต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ร่างกายและสมองเกิดการกระตุ้นส่งผลให้ทักษะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พชรภรณ์ เชียงสิน (2552) ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมมากจะมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง มีความฉลาดในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคมาก ต่อมากิจกรรมที่ 11 ผู้วิจัยให้นักศึกษาทุกคนแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมแล้วจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร สอดคล้องกับ ลภณ จิรโคภิน (2562) ได้วิเคราะห์ในหมากล้อมเชื่อมโยงถึงหลักการใช้ชีวิต ดังนี้ 1. การวางแผน การตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุผลมิใช่อารมณ์ 2. ความสำเร็จจะเกิดได้จากการผสมผสานระหว่างนโยบายกลยุทธ์ และยุทธวิธีที่ดีพร้อม 3. การปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ยอมรับความจริงและพร้อม ที่จะปรับปรุง 4. ผู้ที่ไม่พัฒนาย่อมล่าช้าและล่มสลายไปในที่สุด 5.การแบ่งสรรปันส่วนได้อย่างก็ต้องเสียอย่าง ไม่มีทางได้ทั้งหมด เมื่อได้มาก็ต้องเสียไป เมื่อเสียไปแล้วค่อยหาทางได้กลับมา 6. การจัดลำดับความสำคัญของงานต่างๆ โดยเฉพาะงานด่วนต้องทำก่อนงานใหญ่เสมอ 7. การจัดดุลยภาพระหว่างเรื่องราวต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องในชีวิต เสมือนการดูแลสนามรบ อย่าชนะสนามรบแต่แพ้สงคราม 8. ศึกษา “กำลัง” ที่เกิดจากการรวมตัวเป็นกลุ่ม ของหมากบนกระดาน การเปรียบเทียบกำลัง สะสมกำลัง การป้องกันการเสื่อมสลาย และสุดท้ายคือการใช้ “กำลัง” อย่างมีธรรมะเพื่อการ 9. การรู้จักประมาณ และเคารพผู้อื่นในฐานะที่ต่าง ก็มีโอกาสเท่าเทียมกัน 10. เมื่อผู้เล่นทั้ง 2 ฝ่ายมีฝีมือ

ทัดเทียมกัน คนแพ้ก็คือคนที่ทำผิดมากกว่า 11 ช่วย
ให้เข้าใจเรื่องความเปลี่ยนแปลง อันเป็นสัจธรรมของ
ชาติ ของสิ่งทั้งหลายตามเหตุปัจจัยไม่ยึดติด

สรุปว่าการใช้แผนการฝึกเล่นหมากล้อม ทำ
ให้นักศึกษามีคะแนนการคิดบริหารจัดการตนเพิ่มขึ้น
และจากงานวิจัยต่างๆ สามารถสรุปได้ว่าการฝึกเล่น
หมากล้อมส่งผลต่อการคิดบริหารจัดการตนของ
นักศึกษาได้ เพราะเมื่อนักศึกษามีทักษะและสามารถ
ฝึกเล่นหมากล้อมก็จะสามารถช่วยพัฒนาการคิด
บริหารจัดการตนในแต่ละด้าน สอดคล้องกับทฤษฎี
Integrative Theory (Miller & Cohen, 2001) บอก
ว่ามีวงจรเส้นใยประสาทที่เชื่อมต่อถึงกัน ทั้งนี้จะต้อง
ใช้สมองและเว้นประสาทต่างๆ ร่วมกันจึงจะเกิด
ทักษะความสามารถการคิดบริหารจัดการตนได้ และ
ทักษะการคิดบริหารจัดการตนสามารถพัฒนาได้
เสมอไม่ว่าจะอายุเท่าไร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่
เข้าร่วมแผนการฝึกเล่นหมากล้อม มีคะแนนการคิด
บริหารจัดการตนเพิ่มขึ้น ดังนั้นครูสามารถนำ
แผนการฝึกเล่นหมากล้อมไปเป็นแนวทางในการสอน
ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- ดวงกมล สวนทอง. (2556). *การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการสอนแบบสแกฟโฟลด์ที่ส่งเสริมจิตลักษณะฉันทะ
และความสามารถในการเขียนบทความเชิงวิชาการของนักศึกษาศาสนาการพลศึกษา วิทยาเขต
เพชรบูรณ์* [ปริญญานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต] มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดารีกา ดวงบุ. (2564). *การสร้างแบบวัดทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) ด้านทักษะพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครพนม* [ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนพล เตียววัฒนานนท์. (2563). *ความสัมพันธ์ของการเรียนหมากล้อมกับผลการเรียนวิชาหลัก* [สารนิพนธ์
มหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, ปันตดา ธนเศรษฐกร, และรพิน เลิศอาวาสตา. (2560). การประเมินพัฒนาการด้าน
การคิดเชิงบริหาร (EF) ในเด็กปฐมวัย. *การประชุมวิชาการการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ครั้งที่ 29*
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2555). *การศึกษาและประเมินรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดเชิงบริหารใน
เด็กไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประยุทธ์ ไทยธานี. (2560). *ประสบการณ์ความเครียดที่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่บริหารในสมองบกพร่องของ
นักศึกษาปริญญาตรี*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

1.2 แผนการฝึกเล่นหมากล้อม เป็นแผนการ
จัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องกัน ในแต่ละแผน การ
นำไปใช้ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมในแต่ละ
ครั้งให้เข้าใจ ก่อนที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้เพื่อให้
การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่องกัน

1.3 ในระหว่างการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้
ดำเนินกิจกรรมควรสังเกตพฤติกรรมตอบสนองของ
นักศึกษา ถ้านักศึกษายังไม่พร้อมทำกิจกรรมควรดึง
ความสนใจของนักศึกษามาอยู่กับเราก่อนจึงดำเนิน
กิจกรรมต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำแผนการฝึกเล่นหมากล้อม
ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นที่มีอายุใกล้เคียงกัน

2.2 ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้
ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการ
ทำกิจกรรม ส่งผลให้นักศึกษามีความตั้งใจทำ
กิจกรรมอย่างเต็มที่

2.3 ควรมีการเปิดเวทีโอเพ่นซันของนักหมากล้อม
เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้สภาพแวดล้อม
ของการแข่งขันของหมากล้อม

2.4 ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผล หลังเข้า
ร่วมแผนการฝึกเล่นหมากล้อมเพื่อดูพัฒนาการและ
ความคงทนของทักษะการคิดบริหารจัดการตนของ
นักศึกษา

- พชรภรณ์ เชียงสิน. (2552). *ประสบการณ์การเล่นหมากล้อมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น* [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มติ ทาเจริญศักดิ์. (2560). *กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมในการเล่นหมากล้อมและผลของการเล่นหมากล้อมต่อการพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์*. [วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต] มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลภณ จิโรโสภิน. (2562). วิเคราะห์ศาสตร์การบริหารจัดการผ่านทักษะทางปัญญา 11 ประการของหมากล้อม. *บทความวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 25(2), 78-93.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2559). *3 ทศวรรษ ที่สุดของการทำงาน ของด้านทักษะ EF*. กรุงเทพฯ: จัดทำโดย บริษัท รักลูกกรุ๊ป จำกัด.
- Anderson, V. (2002). Executive function in children: Introduction. *Child Neuropsychology*, 8, 69-70.
- Andrew Edward Finch. (2007). *Baduk and Second Language Learning; Effortful study and Balanced Flow* (Kyungpook National University).
- Diamond, A., et al. (2007). The Early Years: Preschool Program Improves Cognitive Control. *Science*, 318, p. 1387-1388. <https://doi.org/10.1126/science.1151148>
- Earl K. Miller and Jonathan D. Cohen (2001) An Integrative Theory of Prefrontal cortex Function. *Annual Review of Neuroscience*.
- Greene, R. W. (2009). *Lost At School: Why Our Kids With Behavioural Challenges Are Falling Through The Cracks & How We Can Help Them*. New York: Scribner.
- Kim, S. H., Lee, Y. S., Kim, N. N., Cheong, J. H., & Han, S. H. (2014). Baduk (the Game of Go) improved cognitive function and brain activity in children with attention deficit hyperactivity disorder. *Psychiatry Investigation*, 11(2), 143. doi: 10.4306/pi.2014.11.2.143
- Lin, Q., Cao, Y., & Gao, J. (2015). The impacts of a Go-game (Chinese chess) intervention on Alzheimer disease in a Northeast Chinese population. *Frontiers in Aging Neuroscience*, 7, 163. doi: 10.3389/fnagi.2015.00163
- Mei Wang. (2021). *Effects of playing Go for education and psychological treatment*. University of Trier, Research Cluster “Cultures in Transitions in East Asia and Europe”, Universitätsring 15, 54296 Trier, Germany: Vol. XI (LXXIII) No. 2/2021.
- Parson, R. (2001). An investigation into instruction available on the world wide web. Retrieved July 15, 2021, from http://www.osie.on.ca/_rparson/out1d.htm
- Roehler, C.V. and Cantlon, S.J. (1996). *Scaffolding secondary student reading and studying of science and math textbooks*. Retrieved July 20, 2021.
- Thorell, L. B., Lindqvist, S., Nutley, B. S., Bohlin, G. and Klingberg, T. (2009). Training and transfer effects of executive functions in preschool children. *Developmental Science*, 12(1), 106-113.

รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

The Model of Academic Administration of Early Childhood Education under Bangkok Metropolitan Administration

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ¹, วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล², โกศล มีคุณ³,
ศักดิ์ชัย นิรันธทวี⁴

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา^{1,2,3,4}

Chadaporn Chanprasert¹, Vipaporn Poovatanakul², Kosol Meekun³,
Sakchai Nirunthavee⁴

College of Management, University of Phayao^{1,2,3,4}

E-mail: chadaporn254744@gmail.com^{1,2,3,4}

Received: June 12, 2022; Revised: June 19, 2023; Accepted: June 29, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารงาน และสร้างรูปแบบและประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 150 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดมาตรฐานรวมค่า มีค่าความเชื่อมั่นโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) อยู่ระหว่าง 0.95-0.98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และของญี่ปุ่น ทั้ง 5 ด้าน ส่วนใหญ่มีประเด็นที่เหมือนกัน 2) ผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีปัจจัย 9 ด้าน ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยปัจจัย 9 ด้านดังกล่าวร่วมกันทำนายผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ได้ร้อยละ 85.4 และผลการตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีโดยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล พบว่า โมเดลปัจจัยเชิงทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักในการส่งผลสูงสุด คือ ด้านผู้ปกครองและชุมชน รองลงมา คือ ด้านครูผู้สอน และ 3) ผลประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย PIE Model โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สถานศึกษา
ระดับปฐมวัยสังกัดกรุงเทพมหานคร

ABSTRACT

The objectives of this research was to study and compare academic administration. Study the factors affecting success in management. and creating a model and evaluating the model of academic administration at the early childhood level of educational institutions Bangkok This research is a mixed research. which consists of qualitative and quantitative research the sample group consisted of schools offering kindergarten education. under the Bangkok Metropolitan Administration, amounting to 150 locations. The instrument used in this research was a combined estimator. There was a confidence value with the alpha coefficient (α) between 0.95-0.98. Statistics used to verify the hypothesis were multiple regression analysis and influence path analysis. The research findings were as follows: 1) a comparative analysis of early childhood academic administration of educational institutes Bangkok Most of the 5 areas have the same issues. 2) Analysis of factors affecting success in academic administration at the early childhood level of educational institutions. Under the Bangkok Metropolitan Administration, there are 9 factors that affect academic administration at the early childhood level. These 9 factors together predict the success in academic administration at the early childhood level at 85.4 percent. By analyzing the influence path, it was found that the theoretical factor model was consistent with the empirical data. The factors with the highest weight for effect were parents and communities, followed by teachers, and 3) the evaluation of the PIE Model for early childhood academic management by experts. Possible at the highest level and by experts, it was found that the model was most feasible and useful at the highest level.

KEYWORDS: Model of academic administration at the early childhood level, Academic Administration of Early Childhood Education, Early childhood educational institutions under the Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยสู่เวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ เมื่อโลกเปลี่ยนคนต้องเปลี่ยน การศึกษาของประเทศไทยก็ต้องเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน ประเทศไทย 4.0 รัฐบาลได้

กำหนดวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยใช้ศักยภาพของมนุษย์เป็นตัวนำ ขับเคลื่อนด้วยปัญญาของคน ต้องลงทุนในมนุษย์ให้เป็นผลผลิตที่ดี ทุกคนได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน และอยู่อย่างยั่งยืน (สุวิทย์ เหมิณทรีย์, 2559)

ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาต้องเริ่มจากการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการประสานและบูรณาการทุกฝ่าย

ให้ทุกภาคส่วนตระหนักว่าเด็กปฐมวัยไม่ใช่สมบัติของหน่วยใดหน่วยหนึ่ง แต่เด็กปฐมวัยถือเป็นสมบัติของชาติการจัดการศึกษาปฐมวัยต้องมีความพร้อมเพื่อให้เด็กมีคุณภาพและเติบโตไปสู่การเป็นเด็ก 4.0 ในอนาคต (บัลลังก์ โรหิตเสถียร 2561) การศึกษาปฐมวัยเป็นการลงทุนที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดใน การเพิ่มมูลค่าให้ทุนแก่มนุษย์ คือ การให้ความช่วยเหลือโดยเฉพาะเด็กระดับปฐมวัยในด้านการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

จากผลการวิจัยของวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ (2559) เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัยในบริบทของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นพบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และจะส่งผลกระทบต่อเจเนอเรชันโตเป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาเซลล์สมอง ประสาทสัมผัสและทักษะพื้นฐาน ดังนั้นการวางรากฐานด้านการเรียนรู้ของเด็กจะมีส่วนสำคัญต่อความรู้สึกลึกซึ้ง คิด ตลอดจนบุคลิกภาพในอนาคต การพัฒนาเด็กตั้งแต่ปฐมวัยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ย่อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติในอนาคต ประเทศไทยญี่ปุ่นให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาความสามารถในการรู้คิดและการพัฒนาทางอารมณ์สมรรถนะทางกาย ผ่านกระบวนการเล่นถือเป็นสิ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ขณะที่การศึกษาของญี่ปุ่นเน้นพัฒนาการตามวัย ประเทศไทยกลับมีแนวทางที่แตกต่างเห็นได้จากการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนกวดวิชา และหลักสูตรของเด็กปฐมวัยมีหลักสูตรการเรียนที่เข้มข้น การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้รับผลกระทบจากสภาพปัญหาด้านสังคมในประเด็น ค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการสอบ และการแข่งขันสูงมาก การเน้นการเรียนการสอนทางวิชาการในระดับปฐมวัยที่เห็นว่าคุณค่าทางวิชาการเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งกลับสร้างความเครียด

และความกดดันให้เด็กมากขึ้น (การศึกษาปฐมวัยกับศึกษานิเทศก์ปฐมวัย, 2560)

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาให้เด็กในพื้นที่เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรมและทักษะในการดำรงชีวิต โดยสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครกำหนดนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569) (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2563) และแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน โดยมียุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง มีเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องคือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, 2563)

ดังนั้นโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และกิจกรรมประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้บรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ. 2564 (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, 2563) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในประเทศญี่ปุ่นเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยของไทยให้มีคุณภาพ อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Education in Japan Community, 2018; สุริยา ช้องเสนาะ, 2561) ดังนั้นผู้วิจัยสนใจศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และของญี่ปุ่น และศึกษาปัจจัยที่

ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อ
สร้างและประเมินรูปแบบ เพื่อนำมาเป็นแนวทางใน
การพัฒนาแบบบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยที่
มีความเหมาะสมนำมาปรับใช้ในสถานศึกษาปฐมวัย
สังกัดกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงาน
วิชาการระดับปฐมวัยของญี่ปุ่น และของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร และตรวจสอบรูปแบบเชิง
ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์

3. สร้างรูปแบบและประเมินรูปแบบการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร มีอย่างน้อย 5 ปัจจัย

2. รูปแบบเชิงทฤษฎีของการบริหารงาน
วิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานครสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี
ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น
ประโยชน์อยู่ในระดับมาก

ประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับสำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ประโยชน์
ในการวางแผนและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
และจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับปฐมวัย สังกัด
กรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับนโยบายด้าน
การศึกษา คือ พัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเต็ม
ตามศักยภาพ และมีพัฒนาการสมวัย

2. เป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่น ๆ นำไปใช้
เป็นแบบอย่างในการบริหารวิชาการในสถานศึกษา
ระดับปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร**
หมายถึง แนวทางการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
เพื่อให้เกิดผลสำเร็จ คือ ผลสัมฤทธิ์ของเด็กปฐมวัย
และความพึงพอใจของผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วยที่
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงาน
วิชาการ และปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัย โดยใช้กระบวนการทางการบริหารแบบ PIE
Model (Newby et al, 2000) ประกอบด้วย 1) การ
วางแผน (Planning-P) 2) การนำไปปฏิบัติ
(Implementation-I) และ 3) การประเมินผล
(Evaluation-E)

2. **ผลสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ
ระดับปฐมวัย** คือ ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ของ
เด็กปฐมวัย และความพึงพอใจของผู้ปกครอง

3. **ผลสัมฤทธิ์ของเด็กปฐมวัย** คือ ผลประเมิน
พัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1
และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่
กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช
2560 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพัฒนาการครบ
ทุกด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการ

ด้านอารมณ์ จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และ พัฒนาการด้านสติปัญญา เติบโตตามศักยภาพ

4. ความพึงพอใจของผู้ปกครอง หมายถึง ความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กอนุบาลที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการจัดบริการนักเรียน 3) ด้านประชาสัมพันธ์ 4) ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม และความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดประสบการณ์ด้านร่างกาย 2) การจัดประสบการณ์ด้านอารมณ์และจิตใจ 3) การจัดประสบการณ์ด้านสังคม และ 4) การจัดประสบการณ์ด้านสติปัญญา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 มี 2 ขั้นตอนและระยะที่ 2 มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในข้อที่ 1 คือ ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยของญี่ปุ่นและของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนระดับปฐมวัยของญี่ปุ่น ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับปฐมวัย จำนวน 4 โรงเรียน รวม 5 โรงเรียน โดยเลือกโรงเรียนที่ยินดีจะให้ข้อมูลในด้านการบริหารงานวิชาการปฐมวัย ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียนระดับปฐมวัยของญี่ปุ่น และผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือ

แบบ สัมภาษณ์ แบบ มีโครงสร้าง (Structured Interview) สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิชาการระดับปฐมวัย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย 2) การบริหารจัดการการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลพัฒนาการ 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา และ 5) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item-objective congruence) และความตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด เป็นรายชื่อตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถาม ที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป ที่แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่ต้องการ (สราวุธ กันหลง, 2555) ผลตรวจสอบพบว่า แบบสัมภาษณ์ มีข้อคำถามที่ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item-objective congruence) อยู่ระหว่าง 0.8-1.00 ผู้วิจัยใช้ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา และหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของสถาบัน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักแบบ ปฏิสัมพันธ์ (interactive interview) โดยผู้วิจัยจดและสรุปประเด็นที่สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ วิธีการเกี่ยวกับการบริหารวิชาการในการจัด

การศึกษาปฐมวัย ใช้วิธีวิเคราะห์แบบวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (content analysis)

การวิจัยระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในข้อที่ 2 คือ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารวิชาการปฐมวัย ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีการบริหารวิชาการปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยจำนวน 429 แห่ง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาตามกฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) นักสถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุนิยม ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10-15 ตัวอย่างต่อการวิจัยหนึ่งตัวแปร (Hair et al, 2010) ได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 130 โรงเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 ตัวอย่าง (โรงเรียน) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (stratified random sampling) โรงเรียนขนาดเล็ก ได้กลุ่มตัวอย่าง 77 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง ได้กลุ่มตัวอย่าง 38 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้กลุ่มตัวอย่าง 35 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ชั้นเรียนอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2

เครื่องมือ

เครื่องมือในการทำวิจัย ได้แก่แบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารงานวิชาการ ปฐมวัยใน

สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารวิชาการปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดปฐมวัย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ชั้นเรียนอนุบาล 1 และอนุบาล 2 แบบสอบถามฉบับที่ 2 เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า 5 ระดับของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item-objective congruence) ผลตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามมีข้อคำถามที่ดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1.00 และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ระดับ 0.7 (Cronbach, 1970) ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามชุดที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามชุดที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลกับสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับปฐมวัย สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งและเก็บแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน google form และผู้วิจัยส่งด้วย

ตนเองด้วย และขอให้ส่งกลับภายใน 2 สัปดาห์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนเมื่อตอบครบสมบูรณ์ ตรงตามกำหนดเวลา ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของเครื่องมือ ที่ได้รับการตอบกลับมาทั้ง 150 โรงเรียน ตามเกณฑ์ และระดับของการวัดตัวแปรของข้อคำถามใน เครื่องมือแต่ละส่วน แล้วจึงนำไปประมวลผลและ วิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลมีทั้งสถิติบรรยายและสถิติอ้างอิง โดย สถิติบรรยาย ได้แก่ สถิติคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และคำนวณร้อยละ สถิติอ้างอิงที่ ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ด้วยการวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณ (Multiple regression analysis: MRA) แบบ Total และ Stepwise และ การวิเคราะห์เส้นทาง อิทธิพล (Path analysis)

การวิจัยระยะที่ 2

การดำเนินการในระยะที่ 2 เพื่อตอบ วัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 คือ สร้างรูปแบบและประเมิน รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยในระยะ นี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

การวิจัยระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 สร้างและ ประเมินร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการปฐมวัย และ งานวิชาการปฐมวัย โดย MRA และ Model ปัจจัย เชิงสาเหตุ เมื่อบูรณาการกัน ได้ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการปฐมวัยของ สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และได้ ดำเนินการต่อโดยการสร้างรูปแบบการบริหารงาน วิชาการปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยใช้กระบวนการบริหาร PIE

Model ได้ร่างรูปแบบการบริหารวิชาการปฐมวัยใน สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเชิงสถิติ และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในระดับ ปฐมวัย จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบยืนยัน ความ เหมาะสม และความเป็นไปได้ พร้อมข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การวิจัยระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 2 ประเมิน รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารการศึกษาในระดับปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบยืนยัน ความเป็นไปได้และความเป็น ประโยชน์ พร้อมข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น

การกำหนดผู้ประเมิน ประเมินร่างรูปแบบ การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน และ ประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) โดยการกำหนดคุณสมบัติ

เครื่องมือ แบบประเมินความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหารงาน วิชาการระดับปฐมวัย สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมิน และแบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัยของสถานศึกษา สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน แบบประเมินเป็นแบบมาตรวัดประมาณรวมค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด , 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความ อนุเคราะห์จากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัย พะเยา ออกหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์แนบไป พร้อมกับประเด็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบ

การบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐานสำหรับ
ข้อมูลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ และ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง
รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการ
สรุปผลวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ ข้อ 1 ศึกษาเปรียบเทียบการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของญี่ปุ่น และของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ระยะที่ 1
ขั้นตอนที่ 1) สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงาน
วิชาการของไทยและของญี่ปุ่น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การ
บริหารงานหลักสูตรปฐมวัย 2) การบริหารจัดการ
เรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลพัฒนาการ 4) การ
พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา และ
5) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความ
เข้มแข็งในทางวิชาการ ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง
ผู้อำนวยการสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัด
กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ
ปฐมวัยของญี่ปุ่นให้ข้อมูลตรงกัน ในเกือบทุกประเด็น
แต่มีประเด็นที่แตกต่าง ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ
หลักสูตรปฐมวัย ในการจัดทำแผนงานวิชาการ
ปฐมวัย สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร บริหาร
จัดการโดยสถานศึกษา ญี่ปุ่นบริหารจัดการโดยมี
กลุ่มผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน
วิชาการปฐมวัย และวิธีการติดตามประเมินผลการ
ดำเนินงานวิชาการปฐมวัย ของสถานศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร มีประชุมรายเดือน และรายภาค

การศึกษา ส่วนของญี่ปุ่นมีการประชุมสรุปผลงาน
รายวัน รายเดือน และรายภาคการศึกษา และด้าน
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา
สถานศึกษาระดับปฐมวัยของญี่ปุ่นไม่เน้นในประเด็น
การส่งเสริมและจัดให้มีคอมพิวเตอร์สำหรับเด็ก
ปฐมวัย

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และ
ตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ
ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ระยะที่ 1 ขั้นตอน
ที่ 2)

ผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน
การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ Multiple
Regression Analysis (MRA)

การวิเคราะห์ส่วนนี้ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson'
Product Moment Correlation Coefficient) และ
การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple
Regression Analysis) โดยวิธีแบบ มี ขั้นตอน
(Stepwise) ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ประกอบด้วย 1)
ผลสัมฤทธิ์ของเด็กปฐมวัย และ 2) ความพึงพอใจของ
ผู้ปกครอง ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม คือ 1)
กลุ่มตัวแปรด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ
บริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 6 ตัวแปร และ 2)
กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ดังได้ระบุไว้แล้ว

ผลการวิเคราะห์ และการตรวจสอบ
สมมติฐานการวิจัยเป็นดังต่อไปนี้ ปัจจัยด้าน
งบประมาณ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้บริหาร

ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านการวัด และประเมินผลพัฒนาการ ปัจจัยด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การศึกษา ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา ปัจจัยด้าน การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย และปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ร่วมกันทำนายผลต่อ

ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 85.4 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R2) เท่ากับ .854 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Stand Error) เท่ากับ 178 (ดังตาราง 1)

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงาน วิชาการ ระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธี STEPWISE

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	Sig
	B	Standard error	β		
1. จบประมาณ (BGM)	.145	.032	.201	4.459	.000
2. ครูผู้สอน (TCH)	.089	.033	.130	2.682	.008
3. ผู้บริหาร (AMT)	.136	.030	.200	4.577	.000
4. ผู้ปกครองและชุมชน (CRE)	.101	.028	.152	3.596	.000
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียน (ALO)	.097	.028	.150	3.427	.001
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การศึกษา (DIL)	.080	.029	.114	2.732	.007
7. สื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา (TFE)	.062	.028	.093	2.232	.027
8. การบริหารจัดการหลักสูตร (MSC)	.082	.031	.117	2.666	.009
9. ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (SEM)	.069	.029	.095	2.377	.019
a (Constant)	.601	.120	-	4.991	.000

R=.929 Standard error=.178 F=97.526
R² Total= .862 Adjusted R²=.854 a=.601

a Dependent Variable: ด้านความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย (YAF)

หมายเหตุ: **p < .01

สรุป ทั้ง 9 ปัจจัย สามารถทำนาย ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ระดับ ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานข้อ 1 คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จ ในการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี อย่างน้อย 5 ปัจจัย

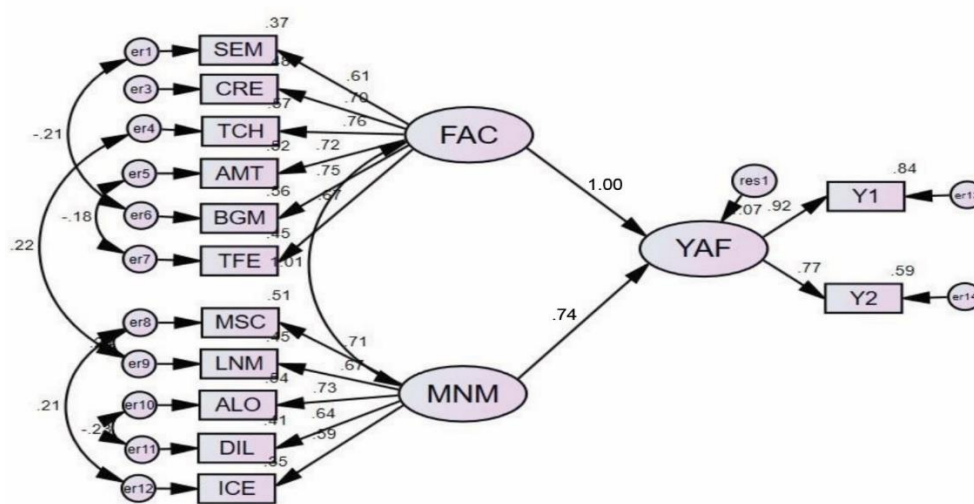
ผลการวิเคราะห์ ตรวจสอบรูปแบบเชิง ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้อง ของรูปแบบเชิงทฤษฎีการบริหารงานวิชาการระดับ ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์ส่วน

นี้ใช้สถิติ Path Analysis ตัวแปรสังเกตได้ประกอบด้วยตัวแปรปัจจัย 2 กลุ่ม (11 ตัวแปร) ตัวแปรแฝงมี 1 ตัวแปร คือ ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ผลวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลมีค่าสถิติต่าง ๆ ที่ยอมรับได้ กล่าวคือมีค่า Chi-Square = 65.06 df = 57 $\chi^2/df = 1.14$ p-value = 0.22 GFI = 0.94

AGFI = 0.90 CFI = 0.99 RMSEA = 0.03 RMR = 0.02 SRMR = 0.019

เมื่อพิจารณาตัวแปร พบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักมากสองลำดับแรก ได้แก่ (1) ผู้ปกครองและชุมชน (CRE) มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.79 มีค่าความผันแปรร่วม (R²) เท่ากับ 0.37 (2) ครูผู้สอน (TCH) มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.76 มีค่าความผันแปรร่วม (R²) เท่ากับ 0.48 ดังภาพที่ 1

โมเดล Standardized Estimate

Chi-square = 65.06, df = 57, p = 0.22

CMIN/DF = 1.14, GFI = 0.94, RMSEM = 0.03

ภาพที่ 1 แสดงโมเดลการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ (FAC) และปัจจัยการบริหารงานวิชาการ (MNM) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (YAF) (ผลสัมฤทธิ์ของเด็กปฐมวัย(Y1) และ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง (Y2))

สรุป ผลของค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ พบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผ่านเกณฑ์ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองโครงสร้างสนับสนุนตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 คือ รูปแบบเชิงทฤษฎีของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการสร้างรูปแบบและประเมิน (ร่าง)รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (ระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2)

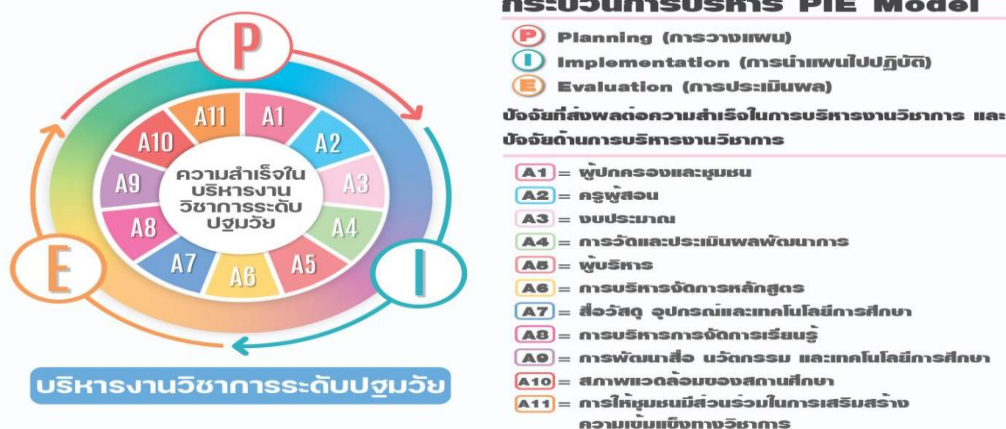
จากผลสรุปของวิจัยระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 โดยนำผลรูปแบบเชิงทฤษฎีมาสร้างรูปแบบการ

บริหารบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้
กระบวนการบริหารแบบ PIE Model (P –
Planning (การวางแผน) I – Implementation
(การนำแผนไปปฏิบัติ) E - Evaluation (การ
ประเมินผล)

ในด้านการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
อาจอธิบายได้อย่างง่ายว่า การบริหารงานวิชาการ
ระดับ ปฐมวัย ของ ส ต น ก ศ ก ษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร เพื่อผลสำเร็จของการบริหารงาน

วิชาการให้เพิ่มมากขึ้น ควรเริ่มต้นอันดับแรกทีการ
วางแผนการปฏิบัติเน้นหนักไปที่ด้านผู้ปกครองและ
ชุมชน อันดับสองด้านครูผู้สอน อันดับสาม ด้าน
งบประมาณ อันดับสี่ด้านการวัดและประเมินผล
พัฒนาการตามลำดับ คาดว่าจะได้ผลดีมากยิ่งขึ้น

จากรูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับ
ปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ดังกล่าว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน พิจารณาความ
เหมาะสมและความเป็นไปได้ เกี่ยวกับการนำ
รูปแบบไปใช้ ปฏิบัติจริงในเชิงบริหาร ดังภาพที่ 2

ภาพ 2 รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการ
ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของ
รูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย
ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด และรอบที่สอง ผลประเมินโดย
ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นการประเมินความเป็นไปได้
และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบของการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มี

ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่ง
เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า รูปแบบการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสม เป็นไปได้
และเป็นประโยชน์ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้
คือ ระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงาน
วิชาการระดับปฐมวัย ของ ญีุ่ ปุ่น และ ของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีจุดเด่น ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย ประเด็นที่ญี่ปุ่นแตกต่างจากของสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร คือ การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร บริหารจัดการโดยสถานศึกษา ส่วนของญี่ปุ่นมีกลุ่ม ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน วิชาการปฐมวัย เนื่องจากเป้าหมายของหลักสูตรปฐมวัยของญี่ปุ่น (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2563) ซึ่งมี 4 ประเด็นคือ 1) พัฒนา พื้นฐานในการดำรงชีวิต 2) ประสบการณ์ สนุกสนาน 3) ทำงานร่วมกับครอบครัว และ 4) พื้นฐานการเรียนรู้ ส่วนเป้าหมายของหลักสูตร ปฐมวัยของไทยได้แก่ มุ่งส่งเสริมให้เด็กมี พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและ สติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความ สนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล จะเห็นได้ว่า เป้าหมายของหลักสูตรปฐมวัยของญี่ปุ่นในข้อที่ 3) ทำงานร่วมกับครอบครัว เน้นการมีส่วนร่วม กับ ครอบครัว กลุ่มผู้ปกครองจึงเข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบ ในการจัดทำแผนงานวิชาการปฐมวัยด้วย การศึกษาในระดับอนุบาลมีความสำคัญมากในแง่ที่ จะเป็นการวางรากฐานของบุคลิกภาพ การให้ การศึกษาในช่วงนี้ต้องกระทำควบคู่ไปกับการ ประสานความร่วมมือกับครอบครัวอย่างใกล้ชิด โรงเรียนอนุบาลมีหน้าที่ที่จะพัฒนาฐานพลังในการ ดำรงชีวิตของเด็ก เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของโรงเรียนอนุบาลตามพระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาแห่งชาติ (2563) ที่ได้ทำวิจัย เปรียบเทียบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น พบว่า บทบาทของ พ่อแม่และชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการและใช้อุปกรณ์หรือทรัพยากรในสถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนอนุบาลจะจัดห้อง

สำหรับผู้ปกครองได้มาพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และทำกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ปกครอง สามารถเข้าไปนั่งในห้องเรียนเพื่อดูการเรียน การสอน สังเกตพัฒนาการของเด็กในห้องเรียน และ วิธีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ ปฐมวัย สถานศึกษาระดับปฐมวัยของญี่ปุ่น มีการ ประชุมสรุปผลงานรายวัน รายเดือน และรายภาค การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (2563) พบว่า เด็กจะได้รับการประเมินเป็นรายบุคคลผ่านการจด บันทึกราย การสังเกตของครูในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับ ประถมศึกษา และมีบันทึกที่เป็นการแลกเปลี่ยน ข้อมูลเด็กจากพ่อแม่และครู ครูอนุบาลจะจดบันทึก สิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กที่รับผิดชอบ วางแผนและ เตรียมการสอน การดูแลเด็ก และเมื่อสิ้นสุด จะมี การประชุมและสรุปวิธีสอนและดูแลเด็ก มีการ ประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในการพัฒนาเด็ก ทุกสัปดาห์ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าหมวดปฐมวัย จะให้คำแนะนำแก่ครู มีการสังเกต อภิปราย บันทึกวิดีโอ เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดูแลเด็ก

1.2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับสถานศึกษาระดับ ปฐมวัยของญี่ปุ่น ไม่เน้นในประเด็นการส่งเสริม และจัดให้มีคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กปฐมวัย ใน โรงเรียนอนุบาลญี่ปุ่นไม่จัดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สำหรับให้เด็กเล่น เนื่องจากโรงเรียนมีสื่อ อุปกรณ์ ของเล่น ทั้งในและนอกห้องเรียนซึ่งมีความ หลากหลายและเพียงพอสำหรับเด็ก มีของเล่นช่วย กระตุ้นการเคลื่อนไหว การทำงานของกล้ามเนื้อต่าง ๆ ในร่างกาย ครูใช้เวลาเด็กในการเล่นอย่างอิสระ และเล่นอย่างมีเป้าหมาย มีกิจกรรมศิลปะ ดนตรี สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการ สอนแบบมอนเตสซอรี คือเด็กได้มีโอกาสศึกษาด้วย

ตนเองอย่างอิสระจากสิ่งแวดล้อมที่จัดให้อย่างมี
จุดมุ่งหมาย วัสดุอุปกรณ์ทุกอย่างมีขนาดเหมาะสมกับ
วัยของเด็กและเป็นสิ่งที่เด็กต้องการศึกษา เมื่อเด็ก
ทำงาน เด็กจะสงบ มีสมาธิ มีความรับผิดชอบใน
การที่จะทำงานให้สำเร็จ สามารถคิดแก้ปัญหาและ
แก้ไขข้อบกพร่องในการทำงานได้ด้วยตนเอง
และแนวทางการสอนตามแนวคิดวอลดอร์ฟ ที่เชื่อ
ว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการเลียนแบบ ผู้สอนต้อง
เป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก จุดมุ่งหมายของวอล
ดอร์ฟ คือ ช่วยให้ผู้มีบุคลิกภาพสูงสุดที่ตน
มี พัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีสังคมที่สมบูรณ์
โดยเน้นในเรื่องจิตวิญญาณความรู้สึก เน้นการสร้าง
เจตคติในตัวเด็ก เน้นสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทำจาก
ธรรมชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลทีย์
มุลิกพันธ์ (2559) ที่ได้วิจัยเรื่องการศึกษา
เปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัยในบริบทของ
ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่า
หลักสูตรของอนุบาลญี่ปุ่นยังไม่เน้นวิชาการหนัก ๆ
แต่เน้นความสำคัญที่จินตนาการและการเล่น ของ
เล่นในชั้นเรียนก็เน้นให้เด็กเล่นแต่ชิ้นที่เรียบง่าย
และกระตุ้นให้เกิดจินตนาการ การที่พยายามให้
เด็กอ่านหนังสือให้ได้ จำให้ได้เพื่อสอบเข้าชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ได้ นักวิชาการมองว่าเป็น
การปิดกั้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของ
เด็ก ในประเทศญี่ปุ่น เด็กเมื่อจบชั้นอนุบาล
สามารถที่จะต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไกลบ้านได้โดย
ไม่ต้องสอบ

2. ผลการวิเคราะห์ ตรวจสอบรูปแบบเชิง
ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครสอดคล้องกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์ Model Fit
โดยใช้การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path
Analysis)

ผลการตรวจสอบรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย
ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า
กลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 11 ตัวแปร มีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยผ่านเกณฑ์
ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของ
แบบจำลองสมการโครงสร้างตามสมมติฐานกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาปัจจัยเชิงสาเหตุ
ทั้ง 11 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีค่าน้ำหนัก
ในการส่งผลสูงอันดับแรก คือ ด้านผู้ปกครองและ
ชุมชน อันดับสอง คือด้านครูผู้สอน

ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน พบว่ามีค่า
น้ำหนักในการส่งผลต่อความสำเร็จในการ
บริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร สูงอันดับแรก เนื่องจากว่า
พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการ
อบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลาน
และเพื่อช่วยบุตรหลานศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่
1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) กล่าวถึง บทบาท
ของพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู ต่อเด็กในช่วงอายุ 3-6 ปี
ดังนี้ 1) ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรของ
การศึกษาสองระดับ 2) จัดหาหนังสือและอุปกรณ์
ที่เหมาะสมกับวัยเด็ก 3) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุตร
หลาน ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลบุตรหลาน
อย่างใกล้ชิด 4) จัดเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับ
บุตรหลาน 5) ร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาใน
การช่วยเตรียมตัวบุตรหลาน เพื่อช่วยให้บุตรหลาน
ของตนปรับตัวได้ดีขึ้น

ทั้งนี้ ในส่วนของชุมชนก็มีบทบาทในการ
สนับสนุนการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้ 1)
สนับสนุนทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2) มีส่วนร่วมจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ตามศักยภาพและความพร้อม
3) ติดตามและดูแล ป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่าง ๆ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

หลักสูตรปฐมวัยควรมุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบถ้วน ควรเพิ่มเติมการเปิดการอบรมเพื่อฝึกพัฒนาผู้ปกครองเพิ่มเติมในเรื่องพัฒนาบุตรหลาน ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็ก เนื่องจากพบว่ามีเด็กบางส่วนขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองทำให้เด็กไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาทักษะอย่างเหมาะสม

ปัจจัยด้านครูผู้สอนมีค่าน้ำหนักในการส่งผลสูงเป็นอันดับสอง ทั้งนี้เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการสอน การวิจัย การให้บริการแก่ชุมชนและเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน ผลการเรียนการสอนจะดีมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ขึ้นกับผู้สอนเป็นสำคัญส่วนใหญ่ครูจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและผู้ปกครองเป็นอย่างดี อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนปฐมวัยต่างตระหนักดีว่าการจัดการศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน เด็กปฐมวัยต้องการการอบรมเลี้ยงดูและต้องการการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยจะผ่านการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว การอบรมปลูกฝังรวมถึงการสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้นี้จะเป็นรากฐานที่ดีสำหรับการเติบโตต่อไปในอนาคต โดยจะต้องมี ครูปฐมวัย เป็นผู้เกี่ยวข้อง ดูแล และจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้พัฒนาไปตามเป้าหมายอย่างที่เหมาะสม คุณครูปฐมวัย ถือได้ว่ามีบทบาทหรือเรียกได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้าน เพราะจะต้อง

คอยหล่อหลอม ชัดเจน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก เป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็ก รองจากพ่อแม่และผู้ปกครอง บุคลิกภาพ พฤติกรรม การปฏิบัติต่าง ๆ ของคุณครูปฐมวัยจะเป็นต้นแบบการเรียนรู้ที่ดีของเด็กซึ่งมาจากสภาพแวดล้อมเด็กที่แตกต่างกัน (รัฐกุล, 2563)

เป็นหน้าที่สำคัญของครูปฐมวัยที่จะต้องเข้าใจลักษณะและธรรมชาติของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี เพื่อที่สามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กแต่ละคน อันจะทำให้พัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามเป้าหมายและตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย สำคัญมาก ควรจัดครูที่รักเด็ก ๆ มีความอดทน มีจิตเมตตาและมีจิตวิทยาสูง ควรเป็นครูที่จบเอกปฐมวัย จะพัฒนานักเรียนทุกคนได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อเป็นพื้นฐานแข็งแรงแก่นักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลวิจัยในครั้งนี้ ที่พบว่า ผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครกับและของญี่ปุ่น พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย การบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลญี่ปุ่น กลุ่มผู้ปกครองเข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานวิชาการปฐมวัยด้วย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีค่าสูงอันดับแรก คือ

ด้านผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของไทย ในประเด็น ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย ควรจะมีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยให้กลุ่มผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนงานวิชาการปฐมวัย การติดตามประเมินผลการจัดประสบการณ์ และประเมินผลพัฒนาการของเด็ก

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำตัวชี้วัดจากผลการวิจัย ที่มีลักษณะปฏิบัติน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อ

การศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของชุมชนนำไปพัฒนาให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. ควรทำการศึกษาวิจัย และพัฒนาต่อยอดโดยพัฒนารูปแบบทำคู่มือการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ในโรงเรียนระดับปฐมวัย สังกัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *รายงานการศึกษาไทย 2561 (Education in Thailand)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- การศึกษาปฐมวัยกับศึกษานิเทศก์ปฐมวัย. (2560). *การจัดการศึกษาปฐมวัยในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. สืบค้น 9 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.facebook.com/1901228863442471/posts/>
- เชิญตะวัน สุวรรณพานิช. (ม.ป.ป.). *ญี่ปุ่น-สอนเด็กให้มีคุณภาพต้องเริ่มตั้งแต่-“อนุบาล”*. สืบค้น 9 สิงหาคม 2563 จาก <https://th.theasianparent.com/ญี่ปุ่น-สอนเด็กให้มีคุณภาพต้องเริ่มตั้งแต่-“อนุบาล”>
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2566). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. 2(1), 68-74.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2561). นโยบายจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2563, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=51448&Key=news_act
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รัฐกุล. (2563). *หน้าที่ของคุณครูปฐมวัย...บทบาทที่ยิ่งใหญ่ เป็นมากกว่าอาชีพ*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://www.rathakun.com/teacher-action/>
- สรายุทธ กันหลง. (2555). *การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม Cronbach's alpha*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2563, จาก <http://www.ipernity.com>.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- สำนักงานการศึกษา.กรุงเทพมหานคร (2564). รายงานสถิติการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564 จาก <https://webportal.bangkok.go.th/upload/user/00000116/PTay/EbookStat64.pdf>
- สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569). กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงานผลการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยและต่างประเทศ กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2563). แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2564. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สุริยา ฮ่องเสนาะ. (2561). การจัดการศึกษาปฐมวัยประเทศญี่ปุ่น. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2563, จาก http://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/Nov2561-3.pdf
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). ประเทศไทย 4.0. สืบค้น 9 สิงหาคม 2563 จาก http://planning2.mju.ac.th/goverment/20111119104835_planning/Doc_25590823143652_358135.pdf
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. (3rded.). New York: Harper and Row.
- Education in Japan Community. (2018). *Japanese Preschools & Kindergartens*. Retrieved March 1, 2020, from <https://educationinjapan.wordpress.com/resource-room/Japanese-preschools-kindergartens>
- Newby et al. (2000). *Educational Technology for Teaching and Learning*. New Jersey: Prentice-Hall.

การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Development A Secondary School Administration Model According To World-Class Standard School Criterion The Office Of The Basic Education Commission

สุภาวดี คำนาคี¹, วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล², อัจฉรา วัฒนานรงค์³,
ศักดิ์ชัย นิรุญทวี⁴

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา^{1,2,3,4}

Supawadee Kumnadee¹, Vipaporn Poovatanakul²,
Achara Whattananarong³, Sakchai Nirunthavee⁴

College of Management University of Phayao^{1,2,3,4}

E-mail: supawadeeku@gmail.com^{1,2,3,4}

Received: April 26, 2022; Revised: May 29, 2023; Accepted: June 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ผ่านการประเมินระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) จำนวน 179 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis: MRA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มปัจจัยภายในและกลุ่มปัจจัยภายนอกส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล 2) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 10 ตัวแปร ร่วมกันพยากรณ์การเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลได้ร้อยละ 83.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนมาตรฐานสากล ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่าผลประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ การบริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ABSTRACT

The research design followed a Research and Development methodology. The purposes of this research were to: 1) study the factors affecting the administration of secondary education schools to world-class standard schools criterion, 2) examine the theoretical model of factors affecting the administration of secondary education schools to world-class standard schools criterion and consistent with empirical data, and 3) evaluate appropriateness, possibility and usefulness of the model for secondary school administration to world-class standard school criterion. The samples were 179 schools that have passed the evaluation of the Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA, by Stratified sampling method. The research tool was a questionnaire. The Statistics used for data analysis were descriptive statistics: Multiple regression analysis (MRA) by Stepwise multiple regressions and Structural Equation Modeling (SEM). The results of the research were: 1) Factors affecting the administration of secondary schools to the world-class standard school criteria consisted of internal factors and external factors. 2) A Secondary School Administration Model to world-class standard schools criterion was confirmed by 10 variables which predicted and explained the world-class standard schools criterion at 83.6 percent with the significance level of .01, and 3) The results of the evaluation of a Secondary School Administration Model to world-class standard school criterion evaluated by the experts were suitable and possible at the highest level, and evaluated by the school personnel was possible and useful at the highest level.

KEYWORDS: Model, Administration, A Secondary School, world-class standard school criterion

บทนำ

การบริหารการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ได้นำมาเพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ผ่านการขับเคลื่อนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2561) โดยโครงการดังกล่าวมีแนวคิดพื้นฐานมาจากกระบวนการตัดสินรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้การยอมรับว่าเป็นกรอบบริหารจัดการเพื่อนำองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ โดยได้มีการนำไปประยุกต์ในการบริหารเชิงระบบทางด้านการศึกษา (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562, หน้า 6)

การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้กำหนดให้โรงเรียนมาตรฐานสากล มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับโรงเรียน (School Quality Award : ScQA) ระดับที่ 2 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) และระดับที่ 3 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ซึ่งยึดหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามแนวคิดของมัลดริจ (Malcolm Baldrige) ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า 4) การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติงาน และ 7) การมุ่งเน้นผลลัพธ์ (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

จากรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการพัฒนาส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง โดยปี พ.ศ. 2561 – 2564 มีเป้าหมายพัฒนาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในโครงการนี้จำนวน 1,287 แห่ง และในปี พ.ศ.2563 พบว่ามีโรงเรียนที่ผ่านประเมินการประเมินระดับที่ 1 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับโรงเรียน (ScQA) จำนวน 511 แห่งและมีเพียง 280 โรงเรียน ที่ผ่านการประเมินระดับที่ 2 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) และยังพบว่าไม่มีโรงเรียนใดในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ผ่านการประเมินระดับที่ 3 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับชาติ (TQA) (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สารสนเทศโรงเรียนมาตรฐานสากล. [ออนไลน์], 2563)

จากความสำคัญของการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลและปัญหาของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล แล้วนำมาพัฒนา “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาที่ต้องการเข้าสู่กระบวนการประเมินระดับที่ 2 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) พัฒนาสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ให้เกิดการดำเนินงานที่มีความเป็นระบบสู่ความเป็นเลิศในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล
2. ตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

สมมติฐาน

1. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกสามารถอธิบายการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
2. ปัจจัยที่ศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถสร้างรูปแบบเชิงทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลได้
3. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การวิจัยครั้งนี้จะให้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติเกี่ยวกับโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการบริหารที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล
2. ผลการศึกษาเป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลในแต่ละภูมิภาค ที่มีความพร้อมและประสงค์จะนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาไปใช้โดยคำนึงถึง

บริบท ข้อดีข้อจำกัดและเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้

3. หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำผลการศึกษา ไปเป็นแนวทางในการสนับสนุนโรงเรียนในสังกัดให้สามารถบริหารโรงเรียนไปสู่โรงเรียนคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลได้

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. กระบวนการการบริหารแบบ PIE Model ตามแนวคิดของ Newby, Stepich, Lehman & Russell (2000) ที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation) และ การประเมินผล (Evaluation) สามารถอธิบายและมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1.1 การวางแผน (Planning: P) หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจ กำหนดวิธีการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า เพื่อการดำเนินงานที่เป็นระบบใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ โดยมีการปฏิบัติตั้งแต่การประชุมวางแผน การกำหนดระยะเวลา การดำเนินการ การวางแผนงบประมาณที่ใช้ การกำหนดกิจกรรม / โครงการ กำหนดตัวชี้วัดและการกำหนดผู้รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation: I) เป็นขั้นตอนในการนำทางเลือกที่เลือกไว้หรือแผนที่วางไว้มาปฏิบัติจริงเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานในการบริหารมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ตั้งไว้ โดยจะประกอบด้วย การจัดองค์กร การประสานงาน การปฏิบัติ การจัดอัตรากำลัง การขึ้นนำ การจัดงบประมาณ การนำสู่การปฏิบัติ โดยมีการปฏิบัติจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

1.3 การประเมินผล (Evaluation: E) เป็นการตรวจสอบการควบคุมและการวัดผลการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องหรือข้อจำกัด เพื่อจะได้ปรับปรุงแผนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยมีขั้นตอน การตรวจสอบ การปรับปรุง การรายงาน และการประเมินผล โดยใน

การวางแผนและดำเนินการปฏิบัติทุกครั้ง มีการนิเทศติดตาม การสรุปผลที่ได้จากการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้ประชุมวางแผนไว้

2. แนวคิดและหลักการการพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.1 ความเป็นมาของโรงเรียน

มาตรฐานสากล เป็นการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการโรงเรียน โดยมีแนวคิดและกระบวนการพื้นฐานทางด้านเทคนิคและกระบวนการตัดสินรางวัลเช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ของสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) ของประเทศสหรัฐอเมริกาสร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1987 สำหรับการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศไทย ได้มีการพัฒนาส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นขับเคลื่อนในปี 2553 โดยสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย,สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสารสนเทศโรงเรียนมาตรฐานสากล. [ออนไลน์], 2563)

2.2 เกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ลักษณะที่สำคัญของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) พิจารณาจากการมุ่งเน้นที่ค่านิยมและแนวคิดหลัก การมุ่งเน้นกระบวนการ การมุ่งเน้นผลลัพธ์ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การมุ่งเน้นการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกัน การมุ่งเน้นการปรับปรุง และกรอบความคิดของเกณฑ์ (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562)

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 280 โรงเรียน ที่ผ่านประเมินระดับที่ 2 การบริหารจัดการระบบคุณภาพระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)

2. การเลือกตัวอย่าง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ซึ่งเป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการยอมรับในการวิเคราะห์สถิติที่มีตัวแปรพหุ โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างต้อง 10 – 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 40) ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ 17 ตัวแปร โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) ได้โรงเรียนทั้งหมด 179 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล แบ่งออกเป็นออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ส่วนที่ 3 การเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา (Content validity) เครื่องมือที่ใช้มีผลการวิเคราะห์คุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา โดยพบว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

3. คุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ทั้งฉบับเท่ากับ .990

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อตอบสนองมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สามารถอธิบายการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 การแปลความหมายการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (MRA) จะพิจารณาจากค่าสถิติ R Square (R^2) โดยค่าสถิติ R^2 จะอธิบายว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละเท่าไร (บุญศรี พรหมมาพันธุ์, 2561) มีการแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่า R^2 มีค่า .60 ขึ้นไปหรือร้อยละ 60 ขึ้นไป หมายถึงสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ได้มาก

ค่า R^2 มีค่า .40 ถึง .60 หรือร้อยละ 40-60 หมายถึงสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ได้ปานกลาง

ค่า R^2 มีค่าต่ำกว่า .40 หรือน้อยกว่าร้อยละ 40 หมายถึงสามารถอธิบายหรือพยากรณ์ได้น้อย

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบและประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดย

1) การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

2) การวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหาร วงจรการบริหาร PIE Model

3) นำผลการศึกษเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ในการวิจัยระยะที่ 1 และการวิเคราะห์โมเดล

สมการเชิงโครงสร้าง (SEM) มาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

4) ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ตามกระบวนการบริหารแบบ PIE Model ตามแนวคิดของ Newby, Stepich, Lehman & Russell (2000)

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

1. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

1) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงในการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ซึ่งได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและมีความรอบรู้ด้านโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 9 คน

2) การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลที่ได้ มาพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ จากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการใช้รูปแบบ มีขั้นตอน ดังนี้

1) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ของผู้ให้ข้อมูลในการประเมินรูปแบบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ได้แก่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูที่ดูแลโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล รวมจำนวน 30 คน

2) การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลที่ได้ มาพิจารณาประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในระยะนี้ ได้แก่ รูปแบบการ

บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล และแบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และ ฉบับที่ 2 แบบประเมินสำหรับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนมาตรฐานสากลในการใช้รูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) โดยกำหนดความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2555)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของกลุ่มตัวแปรปัจจัยภายในและกลุ่มตัวแปรปัจจัยภายนอก ในการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	b	β	SE	Z	R^2
ปัจจัยภายใน	การกำหนดนโยบายฯ	0.807	0.820**	0.026	31.571	0.672**
	การสร้างวัฒนธรรมองค์กร	0.817	0.863**	0.020	42.575	0.744**
	การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร	1.000	0.882**	0.019	46.009	0.778**
	การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร	0.959	0.829**	0.025	32.722	0.680**
	การพัฒนากระบวนการข้อมูลฯ	0.820	0.825**	0.025	32.389	0.680**
	การมีระบบการนิเทศติดตามฯ	0.869	0.885**	0.019	46.375	0.783**
ปัจจัยภายนอก	ความพร้อมของสภาพแวดล้อมฯ	0.611	0.793**	0.030	26.472	0.629**
	การส่งเสริมจากชุมชน	0.835	0.917**	0.015	59.331	0.841**
	การมีส่วนร่วมฯ	1.000	0.917**	0.015	60.836	0.840**
	การส่งเสริมจากเครือข่ายฯ	0.827	0.873**	0.021	42.074	0.762**

$$\chi^2 = 98.859, df = 86, p - value = 0.2636, RMSEA = 0.023, SRMR = 0.046, CFI = 0.998, TLI = 0.996 (MPLUS 8.4)$$

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ห้่องค์ประกอบเชิงยืนยันจากโมเดลการวัด พบว่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยภายใน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.825 ถึง

โดยภาพรวมทั้ง 10 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ $R^2 = 0.782$ นั่นคือสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลได้ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานวิจัยข้อที่ 1 ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สามารถอธิบายการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ดังนั้น จึงนำตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปร ไปใช้ในการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

2. การตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

0.885 และในปัจจัยภายนอก สัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยภายนอก มีค่าอยู่ระหว่าง 0.793 ถึง 0.917 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทุกตัว เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การ

ทำนาย (R^2) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 10 ตัวแปร มีค่าอยู่ระหว่าง 0.629 ถึง 0.841 (ร้อยละ 62.9

ถึง 84.1) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และ อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรเชิงสาเหตุของการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ตัวแปรเหตุ ตัวแปรผล	ปัจจัยภายใน			ตัวแปรตาม การเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ปัจจัยภายใน	-	-	-	0.922**	-	0.922**
ปัจจัยภายนอก	0.823**	-	0.823**	-0.009	0.759**	0.749

$R^2 = 0.836$, $\chi^2 = 98.859$, df =86 , p - value = 0.2636, RMSEA = 0.023 , SRMR = 0.046 , CFI = 0.998 , TLI= 0.996 (MPLUS 8.4)

** p-value < .01 (t-value ≥ 2.58) , * p-value < .05

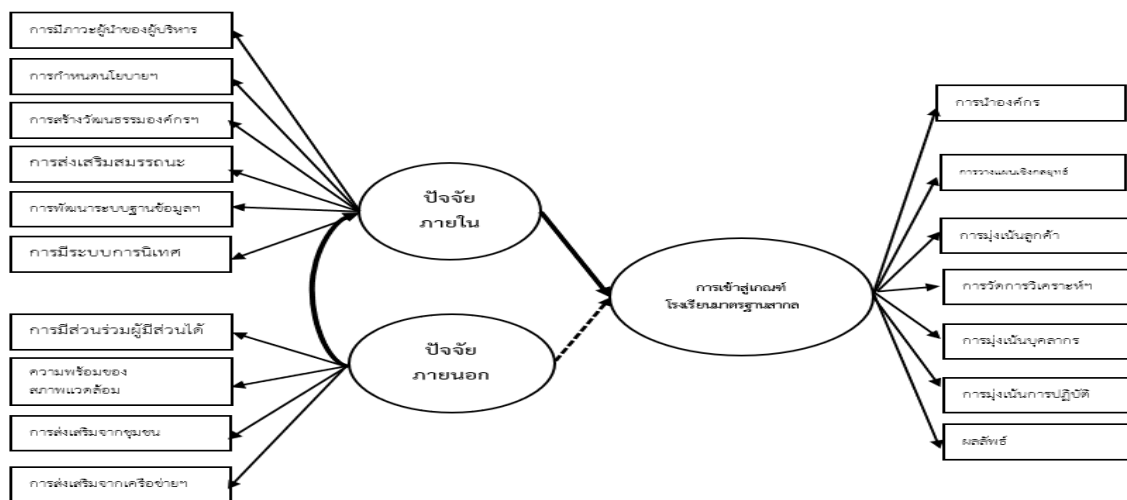
จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถร่วมกันพยากรณ์หรือร่วมกันอธิบายการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลร้อยละ 83.6 โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ $R^2 = 0.836$, โดยปัจจัยภายใน ซึ่งประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย ทรัพยากรและการปฏิบัติด้านการวางแผนและการออกแบบ 2) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร 3) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร 5) การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและ 6) การมีระบบการนิเทศติดตามมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.922 , (p-value=.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความพร้อมของสภาพแวดล้อม 2) การส่งเสริมจากชุมชน 3) การมีส่วนร่วมฯ และ 4) การส่งเสริมจากเครือข่ายฯ มีอิทธิพลเชิงลบต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้วยขนาดอิทธิพลใน

รูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ -0.009, (p-value=.899) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ปัจจัยภายนอก มีอิทธิพลเชิงบวกต่อปัจจัยภายในด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.823, (p-value=.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยผ่านตัวแปรปัจจัยภายใน ด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.759

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ในการตรวจสอบมีการปรับโมเดล โดยใช้ดัชนีการปรับโมเดล (Model Modification Indices) เพื่อให้โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้นสรุปได้ว่าปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกส่งผลต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถร่วมกันพยากรณ์หรือร่วมกันอธิบายการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลร้อยละ 83.6 สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ที่ว่า “ปัจจัยที่ศึกษา มีความ

สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถสร้างรูปแบบเชิงทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียน

มาตรฐานสากลได้” สามารถสร้างรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

3. ผลการสร้างและประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ(MRA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) เพื่อหาปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาสร้างรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารด้วยวงจรการบริหารแบบ PIE ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิของรูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินโดยบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนมาตรฐานสากลในการใช้รูปแบบ เพื่อประเมินระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์

โรงเรียนมาตรฐานสากล มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ตัวแปรปัจจัยภายใน ด้านการกำหนดนโยบาย ทฤษฎีและการปฏิบัติ ด้านการวางแผนและการออกแบบ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเพราะถ้าสถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน มีการประชุมวางแผนจัดสรรงบประมาณ มีการประชุมถ่ายทอดแผนปฏิบัติการสู่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีโครงการ/กิจกรรมในการส่งเสริมสมรรถนะหลักขององค์กร โดยมีการประชุมวางแผนการออกแบบระบบและกระบวนการทำงานขององค์กรอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้เกิดการดำเนินการที่ดี เพราะผลการดำเนินงานที่ดีเกิดจากการวางแผนที่ดี มีกระบวนการวางแผนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Dhammei (2022 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของการบริหารการศึกษา 13 ประการได้แก่ 1) กำหนด

จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา 2) กำหนดนโยบายกรอบการบริหารการศึกษา 3) วางโครงสร้างองค์กร 4) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งในองค์กร 5) กำหนดอำนาจและอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งขององค์กร 6) จัดหาเงินทุนและทรัพยากรวัสดุอื่นๆ 7) วางแผนการบริหารการศึกษาและดำเนินโครงการด้านการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 8) จัดให้มีบุคลากรที่จำเป็นในการดำเนินกิจการอย่างราบรื่น 9) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานทั้งด้านคุณภาพและปริมาณสำหรับบุคลากร 10) สร้างภาวะผู้นำทางวิชาชีพที่ดี 11) ช่วยกระตุ้นและเติมพลังให้กับความพยายามของบุคลากรและคงไว้ซึ่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 12) ประเมินผลลัพธ์โดยรวมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเป้าหมายบรรทัดฐานที่กำหนดไว้ และ 13) รวบรวมทั้งหมดที่ทำหน้าที่ในด้านการศึกษา เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ สมมาตร ลัทธิรัตนธำนิ เกสทอง, และ นันทิยา น้อยจันทร์ (2560) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติเป็น 1 ใน 8 องค์ประกอบที่สำคัญจากการศึกษาองค์ประกอบการบริหารคุณภาพสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษาว่ามี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา การสร้างทีมงานในการพัฒนานักเรียน การควบคุมคุณภาพ คุณภาพนักเรียน การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ และการบริหารจัดการ

นอกจากนั้น *การมีระบบการนิเทศ ติดตามที่เข้มแข็งและต่อเนื่อง* โดยมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาในปีต่อไป รวมทั้งมีนาระบบเทคโนโลยีมาส่งเสริมการนิเทศ ติดตามที่มีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่สร้างเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน นั้นจะช่วยให้การบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ ดังที่ Owens (2004 อ้างถึงใน ญาณิศา บุญจิตร, 2552) กล่าวไว้ว่า ในแต่ละองค์กร ย่อมมีปัจจัยภายในที่ทำหน้าที่ช่วยให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น ซึ่งในองค์กรใดองค์กรหนึ่งจะประกอบไปด้วย

ปัจจัยภายในที่มีความสัมพันธ์และส่งผลถึงกัน 6 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านเป้าหมาย ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านงาน ปัจจัยด้านโครงสร้าง ปัจจัยด้านคน และ ปัจจัยด้านการประสานงานกับสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะพบว่า การนิเทศติดตาม จำเป็นต้องมีปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านคน และด้านการประสานงานมาสนับสนุน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานที่เด่นชัด

ตัวแปรสำคัญที่ขาดไม่ได้เลยคือ *การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร* เพราะ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุความสำเร็จ สามารถสื่อสารกับบุคลากร ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำกับดูแลการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งมีการกระตุ้นเสริมแรงให้มีผลการดำเนินการที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญในการเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในที่จะส่งผลให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องการนำการบริหารการศึกษาด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ผ่านการขับเคลื่อนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2565) เช่นเดียวกันกับ Sawaluddin, Surachman, Djumahi & Mintarti Rahayu.(2013) ศึกษาการบริหารจัดการที่มีคุณภาพของ Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) กรณีศึกษาของ College in Southeast Sulawesi, Indonesia โดยได้ศึกษาผลกระทบของเกณฑ์ MBNQA ในการทำงานและอธิบายถึงผลกระทบของกระบวนการดำเนินงานกระบวนการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลกระทบของความเป็นผู้นำในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งงาน

การมุ่งเน้นลูกค้า ด้านประสิทธิภาพขององค์กรและด้านการมุ่งการดำเนินงาน

2. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า สามารถร่วมกันพยากรณ์หรือร่วมกันอธิบายการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ร้อยละ 83.6 จะพบว่า ตัวแปรที่ได้จากการศึกษามีความสำคัญต่อการสร้างรูปแบบบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์หรืออิทธิพลทางอ้อม จากการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ที่มีความยืดหยุ่นในทางสถิติ มีการปรับโมเดล โดยใช้ดัชนีการปรับโมเดล (Model Modification Indices) ใช้ปรับเพื่อให้โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น ซึ่งในการปรับโมเดลนี้ได้พิจารณาหลักการตามทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาเอกสาร และทำให้เห็นถึงขนาดอิทธิพลและน้ำหนักองค์ประกอบที่อธิบายหรือทำนายการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลได้แตกต่างกัน สอดคล้องกับที่อุทุมพร จามรมาน (2541) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

ถึงแม้ว่าปัจจัยภายนอก จะมีอิทธิพลเชิงลบต่อการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล ดังที่กล่าวมา แต่ปัจจัยภายนอกยังมีความสำคัญ ซึ่งมีอิทธิพลเชิงบวกต่อปัจจัยภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรการเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยผ่านตัวแปรปัจจัยภายใน จะเห็นได้ว่าตัวแปรทุกตัวล้วนมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) จึงเหมาะสมสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

นี้ สอดคล้องกับที่ Keeves (1988 อ้างถึงใน รัชนก โสภพิศ, 2553) ได้แบ่งประเภทของแบบจำลองที่เหมาะสมในทางการศึกษา โดยกล่าวว่ารูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Model) เป็นแบบจำลองที่พัฒนามาจากแบบจำลองเชิงอธิบาย ที่นำเอาเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) มาใช้ ปัจจุบันมีการนำแบบจำลองนี้มาใช้ในการวิจัยทางการศึกษามากขึ้น แบบจำลองนี้จะแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในเชิงเหตุและผลได้ชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ยังให้ความสำคัญกับตัวแปรทุกตัวแปรที่ผ่านการสังเคราะห์เอกสารมาแล้ว โดยเฉพาะตัวแปรการมีระบบการนิเทศติดตาม และการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จและมีความยั่งยืนได้ โดยการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเอง มีกระบวนการนิเทศติดตามที่ต่อเนื่องและเข้มแข็ง จะช่วยส่งเสริมให้เกิดระบบในการทำงานที่ดีมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Ishak, A.H., Osman, M.R., Manan, S.K., & Din, G. (2016) ได้ศึกษาในด้านภาวะผู้นำโดยศึกษาความสัมพันธ์ของแนวปฏิบัติด้านการจัดการคุณภาพ MBNQA ได้แก่ ผลกระทบของภาวะผู้นำ การมุ่งเน้นด้านแรงงาน การวางแผนเชิงกลยุทธ์และการมุ่งเน้นลูกค้าไปยังการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

3. ผลการสร้างและประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยพบว่า มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากการใช้รูปแบบ เพื่อประเมิน

ระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากขึ้นไป แสดงว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลสามารถออกแบบตามวงจรการบริหารแบบ PIE Model ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้นำไปใช้สามารถเห็นภาพของการนำไปปฏิบัติได้เกิดประโยชน์ได้จริง สามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบเพื่อขับเคลื่อนตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) เพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลได้ เพราะกระบวนการการบริหารแบบ PIE Model เป็นวงจรการบริหาร Planning-Implementation-Evaluation ตามแนวคิดของ Newby, Stepich, Lehman & Russell (2000) นั้นประกอบด้วย 3 ขั้นตอนได้แก่ การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ถือว่าครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนที่มีรายละเอียดต่าง ๆ การกำหนดวิธีการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า เพื่อกำหนดงานที่เป็นระบบใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ โดยมีการปฏิบัติตั้งแต่การประชุมวางแผน การกำหนดระยะเวลา การดำเนินการ การวางแผนงบประมาณที่ใช้ การกำหนดกิจกรรม / โครงการ กำหนดตัวชี้วัด และการกำหนดผู้รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เป็นขั้นตอนในการนำทางเลือกที่เลือกไว้หรือแผนที่วางไว้มาปฏิบัติจริงเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานในการบริหารมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ตั้งไว้และการประเมินผล ที่เป็นการตรวจสอบการควบคุมและการวัดผลการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องหรือข้อจำกัด เพื่อจะได้ปรับปรุงแผนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ ดังที่

อุทุมพร จามรมาน (2541) กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และคุณลักษณะของรูปแบบที่ดี พูลสุข หิงคานนท์ (2540) สรุปถึงรูปแบบที่ดี ควรมีลักษณะ 5 ประการคือ 1) ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าการเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรวมๆ 2) ควรนำไปสู่การทำนายผลที่จะตามมาโดยสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) ควรอธิบายถึงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษาได้อย่างชัดเจน 4) ควรนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่ หรือความสัมพันธ์ใหม่ของเรื่องที่ศึกษาได้ และ 5) ควรจะสอดคล้องกับกรอบของทฤษฎีของสิ่งที่จะใช้รูปแบบนั้นมาอธิบาย ทำให้การนำวงจรการบริหารแบบ PIE Model ที่พัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือ ในการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพในการนำองค์กรและเกิดประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาในลำดับต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการนำองค์กร ควรมีการนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผนและออกแบบระบบงานที่ชัดเจน รวมทั้งมีการจัดอบรมพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดการสารสนเทศและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ดี

2. ด้านการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารและการมีระบบการนิเทศ ติดตาม สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ควรให้ความสำคัญในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารและพัฒนาระบบนิเทศติดตามให้เข้มแข็ง สามารถนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาไปใช้โดยคำนึงถึงบริบท ข้อดี ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้

3. ควรมีการจัดอบรมส่งเสริมสมรรถนะบุคลากร ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและเต็มตามศักยภาพ โดยการมีคู่มือปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดี

4. หน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการจัดอบรมด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การออกแบบสารสนเทศ การออกแบบระบบการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของบุคลากร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรต่อยอดงานวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรเพิ่มมากขึ้น ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยใช้งานวิจัยเป็นแนวทาง

2. ควรศึกษาขนาดอิทธิพลของตัวแปรปัจจัยภายในและภายนอกเพื่อจัดลำดับและให้ความสำคัญในการออกแบบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ควรศึกษาวิจัยต่อยอดโดยใช้รูปแบบการบริหารนี้เป็นแนวทางในการทดสอบกรณีศึกษาที่สถานศึกษาจริง

เอกสารอ้างอิง

- ญาณิศา บุญจิตร. (2552). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย.(2542). *โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2555). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*.กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์.(2561). เทคนิคการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการใช้สหสัมพันธ์และการถดถอยในการวิจัย.*วารสารศึกษาศาสตร์ มธส*, 11(1), 35
- พูนสุข หิงคานนท์. (2540). *การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การของวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ครุ ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนก โสภากิจ.(2553).*การพัฒนารูปแบบการเตรียมพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว.วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2566). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- สมาพร ลิ้มรัตน์. (2560). รูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา.*วารสารสุทธิปริทัศน์*, 31(100), 261-273.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม. (2562). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี2563-2564 TQA Criteria for Performance Excellence Framework*. พิมพ์ครั้งที่ 1 .กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตะวันออกจำกัด (มหาชน).
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.(2565). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนมาตรฐานสากลปี2565-2568*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان. (2541). โมเดลคืออะไร. *วารสารวิชาการ*. 1(2),22 - 26.
- Ishak,A.H., Osman,M.R.,Manan,S.K.,& Din,G. (2016). Illustrating the Development of Quality Management Instrumentation: A Systematic Literature Review. *Springer Science+Business Media Singapore*, 811- 822.

Newby, T. J., Stepich, D. A., Lehman, J. D., & Russell, J. D. (2000). *Educational Technology for Teaching and Learning*. 2nd edition. NJ : Merrill/Prentice-Hall.

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

The potential development in working model of the instructors in private universities

บุญยวีร์ โชคประเสริฐสม¹, วิภาภรณ์ ภูวัฒนกุล², อัจฉรา วัฒนารงค์³
ศักดิ์ชัย นิรันธทวี⁴

คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น¹ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา^{2,3,4}

Bunyawee Chokprasoetsom¹, Vipaporn Poovatanakul²,

Achara Wattananarong³, Sakchai Nirunthavee⁴

Faculty of Business Administration Thai-Nichi Institute of Technology¹

College of Management, University of Phayao^{2,3,4}

E-mail: bunyawee@tni.ac.th¹ E-mail: vipaporn.po@up.ac.th²

E-mail: achara.wh@up.ac.th³ E-mail: sakchai.ni@up.ac.th⁴

Received: April 26, 2022; Revised: May 29, 2023; Accepted: June 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน 2) เพื่อตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยดังกล่าวกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 508 คน จากการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เส้นทางด้วยการใช้โปรแกรมลิสมัล ผลการวิจัยแสดงว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการทำงาน ปัจจัยด้านการบริหารและปัจจัยด้านแรงจูงใจ 2) กลุ่มตัวแปร 3 กลุ่มรวม 7 ตัวแปร ได้แก่ นโยบาย สภาพแวดล้อมในการทำงาน งบประมาณ ความรู้ความเข้าใจในงาน ความมั่นคงในอาชีพ กระบวนการ และขวัญและกำลังใจในการทำงานร่วมกันอธิบายศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนได้ร้อยละ 60.7 และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) ผลการประเมินรูปแบบที่สร้างขึ้นทางด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิแสดงว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้นมากที่สุด ส่วนผลการประเมินโดยผู้เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ แสดงว่า มีความเป็นไปได้มากและมีประโยชน์มากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the factors effecting the instructors' working potential development in private universities; 2) to examine the theoretical model of these factors with the empirical data; 3) to construct the administrative model to develop the potentialities in working of the instructors in private universities and 4) to evaluate the model in terms of appropriateness, possibility, and usefulness. Five hundred and eight instructors were randomly selected as the sample. The research instruments were questionnaires and the evaluation forms of the appropriateness, possibility and usefulness of the model. Percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis: MRA and path analysis via LISREL Model were used for data analysis. The findings found that 1) the factors significantly effecting the instructors' potential development in working were functional factors, management factors and motivation factors. 2) Three groups of factors with seven variables were policy, working environment, budget, knowledge and understanding in work, career security, process and morale in work altogether could explain the instructors' potential development in working at 60.7 percent, and was confirmed from the empirical data. And 3) the model evaluated by the academic experts in terms of the appropriateness and the possibility was found at the highest level. The model evaluated by the instructors was found at a high level in terms of the possibility, and highest level in terms of usefulness.

KEYWORDS: Working Potential Development Model, Instructors in the Private Universities

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ประเทศจำเป็นต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน เช่น การเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นต้น ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงานกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานและกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการรวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา

ทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การพัฒนาดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ระบบการศึกษามาเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงาน คุณภาพของระบบอุดมศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาดังนั้นอาจารย์มหาวิทยาลัยจึงเป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญที่จะทำให้เกิดมาตรฐานการศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน สำหรับมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น การพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์มีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากคุณภาพของคณาจารย์ย่อมสะท้อนให้เห็นคุณภาพของ

มหาวิทยาลัยนั้นๆ ได้เป็นอย่างดีปัญหาหลักๆ เกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ส่วนใหญ่ ได้แก่ ไม่มีการติดตามการพัฒนาอาจารย์หรือพัฒนาให้ต่อเนื่องงบประมาณมีจำกัด อาจารย์มีภาระงานค่อนข้างมาก และการฝึกอบรมไม่ตรงกับความต้องการของอาจารย์ (จันทร์เพ็ญ มินคร, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรวาลัย ธีระวัฒน์พงศ์และปัญญภัตพร บัญพร้อม (2558) ที่พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยมีการสอนค่อนข้างมาก และให้คุณค่ากับภาระงานสอนมากกว่าการผลิตผลงานวิชาการ นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามไปได้แก่ นโยบายที่ชัดเจนและความจริงใจของผู้บริหารที่จะให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จิตราภา กุณทลบุตรและคณะ (2562) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ คือ ปัญหาภาระงานสอนและมีภาระทางครอบครัว ปัญหาด้านอาคารสถานที่ ปัญหาด้านกฎระเบียบและเกณฑ์ต่างๆ ปัญหาเรื่องแรงจูงใจ ปัญหาการบริหารงานและปัญหาด้านธรรมาภิบาล

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ในทางปฏิบัติซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่างๆ ในการนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์ให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน
2. เพื่อตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน
4. เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการทำงาน ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยแรงจูงใจ สามารถอธิบายศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
2. รูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. การวิจัยจะทำให้มหาวิทยาลัยเอกชนได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายด้านการบริหารการศึกษาในองค์กร
2. การวิจัยจะทำให้ได้รูปแบบและแนวทางการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนที่ผู้มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาอาจารย์สามารถนำไปปรับใช้กับมหาวิทยาลัยที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน หมายถึง รูปแบบที่มีความชัดเจนและเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิง (Deming Circle) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การติดตาม/ประเมินผล (Check) และการปรับปรุง/พัฒนา (Act)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่

1.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) (Maslow, 1970) กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ที่ต้องตอบสนองเป็นลำดับขั้น มีดังนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย (Basic Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น อาหาร อากาศ น้ำ ที่อยู่ อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น

2) ความต้องการความปลอดภัย (Security Needs) หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการด้านความรักความอบอุ่น ความรู้สึกที่ดีต่อกัน การมีส่วนร่วมและการยอมรับของสังคม

4) ความต้องการความยกย่องสรรเสริญ (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่เกิดจากแรงกระตุ้นทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างภาคภูมิใจและความมั่นใจแก่ตนเอง การมีชื่อเสียง และการเคารพนับถือจากบุคคลอื่น

5) ความต้องการประจักษ์ตน (Self-actualization Needs) เป็นลำดับความต้องการ

สุดท้ายที่ความต้องการจะเต็มเต็มศักยภาพของตนเอง ต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาสูงสุดของตัวเอง ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จด้วยตัวเอง เช่น การพัฒนาทักษะความสามารถให้ถึงขีดสุดยอด มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นในอาชีพการงาน เป็นต้น เป็นความต้องการประสบความสำเร็จสมหวังในชีวิตและมีความสุขกับสิ่งนั้น เป็นการบรรลุศักยภาพของตัวเอง

1.2 ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริซเบิร์ก (Herzberg's Two factors Theory of Motivation) (Herzberg, 1969) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจ 2 ประเภท ได้แก่

1) ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) มี 4 ประการ คือ ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) การได้รับ การยอมรับ (Recognition) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work Itself) และความรับผิดชอบ (Responsibility)

2) ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) มี 6 ประการ คือ เงินเดือน (Salary) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Advancement) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน (Interpersonal relations) นโยบายการบริหารของบริษัท (Company policy and administration) สภาพการทำงาน (Working conditions) และวิธีการปกครองบังคับบัญชา (Supervision Technical)

1.3 ทฤษฎีแรงจูงใจของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Theory of Motivation) (Luthan, 1998) กล่าวถึง ความต้องการของมนุษย์ที่ไม่จำเป็นต้องตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ประการ และใช้ตัวย่อว่า ERG คือ

1) ความต้องการเพื่อดำรงชีพ (Existence Needs: E) เกี่ยวข้องกับความต้องการที่จะตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ ยา ที่พักอาศัย ความปลอดภัยในการใช้ชีวิต

2) ความต้องการความสัมพันธ์ทางสังคม (Relatedness Needs: R) เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์กันในสังคมที่เกี่ยวกับอารมณ์ ความรัก เพื่อนร่วมงาน การเคารพนับถือ การยอมรับจากคนรอบตัว

3) ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs: G) เป็นความต้องการสูงสุด ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงสถานภาพ เช่น ได้รับการยกย่อง ประสบความสำเร็จในชีวิต ความเจริญก้าวหน้าเติบโต เพื่อบรรลุศักยภาพของตนเอง เป็นต้น

2. ทฤษฎีวงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA) ของเดมมิง (Deming's Quality Control Circle) (กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ, 2557) ประกอบด้วย 1) P = Plan ขั้นตอนการวางแผน 2) D = Do ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน 3) C = Check ขั้นตอนการตรวจสอบ และ 4) A = Act ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

ประชากรและตัวอย่าง

ระยะที่ 1

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนทั่วประเทศจำนวน 45 แห่ง ประจำปีการศึกษา 2563 รวม 11,542 คน

กลุ่มตัวอย่าง และการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) จำนวนอย่างน้อย 500 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และจัดส่งแบบสอบถามผ่าน google forms ปรากฏว่าแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มีจำนวน 508 ฉบับ

ระยะที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินรูปแบบประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือ

ในการวิจัยระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการทำงาน 2) ปัจจัยด้านการบริหาร และ 3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติของศักยภาพในการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการวิจัย และด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2) การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) กำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับต้องมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (ยูภาติ ปณะราช, 2564) ซึ่งแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.887

ในการวิจัยระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย เอกชน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และ 2) แบบประเมินความเป็นไปได้และประโยชน์สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) สถิติบรรยาย มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ระดับศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) สถิติอ้างอิง ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis: MRA) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน แปลความหมายด้วยการ
หน้า 70 : วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.)

พิจารณาจากค่า R2 ซึ่งหมายถึงตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ร้อยละเท่าใด (บุญศรี พรหมมาพันธุ์, 2561) ดังนี้

ค่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.00 แปลว่า ไม่สามารถอธิบายได้ ค่า R2 มีค่าต่ำกว่า .40 หรือน้อยกว่าร้อยละ 40 แปลว่า สามารถอธิบายได้น้อย ค่า R2 มีค่า .40 ถึง .60 หรือร้อยละ 40-60 แปลว่า สามารถอธิบายได้ปานกลางและ ค่า R2 มีค่า .60 ขึ้นไป หรือร้อยละ 60 ขึ้นไป แปลว่า สามารถอธิบายได้มาก

2.2 การวิเคราะห์เส้นทาง เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยตัวใดส่งอิทธิพลในทางตรงและ/หรือทางอ้อมไปยังตัวแปรตาม

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการปฏิบัติงานอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $SD = 0.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหาร ($M = 4.72$, $SD = 0.32$) ปัจจัยด้านการทำงาน ($M = 4.65$, $SD = 0.34$) และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ($M = 4.63$, $SD = 0.28$) ตามลำดับ ระดับการปฏิบัติของศักยภาพในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.06$, $SD = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสอน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($M = 3.74$, $SD = 0.62$) ส่วนด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ($M = 2.76$, $SD = 0.65$) และด้านการวิจัย มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ($M = 2.66$, $SD = 0.81$) จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนทั้ง 9 ตัวแปร มี 7 ตัวแปร ที่สามารถอธิบาย

ศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย เอกชนได้ร้อยละ 60.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ นโยบาย สภาพแวดล้อมในการทำงาน งบประมาณ ความรู้ความเข้าใจในงาน ความมั่นคงในอาชีพ กระบวนการ และขวัญและกำลังใจในการทำงาน ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์เส้นทาง พบว่า ผลของค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา ถือว่ารูปแบบเชิงทฤษฎีนี้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติ ไคสแควร์ เท่ากับ

18.69 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.980 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.023 และ ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.014 ซึ่งค่าสถิติดังกล่าวผ่านเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องทุกค่าสถิติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสรุปผลค่าสถิติ/ดัชนีในการวิเคราะห์รูปแบบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณา

ลำดับ	ค่าสถิติ/ดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา	รูปแบบ	
			ค่าที่ได้	ผล
1	ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Statistics: χ^2)	ค่า p-value ต้องสูงกว่า 0.05 แสดงว่า รูปแบบมีความเหมาะสม (Goodness of fit index) และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	18.69	✓
2	ค่าสถิติไคสแควร์ต่อองศาความเป็นอิสระ (χ^2/df)	น้อยกว่า 2 ดีมาก น้อยกว่า 5 ยอมรับได้	1.699	✓
3	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90	1.000	✓
4	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index: AGFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90	0.980	✓
5	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative fit index: CFI)	ควรมีค่าที่ 0.90 ขึ้นไป	1.000	✓
6	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation: RMSEA)	น้อยกว่า 0.05 ดีมาก น้อยกว่า 0.05 – 0.08 ยอมรับได้	0.023	✓
7	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean square residual : RMR)	ค่าน้อยกว่า 0.08	0.014	✓

และเมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนได้ร้อยละ 62.10 และสามารถอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อตัวแปรศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่

1.1 ตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.97 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

1.2 ตัวแปรปัจจัยด้านการบริหาร มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.93 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน โดยผ่านตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจ ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.65 ซึ่งตัวแปรปัจจัยด้านการบริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจ ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.67

1.3 ตัวแปรปัจจัยด้านการทำงาน มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรศักยภาพในการปฏิบัติงาน

ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.69 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน โดยผ่านตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจ ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.64 ซึ่งตัวแปรปัจจัยด้านการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจ ด้วยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.66

นอกจากนี้ตัวแปรปัจจัยด้านการบริหารและตัวแปรปัจจัยด้านการทำงาน ยังสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจ ได้ร้อยละ 56.7

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 1 มาดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน โดยใช้กระบวนการบริหารแบบวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Circle : PDCA) ร่วมกับแนวคิดการบริหารและการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการพัฒนารูปแบบเริ่มจากปัจจัยแรก คือด้านการบริหาร อันดับที่สองปัจจัยด้านการทำงานและอันดับสามปัจจัยด้านแรงจูงใจซึ่งได้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

1) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนที่มีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการทำงาน รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการบริหาร และด้านแรงจูงใจ ตามลำดับ

2) ผลการประเมินความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบ ซึ่งประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพรวมนั้นมีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีประโยชน์มากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมาเป็นด้านการบริหาร และด้านแรงจูงใจ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ด้าน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านการบริหาร ($M = 4.72$, $SD = 0.32$) รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการทำงาน ($M = 4.65$, $SD = 0.34$) และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ($M = 4.63$, $SD = 0.28$) ทั้งนี้เพราะในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องได้รับการขับเคลื่อนจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัย นโยบายจะเป็นเครื่องชี้นำและเป็นกรอบในการวางแผนการบริหาร เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าทำอะไรและใช้ปัจจัยชนิดใดบ้างในการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามภารกิจ และดำเนินไปถูกทิศทาง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(2561) ที่กำหนดความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไว้ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนานักวิชาการ นักวิจัยระดับมันสมองให้สามารถตอบสนองความต้องการในปัจจุบันและอนาคต พัฒนานักวิชาการและนักวิจัยระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาที่ขาดแคลนและมีความต้องการเพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง พัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ให้สามารถพัฒนาตนเองและเป็นผู้นำการวิจัยในด้านต่างๆ ในสภาวะของความเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศ ผู้บริหารต้องสร้างโอกาสให้บุคลากรสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพสูงมากยิ่งขึ้น การกำหนดเส้นทางอาชีพและการพัฒนาของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการระดมสรรพกำลังที่มีความสามารถสูงตั้งแต่การสร้างสภาพแวดล้อมให้ดึงดูดผู้มีศักยภาพสูง การคัดเลือกและการดำรงรักษาให้เจริญเติบโต สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราภา กุณฑบุตรและคณะ (2562) ที่กล่าวว่า ปัญหาหลักๆ ที่พบเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นปัญหาจากการบริหารงานทั้งในระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย เช่น ปัญหาด้านธรรมาภิบาล ปัญหาด้านระบบการสนับสนุน รวมถึงปัญหาด้านการทำงาน เช่น ภาระงาน สภาพแวดล้อม รวมไปถึงปัญหาเรื่องแรงจูงใจ เช่นเดียวกับรัตนชนก พรหมณศิริ ณรงค์ พิมสาร และณัฐพล ชุมวรฐายี (2559) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนสู่ความเป็นเลิศ พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนสู่ความเป็นเลิศประการแรกคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และงานวิจัยของชุมพล รอดแจ่ม นวลละอ อแสงสุข วิรัช วรรณรัตน์ และวุฒิพล สกลเกียรติ (2561) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนา

บุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนไทยสู่การเป็นเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน ผลการวิจัยแสดงว่า ปัจจัยสำคัญที่กำหนดรูปแบบการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนไทยสู่การเป็นเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน คือ การพัฒนาบุคลากรสายวิชาการที่กระทำโดยองค์กรองค์ประกอบแรกที่ต้องดำเนินการคือ การกำหนดนโยบายและกลยุทธ์องค์กร ทั้งนี้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้คณาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายกลยุทธ์ ร่วมวางแผนโครงการ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผลตามแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจความรับผิดชอบในหน้าที่ ลดความขัดแย้งภายในองค์กร และสร้างผลประโยชน์ร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร ส่วนปัจจัยด้านแรงจูงใจ ซึ่งได้แก่ค่าตอบแทนความมั่นคงในอาชีพ และขวัญและกำลังใจในการทำงาน และปัจจัยด้านการทำงานในส่วนที่เป็นเรื่องของความคาดหวังในโอกาสก้าวหน้า และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก และทฤษฎีฮิอาร์จีของแอลเดอร์เฟอร์ ซึ่งขึ้นอยู่กับการต้องการและความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ความพึงพอใจของบางคนจะเกิดขึ้นเมื่อมีการสนองความต้องการตามลำดับขั้น บางคนไม่ได้คำนึงถึงขั้นความต้องการว่า ความต้องการใดจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังและความต้องการหลายๆ อย่างอาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้ ความมั่นคงในอาชีพ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน ความคาดหวังในโอกาสก้าวหน้า และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ถือเป็นปัจจัยค่าจูงซึ่งถ้าไม่มีจะทำให้อาจารย์ไม่พอใจในงานที่ทำอยู่ และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของศิริวิดี วิวิธคุณากร (2564) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางวิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 3 ด้าน คือ 1) แรงจูงใจภายในตนเอง 2) ความผูกพันต่อองค์กร และ 3) นโยบายและการบริหาร เช่นเดียวกับงานวิจัยของเพียงเดือน เกิดอำแพง และชาญชัย ปัญญาพัฒน์ ศักดา (2564) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ ปัจจัยภายในองค์กร เริ่มตั้งแต่นโยบายในการพัฒนาทุนมนุษย์ของมหาวิทยาลัย ความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ แรงกดดันจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อนร่วมงาน หัวหน้าและลูกน้อง และงานวิจัยของ Duc Huu Pham (2021) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการในมหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนามและมหาวิทยาลัยโฮจิมินห์ซิตี้ คือ ปัจจัยด้านการบริหารและปัจจัยด้านแรงจูงใจ และแนวทางในการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการในมหาวิทยาลัยด้านค่าตอบแทน ควรมีการวางแผนเกี่ยวกับเงินเดือน สิทธิประโยชน์ต่างๆ และด้านแรงจูงใจ ควรมีนโยบายส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวก มีการให้อิสระในการทำงาน สนับสนุนให้อาจารย์ได้รับการฝึกอบรม สนับสนุนเงินทุนในการทำวิจัยและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาอาจารย์ร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนจากปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหาร ด้านการทำงาน และด้านแรงจูงใจ ที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ของเดมมิง (Deming Circle) ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) (ณัฐธัญพัชร อ่อนตาม, 2562) ซึ่งจะเป็นตัวช่วยให้การบริหารการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของ

อาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นไม่ให้เกิดซ้ำ ประกอบกับทฤษฎีทางด้านการบริหาร ได้แก่ หลักการบริหาร 14 ประการและหน้าที่การบริหาร 5 ประการของเฮนรี ฟาโยล (Henry Fayole) หลักการบริหาร POSDCoRB ของลูเธอร์ กุลลิก และลินดัล เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) (สมคิด บางโม, 2558) ดังนั้น การปฏิบัติตามวงจรคุณภาพอย่างถูกต้องจะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำจะทำให้เกิดการปรับปรุงและระดับของผลลัพธ์จะสูงขึ้น สอดคล้องกับรัตนชนก พรหมณศิริ ณรงค์ พิมสาร และณัฐพล ชุมวรฐายี (2559) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนสู่ความเป็นเลิศ โดยนำหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้เป็นปัจจัยส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น และกำหนดวิธีปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการโดยใช้การบริหารงานคุณภาพที่ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุง เพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และเมื่อดำเนินการแล้วผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจมากที่สุด

3. การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน

3.1 ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้มากที่สุด อาจเนื่องมาจากรูปแบบนี้ได้สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบ ตั้งแต่การรวบรวมปัญหา การศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความสอดคล้องกับหลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างและ

แนวปฏิบัติในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้ได้รูปแบบที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของ Stufflebeam (2001) ที่เสนอโดยสมาคมวิจัยการศึกษาของสหรัฐอเมริกา และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ปัจจัยด้านการทำงานในส่วนของการขึ้นตอนการวางแผน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด นั้นเป็นเพราะเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของแต่ละหลักสูตรนั้นได้ถูกกำหนดโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่บังคับใช้กับทุกสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้มีการกำหนดเกี่ยวกับคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการและผลงานทางวิชาการของอาจารย์อย่างชัดเจน รวมไปถึงการกำหนดอัตรากำลังของอาจารย์ในแต่ละหลักสูตร และการวางแผนเส้นทางความก้าวหน้า (Career path) ในวิชาชีพอาจารย์ ก็เป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร

3.2 ผลการประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากการใช้รูปแบบ พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้มาก แต่มีประโยชน์มากที่สุด เนื่องมาจากอาจารย์เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนนั้นเป็นประโยชน์มาก อาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนเอง และเห็นว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจจะมีระดับความเป็นประโยชน์มากที่สุด แต่ระดับความเป็นไปได้ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงและพัฒนา จะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัจจัยด้านการบริหารและปัจจัยด้านแรงจูงใจ เช่น การกำหนดภาระงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการต่างๆ ตลอดจนระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ นโยบายและธรรมาภิบาลของผู้บริหารซึ่งอาจแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1. จากผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านการบริหารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนเป็นอย่างมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยเอกชนจึงควรมีนโยบายด้านการบริหารงานที่ชัดเจนทั้งด้านของกฎระเบียบข้อบังคับ การกำหนดภาระงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณ และการสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่างๆ และสิ่งสำคัญที่สุดคือตัวผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นและให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีการติดตามประเมินผลในการพัฒนาเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์ให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

2. จากผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนด้านการวิจัย มีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับศักยภาพในด้านอื่น ดังนั้น มหาวิทยาลัยเอกชนสามารถนำปัจจัยที่ได้จากผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ใน

การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านการวิจัย โดยเฉพาะ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้ได้พบปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน แต่ผลการวิจัยที่พบเป็นเพียงระดับความสัมพันธ์ การที่จะนำรูปแบบไปใช้พัฒนาได้จริง อาจต้องศึกษาเพิ่มเติมถึงความเป็นสาเหตุที่แท้จริงของศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนให้ได้ กล่าวคือ อาจทำการวิจัยในเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และได้ความละเอียดของข้อมูลเพิ่มขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาต่อยอดโดยใช้รูปแบบที่ได้รับการทดสอบจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทางนำไปทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนที่สมบูรณ์ขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ. (2557). *TQM การบริหารเพื่อคุณภาพโดยรวม*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2557). การพัฒนาทางด้านวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 6(3), 40-49.
- จิตราภา กุณทลบุตร และคณะ. (2562). การศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาอาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 10(1), 1-12.
- ชุมพล รอดแจ่ม นวลละอ อแสงสุข วิรัช วรณรัตน์ และวุฒิพล สกลเกียรติ. (2561). รูปแบบการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนไทยสู่การเป็นเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 4(1), 56-68.

ณัฐณิพัทธ์ อ่อนตาม. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle). *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(3), 39-46.

ดวงเดือน ภูทยานันท์, อีรุฒิ บุญยโสภณ, วิเชียร เกตุสิงห์ และไพโรจน์ สติริยากร. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัย. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 21(2), 367-376.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2561). เทคนิคการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการใช้สหสัมพันธ์และการถดถอยในการวิจัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มธส*, 11(1), 35

ประทุม ฤกษ์กลาง. (2553). *การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 15)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ประภัสสร พลาบดีวัฒน์, อาภรณ์ ดินาน, และนุจรี ไชยมงคล. (2560). ปัญหาและความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 25(4), 21-31.

ประสาธ เนืองเฉลิม. (2563). *ครูในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 39(1), (15-24).

ประสิทธิ์ชัย เดชขำ. (2557). เส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 28 (85), 189-203.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (1 พฤษภาคม 2562) *ราชกิจจานุเบกษา* 136(57 ก)

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562. (26 เมษายน 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. 136(57ก), 102-104.

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550. (16 ธันวาคม 2550). *ราชกิจจานุเบกษา*. 124(101ก), 7-11.

พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2546. (13 ตุลาคม 2546). *ราชกิจจานุเบกษา*. 120(107ก), 1-32.

เพชรวัลย์ ธีระวณัฐพงศ์ และปัญญ์พัชรกร บุญพร้อม. (2558). การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, 8(1), 33-40.

เพ็ญศรี จันทรอินทร์ ปาจริย์ ผลประเสริฐ และยุภาดี ปณะราช. (2555). กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สายวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 7(20), 13-22.

เพียงเดือน เกิดอำแพง และชาญชัย ปัญญาพัฒน์ศักดา. (2564). การพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 7(2), 261-274.

ยุภาดี ปณะราช. (2564). *สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัตน์ชนก พรหมณศิริ ณรงค์ พิมสาร และณัฐพล ชุมวรฐายี. (2559). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 10(2), 106-116.
- ศิริวิดี วิวิธคุณากร. (2564). *การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมคิด บางโม. (2558). *องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 7 ปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). *การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Darling-Hammond, L. (2012). *Creating a comprehensive system for evaluating and supporting effective teaching*. Stanford, CA: Stanford center for Opportunity Policy in Education.
- Duc Huu Pham. (2021). The Professional Development of Academic Staff in Higher Education Institution. *Journal of Teacher Education for Sustainability*. 23(1), 115-131.
- Herzberg, Frederick and Others. (1969). *The Motivation to work*. New York : Jon Wiley and Sons.
- Luthan, Fred. (1998). *Organizational Behaviors. (Eight Edition)*. Mc. Graw-Hill International Edition. Boston messachusetts. 170-176.
- Maslow, Abraham H. (1970). *Motivation and Personality*. New York : Harpers and Row.
- Stufflebeam, D. (2001). Evaluation models. *New Directions in Evaluation*, 89, 7-98.

กลยุทธ์การตลาด 6P's และรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

The 6P's Marketing Strategies, Lifestyles Affecting to Decision Making on Purchasing Products via Application Central Online Of Customers in Nonthaburi Province

ศักดิ์ชัย สะอาด¹, ธนกิต วงศ์มหาเศรษฐี²

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ¹,

อาจารย์ประจำภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ²

Sakchai Saard¹, Thanakit Vongmahasetha²

Graduate Student, Master of Business Administration, Bangkok University¹,

Marketing Department, School of Business Administration, Bangkok University²

Email : sakchai.saar@bumail.net¹ E-mail : thanakit.v@bu.ac.th²

Received: March 3, 2022; Revised: May 29, 2023; Accepted: June 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากลยุทธ์การตลาด 6P's ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี 2) รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริโภคที่เคยซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การตลาด 6P's ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สินค้า การตั้งราคาขายสินค้าบนแอปพลิเคชัน central online การนำเสนอบนแอปพลิเคชัน central online การส่งเสริมการขาย การให้บริการส่วนบุคคล การรักษาความเป็นส่วนตัว และรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือความสนใจมากที่สุด ด้านรูปของกิจกรรมและความคิดเห็น โดยกลยุทธ์การตลาดทั้ง 6 ด้าน และรูปแบบการดำเนินชีวิต (AIO) ร่วมกันพยากรณ์การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีและสามารถเขียนสมการทำนาย ดังนี้

$$\hat{y} = .348 + .255(X_1) + .216(X_2) + .166(X_3) + .105(X_4) + .084(X_5) + .085(X_6) ; R^2 = 0.309$$

$$\text{และ } \hat{y} = 1.110 + .290 (x_1) + .231 (x_2) + .209 (x_3) ; R^2 = 0.290$$

คำสำคัญ : กลยุทธ์การตลาด 6P's รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the 6P's marketing strategies affecting decision making on purchasing products via Application Central Online of customers in Nonthaburi Province. 2) to study lifestyles (AIO) affecting decision making on purchasing products via Application Central Online of customers in Nonthaburi Province. The questionnaire was a tool to collect data from 400 customers who purchased products via Application Central Online. The descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation were used to describe the data, the inferential statistic and stepwise multiple regression were used for hypothesis testing. The respondents focused on 6 P's in the following order, Product, Price, Place, Promotion, Personalization and Privacy. Regarding AIO, the results were found in the following order, Interests, Activities and Opinions with statistical significance at the .05 level. All 6 factors and 3 factors together can predict decision making on purchasing products via Application Central Online of customers in Nonthaburi Province by creating the following prediction equation:

$$\hat{Y} = .348 + .255(X_1) + .216(X_2) + .166(X_3) + .105(X_4) + .084(X_5) + .085(X_6) ; R^2 = 0.309$$

$$\text{and } \hat{Y} = 1.110 + .290 (x_1) + .231 (x_2) + .209 (x_3) ; R^2 = 0.290$$

KEYWORDS: 6P's Marketing, Customer Life Style AIO, Purchasing Products via Application Central Online

บทนำ

สื่อสังคมออนไลน์ (social media) เข้ามีบทบาทความสำคัญในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารการค้นหาข้อมูล การซื้อขายสินค้า และอื่น ๆ โดยผู้ใช้งานได้มีการสร้างเครือข่ายทางสังคม (social network) เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล เหตุการณ์ เรื่อง ภาพ หรือเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในสังคม (social relation) (สุริรักษ์ วงษ์ทิพย์, 2561) ทั้งนี้ยังส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค จากที่นิยมซื้อสินค้าที่ร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าเปลี่ยนมาเป็นการซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันเพียงแคมีเว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชันที่ให้บริการในรูปแบบการขายสินค้าออนไลน์ ผู้บริโภคก็สามารถเลือกซื้อสินค้า

ต่าง ๆ ตามที่ผู้บริโภคต้องการได้ทุกที่ ทุกเวลา และสามารถเลือกดูสินค้าได้จากภาพสินค้าจริงเสมือนเดินเลือกซื้อสินค้าเองที่หน้าร้าน โดยไม่ต้องเดินทางไปเลือกซื้อสินค้าที่หน้าร้าน ทำให้ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเลือกซื้อสินค้าได้เป็นอย่างมาก และจากข้อมูลรายงานของ SYNC Southeast Asia ปี 2565 ที่ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภคกว่า 15,000 คน จาก 6 ประเทศในภูมิภาคอาเซียน พบว่า ช่องทางออนไลน์เป็นพื้นที่สำคัญสำหรับการซื้อสินค้าของผู้บริโภคนับตั้งแต่การค้นหาและประเมินก่อนการซื้อสินค้าน้อยละ 80 เกิดขึ้นบนช่องทางออนไลน์ รวมถึงผู้บริโภคมีความคาดหวังว่า ในอนาคตช่องทางการซื้อ

ขายออนไลน์ จะได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Mata, Bain & Company, 2022)

ผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ หันมาให้ความสำคัญกับการทำการตลาดผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น รวมถึงมีการพัฒนา แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือที่ใช้สำหรับขายสินค้าโดยตรง เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถค้นหาสินค้าหรือบริการ เปรียบเทียบราคา และคุณลักษณะของสินค้าและบริการได้อย่างสะดวกสบาย โดยแอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยม เช่น Shopee Lazada, Central Online, We love shopping และ Line Shop เป็นต้น อีกทั้งยังมีการเข้ามาของผู้ให้บริการจากต่างประเทศ เช่น Taobao Alibaba Amazon เป็นต้น ทำให้เกิดการแข่งขันกันสูงมากขึ้นและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน ต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบการซื้อขายออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือให้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจากข้อมูลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของไทย ของกรมพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Transactions Development Agency: EDTA, 2021) พบว่า มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในปี 2564 อยู่ที่ 4.01 ล้านล้านบาท ขยายตัวจากปี 2563 ร้อยละ 6.11% โดยระหว่างปี 2560-2564 เติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 9.79% ต่อปี เซ็นทรัลออนไลน์ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกลุ่มเซ็นทรัล เป็นธุรกิจค้าปลีกและการบริการ ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้นำทางการตลาดของไทย ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีความพยายามขยายช่องทางธุรกิจเข้าสู่ตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือการซื้อปิงออนไลน์มากขึ้น โดยมีการเข้าซื้อในหลาย ๆ กิจกรรมเพื่อเข้ามาเสริมแกร่งให้กับตลาดอีคอมเมิร์ซที่อยู่ภายใต้การดูแลของกลุ่มเซ็นทรัล และมุ่งสู่การเป็นอันดับหนึ่งในธุรกิจ

ออนไลน์และเป็นแบรนด์ที่น่าเชื่อถือที่สุดในไทยทั้งในด้านภาพลักษณ์องค์กร สามารถสร้างความเชื่อมั่น และมีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำการตลาดและส่งเสริมการขาย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเว็บไซต์ ระบบจ่ายเงินต่าง ๆ เพื่อให้ตอบโจทย์ลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น และการพัฒนาแอปพลิเคชัน Central online ทั้งการออกแบบแอปพลิเคชันฟีเจอร์ และบริการใหม่ ๆ เช่น พบกับสินค้าครบทุกแบรนด์ในเครือเซ็นทรัลรีเทล จัดส่งสินค้าถึงบ้านภายใน 2 ชั่วโมง และสามารถเล่นเกมเพื่อรับสิทธิพิเศษเพิ่มเติม ทำให้ลูกค้าสะดวกสบายยิ่งขึ้น (brandinside.asia, 2019) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาถึงกลยุทธ์การตลาด 6P's รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี จะสามารถนำไปสู่การวางแผนและกำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับผู้บริหารบริษัทในเครือเซ็นทรัล และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจเชิงนโยบายต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาด 6P's ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานการวิจัย

- 1) กลยุทธ์การตลาด 6P's มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

2) รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

กลยุทธ์การตลาด 6P's เป็นองค์ประกอบ การตลาดแบบใหม่ (สุนิสา ชีวันโชติบัณฑิต และพอดิ สุขพันธ์, 2565). ซึ่งประกอบด้วย 6P's ได้แก่สินค้า ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การรักษาความเป็นส่วนตัว และการให้บริการส่วนบุคคล และรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องที่นักการตลาดให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้ให้นักการตลาดเข้าใจถึงพฤติกรรม การบริโภคสินค้าของผู้บริโภคได้ดีกว่าการศึกษา ลักษณะทางประชากรเพียงอย่างเดียว ผลจากการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคจะทำให้ นักการตลาดเข้าใจถึงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมการบริโภคการเลือกซื้อสินค้า ตลอดจนพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้บริโภคที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรอันจะเป็น ประโยชน์ต่อการวางแผนและการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด ในขณะที่การตัดสินใจซื้อต้องทำให้ ผู้บริโภคประเมินทางเลือกที่ดีที่สุดได้แล้วจะเกิดความตั้งใจที่จะซื้อ โดยมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องคือทัศนคติจากคนรอบข้างและความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน หลังจากนั้นผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อทางเลือกที่พึงพอใจที่สุดที่สามารถตอบสนองความต้องการได้จาก รูปแบบ 5 ขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ การรับรู้ความต้องการ หรือการรับรู้ปัญหา การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ ความรู้สึกภายหลังการซื้อ (Kotler Philip, 1997) จึงสรุปได้ว่าการตัดสินใจซื้อ หมายถึง การเลือกซื้อสินค้าหรือ

บริการ ซึ่งผู้บริโภคต้องตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ของสินค้าและบริการ โดยจะเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัด การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญของผู้บริโภค (สดุติ บุญนา, 2560) บุคลิกภาพและแบบการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) กิจกรรม (Activities) รูปแบบของพฤติกรรม (Pattern of Behavior) ของคนๆ หนึ่ง หรือกล่าวโดยง่ายก็คือเขามีการดำเนินชีวิตอย่างไร อาทิ มีรูปแบบการบริโภคอย่างไร เช่น ด้านการใช้เวลาในแต่ละวัน สัปดาห์ เดือนหรือปี การจัดสรรรายได้และการใช้จ่ายเงินอย่างไร ใช้จ่ายในผลิตภัณฑ์หมวดไหนบ้างตลอดจนใช้ตราใด ทานอาหารประเภทไหนและนิยมทานอาหารประเภทไหน ณ สถานที่ใด ซื้อสินค้าจากที่ไหน เล่นกีฬาใด สนใจกีฬาหรือข่าวสารใด ชอบสะสมอะไร ใช้เวลาว่างทำอะไร ฯลฯ และอื่นๆ อีกมากมาย (สิทธิพันธ์ ทนชัย และดวงกมลชาติประเสริฐ, 2561).

ประโยชน์ที่ได้รับ

สามารถวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาด และรูปแบบการดำเนินชีวิต ที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริโภคที่เคยซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน Central online ที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ คือ ผู้บริโภคที่เคยซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน Central

online ที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี แต่ไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้ จึงคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้สูตรขนาดตัวอย่าง อย่างน้อย 384 ตัวอย่าง (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) แต่เพื่อความแม่นยำของข้อมูลในการเก็บตัวอย่างผู้วิจัยจึงเก็บตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง เก็บแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อิงทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) ซึ่งอาศัยการเก็บข้อมูลแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งเคยซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online และเป็นผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2565 ถึงเดือนมีนาคม 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรองคุณสมบัติ จำนวน 2 ข้อ (Check List) ได้แก่ เคยซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online และเป็นผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ซื้อสินค้าผ่านช่องทางใด รู้จักช่องทางออนไลน์จากแหล่งใด ความถี่ในการซื้อ บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ราคาซื้อต่อครั้ง เหตุผลที่เลือกซื้อ โดยมาตรวัดของคำถามมีลักษณะคำถามแบบปลายปิดเลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ได้แก่ ด้านสินค้า ด้านการตั้งราคาขายสินค้าบนแอปพลิเคชัน ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว โดยมาตรวัดของคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต ได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น โดยมาตรวัดของคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี โดยมาตรวัดของคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ประกอบด้วย การตระหนักรู้ถึงปัญหา (Problem Recognition) การค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม (Information Search) ประเมินทางเลือกอื่นๆ (Evaluation of Alternatives) เข้าสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) ซื้อสินค้าหรือบริการ (Purchase) การประเมินหลังการซื้อสินค้า (Post-Purchase Evaluation) ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประยุกต์ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) แบ่งระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับ คือมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและการแปลผลความหมายคะแนนเฉลี่ยเพื่อจัดลำดับสำคัญของปัจจัย ใช้เกณฑ์ความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้นที่ 0.8 คือ มากที่สุด (4.21-5.00) มาก (3.41-4.20) ปานกลาง (2.61-3.40) น้อย (1.81-2.60) น้อยที่สุด (1.00-1.80) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย

แบบสอบถามออนไลน์ของการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

การตรวจสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ตรวจสอบความเชื่อมั่น

(Reliability) จากการนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ครอนบักอัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามจำแนกรายตัวแปร แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น (Reliability) มากกว่า 0.7 (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, 2006)

ตารางที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลำดับ	ปัจจัย	ข้อคำถาม	ค่าความเชื่อมั่น
กลยุทธ์การตลาด 6P's			
1.	ด้านสินค้า	1-5	0.930
2.	ด้านการตั้งราคาขายสินค้าบนแอปพลิเคชัน	6-10	0.939
3.	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	11-15	0.980
4.	ด้านส่งเสริมการตลาด	16-20	0.950
5.	ด้านการให้บริการส่วนบุคคล	21-25	0.936
6.	ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว	26-30	0.925
รูปแบบการดำเนินชีวิต			
1.	ด้านกิจกรรม	31-35	0.836
2.	ด้านความสนใจ	36-40	0.904
3.	ด้านความคิดเห็น	41-45	0.833
การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี		46-50	0.921
รวม		50	0.934

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัย และนำมาใช้ในการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จากค่าร้อยละ

(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 กลยุทธ์การตลาด 6P's มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี และข้อที่ 2 รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central

online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาเพศชาย จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25 และเพศทางเลือก คิดเป็นร้อยละ 11.75 มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.75 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 และอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 สถานภาพสมรส จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมา โสด จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 มี และหย่าร้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 รองลงมา ปริญญาโท จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75 และปริญญาเอก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน/พนักงานของรัฐ ในสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ค้าขาย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8 รับจ้าง/ลูกจ้างทั่วไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท และ 25,001 – 35,000 บาท ในสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมา เดือนละ 35,001 – 45,000 บาท จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 เดือนละ 45,001 – 55,000 บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8 เดือนละ 55,001

บาทขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 และต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50

ผู้บริโภคเคยซื้อผลิตภัณฑ์จากช่องทาง Shopee /Lazada จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 77.20 รองลงมา Instagram จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65 Line/ Line Shop จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.50 Facebook จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 Central Online จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 Website ของแบรนด์นั้น ๆ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.20 รู้จักช่องทางออนไลน์จากสื่อออนไลน์ จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 รองลงมา หน้าร้าน จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 65.75 สื่อโทรทัศน์ จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62 ผู้มีอิทธิพล (Influencer) จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 เพื่อนแนะนำ จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 Website และอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.20 มีความถี่ในการซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางออนไลน์ 2-3 ครั้งต่อเดือน จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 รองลงมา เดือนละครั้ง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ไม่นั่นอน จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.25 4-5 ครั้งต่อเดือนจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และมากกว่า 5 ครั้งต่อเดือน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9 บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ตนเอง จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 94 รองลงมา ฟรีเซเตอร์/ดาราที่ชอบ จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 แฟน/สามี/ภรรยา จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 โปรโมชัน

จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42 และนักรีวิว/ blogger จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 ซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางออนไลน์ต่อครั้งราคา 1,001 - 2,000 บาท จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 รองลงมา ราคาต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 ราคา 2,001 - 3,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ราคา 3,001 - 4,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และราคา มากกว่า 5,001 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 เหตุผลที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางออนไลน์เพราะสะดวกสบาย จำนวน 388 คน คิดเป็นร้อยละ 97 รองลงมา ราคาถูกกว่า จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.20 ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 75.20 ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 ประหยัดเวลา จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 68 และสินค้ามีให้เลือกหลากหลาย จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาด 6P's และรูปแบบการดำเนินชีวิต

ระดับความคิดเห็นกลยุทธ์การตลาด 6P's โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$ SD = 0.360) โดยพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$ SD = 0.415) และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ($\bar{X} = 4.18$ SD = 0.342) ด้านส่งเสริมการตลาด

($\bar{X} = 4.14$ SD = 0.360) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.12$ SD = 0.348) ด้านราคา ($\bar{X} = 4.11$ SD = 0.384) และด้านการให้บริการส่วนบุคคล ($\bar{X} = 4.10$ SD=0.312) ตามลำดับ ระดับความคิดเห็นรูปแบบการดำเนินชีวิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$ SD = 0.357) พิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านความสนใจ โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.14$ SD = 0.365) รองลงมา ด้านกิจกรรม ($\bar{X} = 4.13$ SD = 0.348) และด้านความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.10$ SD = 0.358) ตามลำดับ

การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กลยุทธ์การตลาด 6P's รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .556 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .309 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 6 ตัว ร่วมกันพยากรณ์: การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 30.9 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า .285 จากการทดสอบสถิติเดอร์บิน-วัตสัน พบว่า ค่า Durbin-Watson Statistic = 1.783 ซึ่งมีค่าใกล้ 2 หรืออยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 ซึ่งหมายถึงค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน เป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน ด้วยสถิติทดสอบของเดอร์บินวัตสัน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.556 ^a	.309	.299	.28581	1.783

a. Predictors: (Constant), Product, Price, Place, Promotion, Personalization, Privacy

b. Dependent Variable: การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กลยุทธ์การตลาด 6P's ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี						Collinearity Statistics	
ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.348	.294		1.184	.237		
ด้านผลิตภัณฑ์	.255	.051	.233	4.985	.000*	.803	1.246
ด้านราคา	.216	.045	.217	4.767	.000*	.851	1.175
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.166	.044	.176	3.820	.000*	.832	1.202
ด้านส่งเสริมการตลาด	.105	.045	.107	2.338	.020*	.843	1.186
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล	.084	.035	.102	2.391	.017*	.958	1.044
ด้านการรักษาความปลอดภัยส่วนตัว	.085	.041	.096	2.094	.037*	.838	1.193

a. Dependent Variable: การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภค

R Square (R²) = 0.309 Adjust R Square (AR²) = 0.299 Std. Error of the Estimate (S.E.) = 0.285

F = 29.297 p-value = .000^b

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่า t-test และค่า Sig ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั้น ตัวแปรทั้ง 6 ตัวมีส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี และเมื่อพิจารณาจากค่าเบต้า (Beta) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบของคะแนนมาตรฐาน พบว่า ปัจจัย

ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านการรักษาความ

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน ด้วยสถิติทดสอบของเดอร์บินวัตสัน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.539 ^a	.290	.285	.28858	1.913

a. Predictors: (Constant) Activities Interests Opinions

b. Dependent Variable: การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .539 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .290 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 3 ตัว ร่วมกันพยากรณ์: การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 29 ค่า

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า .288 จากการทดสอบสถิติเดอร์บินวัตสัน พบว่า ค่า Durbin-Watson Statistic = 1.913 ซึ่งมีค่าใกล้ 2 หรืออยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 ซึ่งหมายถึงค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน เป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

ตัวแปร	การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี					Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	T	P-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	1.110	.239		4.651	.000		
Activities	.231	.044	.235	5.209	.000	.877	1.140
Interests	.290	.041	.310	7.019	.000	.917	1.091
Opinions	.209	.042	.220	4.982	.000	.920	1.088

a. Dependent Variable: การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภค

R Square (R²) = 0.29 Adjust R Square (AR²) = 0.285 Std. Error of the Estimate (S.E.) = 0.28858F = 53.972 p-value = .000^b

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาค่า t-test และค่า Sig ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั้น ตัวแปรทั้ง 3 ตัวมีส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี และเมื่อพิจารณาจากค่าเบต้า (Beta) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์

การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน พบว่า ปัจจัยด้านความสนใจ (Interests) มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มากที่สุด รองลงมาคือ

ด้านกิจกรรม (Activites) และด้านความคิดเห็น (Opinions)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ทั้งกลยุทธ์ทางการตลาด 6P's และรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง และการสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยทางการตลาด 6P's ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 6 ตัวที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี และเมื่อพิจารณาจากค่าเบต้า (Beta) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (Personalization) และด้านการให้บริการส่วนบุคคล (Privacy)

รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง และการสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้า

ผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 6 ตัวที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี และเมื่อพิจารณาจากค่าเบต้า (Beta) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน พบว่าปัจจัยด้านความสนใจ (Interests) มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจกรรม (Activites) และด้านความคิดเห็น (Opinions)

ซึ่งส่งผลทางตรงเชิงบวก ความเป็นอิสระของตัวแปรทำนายทุกตัวแปร เมื่อพิจารณาค่า Tolerance ของตัวแปรทำนายแต่ละตัวแปรจะพบว่าทั้ง 6 ตัวแปร มีค่า Tolerance สูงกว่า 0.2 ส่วนค่า Variance Inflation Factor หรือ VIF มีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน นั่นคือเป็นตัวแปรที่อิสระต่อกัน สรุปได้ว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวไม่ก่อให้เกิด Multicollinearity หรือไม่มีภาวะร่วมกันของตัวแปรแบบเส้นตรง (Daoud, J. I., 2017)

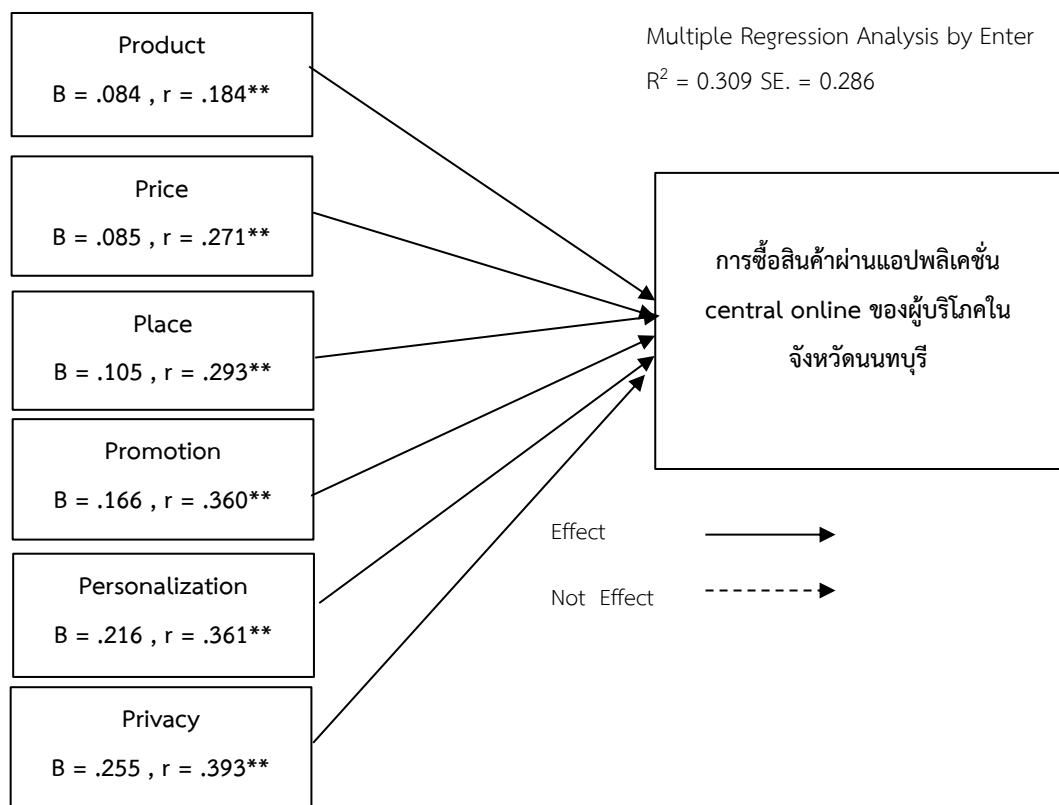
เมื่อพิจารณาค่า Sig สามารถอธิบายได้ว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ปัจจัยทางการตลาด 6P's และปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO โดยผลที่ได้ดังกล่าวสามารถตอบสมมติฐานการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

- 1) ปัจจัยทางการตลาด 6P's มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี
- 2) ปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิต

AIO มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 $R^2 = 0.309$ อธิบายได้ว่า การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี เป็นผลมาจากปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านการ

ให้บริการส่วนบุคคล และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.9 ที่เหลืออีกร้อยละ 69.1 เป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา $F = 29.297$ และ $P \text{ value} = .000$ หมายความว่าค่าสถิติ F ค่า $P\text{-Value}$ ของ F มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าโมเดลของสมการมีนัยสำคัญ มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม และสามารถสร้างสมการเส้นตรงได้

$$\hat{y} = .348 + .255(\text{Product}) + .216(\text{Price}) + .166(\text{Place}) + .105(\text{Promotion}) + .084(\text{Personalization}) + .085(\text{Privacy}) ; R^2 = 0.309$$

ภาพที่ 2 แสดงกลยุทธ์ทางการตลาด 6P's และรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

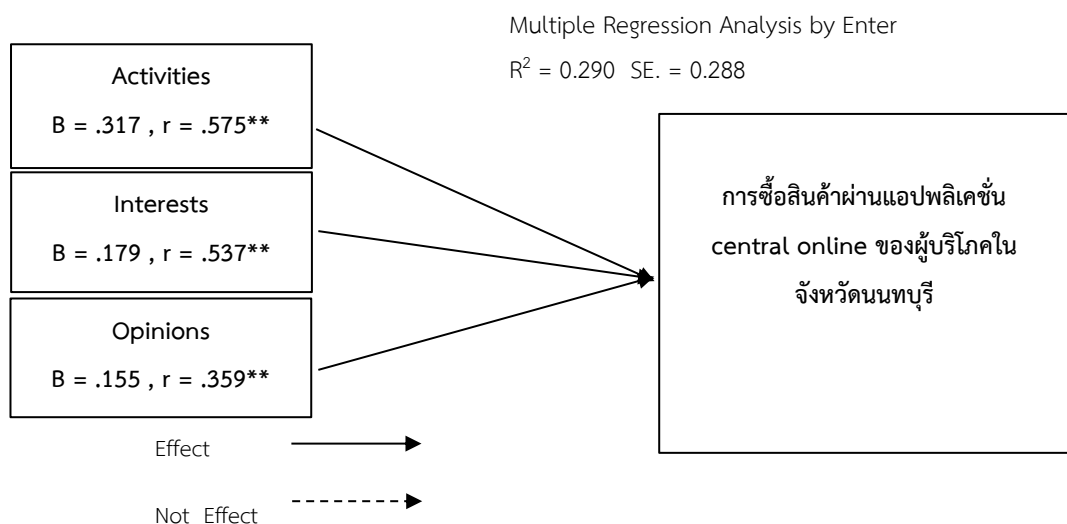
สามารถเขียนเป็นสมการเส้นตรงได้ดังนี้

$$Y (\text{การซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี}) = 0.348 + 0.084 (\text{ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์}) + 0.085 (\text{ปัจจัยด้านราคา}) + 0.105 (\text{ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย}) + 0.166$$

(ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด) + 0.216 (ปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคล) + 0.255 (ปัจจัยด้าน

การรักษาความเป็นส่วนตัว)

$$\hat{y} = 1.110 + .290 (\text{Activities}) + .231 (\text{Interests}) + .209 (\text{Opinions}) ; R^2 = 0.290$$

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

สามารถเขียนเป็นสมการเส้นตรงได้ดังนี้

Y (การตัดสินใจซื้อผ่านแอปพลิเคชัน Central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี) = $0.348 + 0.231$ (ปัจจัยด้านกิจกรรม) + 0.290 (ปัจจัยด้านความสนใจ) + 0.209 (ปัจจัยด้านความคิดเห็น)

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 กลยุทธ์การตลาด 6P's ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลยุทธ์การตลาด 6P's ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน

central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อได้ร้อยละ 30.90

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบการดำเนินชีวิต ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อได้ร้อยละ 31.20

กลยุทธ์การตลาด 6P's ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของเรวดี ฉลาดเจน (2564) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มเจนเอเรชั่น Y พบว่า ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านการให้บริการส่วนบุคคล ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิชาภา เทพณรงค์ และประภัสสร วิเศษประภา (2564) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด และด้านการให้บริการส่วนบุคคล มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนิสา ชีวันโชติบัณฑิต และพอดิ สุขพันธ์ (2565) ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนผ่านช่องทางออนไลน์ ของบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ทั้ง 6 ด้าน มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนผ่านช่องทางออนไลน์

รูปแบบการดำเนินชีวิต ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น ส่งผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของมณีวรรณ แก้วหางค์ และชญญารักษ์ หล้าแหล่ง (2564) ศึกษาการตลาดดิจิทัลและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดชุมพร พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น ส่งผลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดชุมพร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนิสา ชีวันโชติบัณฑิต และพอดิ สุขพันธ์ (2565) ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนผ่านช่องทางออนไลน์ ของบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนผ่านช่องทางออนไลน์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงกลยุทธ์การตลาด 6P's รูปแบบการดำเนินชีวิต AIO ที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน central online ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีเท่านั้น ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยให้กว้างขึ้น โดยทำการศึกษาและวิจัยผู้บริโภคที่อาศัยนอกเหนือจากจังหวัดนนทบุรี ซึ่งอาจเป็นจังหวัดที่มีห้างเซ็นทรัลตั้งอยู่ เช่น กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2552). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณิชามา เทพนรงค์ และประภัสสร วิเศษประภา. (2564). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ณัฐพิมา ราษฎร์เตชะกุล. (2566). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 9(1), 128-134.
- ธวัชชัย สุขสมโภชน. (2556). รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมในการซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคที่ส่งผลต่อความต้องการใช้เครื่องสำอางของผู้ชายในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธานินทร์ ศิลปจารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด. น.554-555.
- มณีวรรณ แก้วหาวงค์ และชัยญญาภัค หล้าแหล่ง. (2564). การตลาดดิจิทัลและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ สินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดชุมพร. *วารสารสหวิทยาการวิจัยฉบับบัณฑิตศึกษา*, 10(1), 36-44.
- มัลลิกา บุณนา. (2548). *สถิติเพื่อการวิจัยและตัดสินใจ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรวดี ฉลาดเจน. (2564). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มเจนเอเรชั่น Y. *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, 11(2), 91-103.
- วรวิทย์ วิวรรณนินิ และชิตพงษ์ อัยสานนท์. (2565). ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภค ในเขตจังหวัดนครปฐม. *วิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 3(1), 11-25.
- วิศรา สุสกุลสิงห์ และวราวุธ ฤกษ์วรารักษ์. (2563). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 12(1), 99-108.
- วิเชียร วงศ์นิชชากุล. (2550). *การบริหารการส่งเสริมการตลาด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2560). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*, กรุงเทพฯ: Diamond In Business World.
- ศิริวัฒน์ เหมือนโพธิ์. (2560). กระบวนการตัดสินใจซื้อของลูกค้าจริงปิดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- สิทธิพันธ์ ทนไชย และดวงกมล ชาติประเสริฐ. (2561). รูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อทัศนคติและกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าเสมือน. *วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา*, 5(1), 121-142.

- สุนิสา ชีวันโชติบัณฑิต และพอดิ สุขพันธ์. (2565). รูปแบบการดำเนินชีวิตและปัจจัยส่วนประสมทาง การตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพล ต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนผ่านช่องทางออนไลน์ ของบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 15(1), 87-109.
- Antonides, G., & Van Raaij, W.F. (1998). *Consumer Behavior : An European Perspective*. Chichester. John Wiley and Sons.
- Belch, G. E., & Belch, M. A. (2012). *Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective* (9th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Bearden, B., Ingram, T. & LaForge, B. (2004). *Marketing, principles and perspectives* (The international ed.). New York: McGraw-Hill
- Cochran, W.G. (1977) . *Sampling Techniques*. 3d ed. New York : John Wiley and Sons Inc
- Electronic Transactions Development Agency: EDTA. (2021). มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ปี 2560-2564. สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/th/pr-news/ETDA-Reveals-the-Value- of- e-Commerce-in-2021.aspx>
- Foxall, G. R., & Sigurdsson, V. (2013). Consumer behavior analysis: behavioral economics the marketplace. *Psychological Record*, 63(2), 231–238.
- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., & Tatham, R. (2006) *Multivariate Data Analysis*. 6th Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River.
- Kotler Philip. (1997). *Marketing management: analysis, planning, implementation and control*. 9th ed. New Jersey: A simon & Schuster Company.
- Kotler Philip. (2003). *Marketing management*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Kotler Philip. (2014). *Marketing management* (14th ed.). Pearson Education: Prentice Hall.
- Kotler Philip & Armstrong. (1990). *Market an Introduction*. 303 New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Kotler Philip & Keller. (2012). *Marketing management* (14 th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall
- Mata, Bain & Company. (2022). รายงานจาก SYNC Southeast Asia ประจำปี 2022. สืบค้นจาก <https://workpointtoday.com/meta-boost-th-2022/>
- Schiffman, L. G., & Kanuk. L. L. (2004). *Consumer behavior*(8th ed.). New Jersey: Pearson. Education International.

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง
ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรม
กล้วยน้ำไท

The Focus on Entrepreneurial Orientation, Innovation Capability, and Risk
Taking Affect the Competitive Advantage through Online Channels in
Kluaynamthai Innovation District

พนิดา ตันศิริ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Panida Tansiri

School of Business Administration, Bangkok University

Email: panida.t@bu.ac.th

Received: May 8, 2022; Revised: May 30, 2023; Accepted: June 12, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ประกอบการที่ขายสินค้าออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท กรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 49.0 ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 38.8 และการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 58.5 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท รองลงมาคือความกล้าเสี่ยง และความสามารถทางนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยทั้ง 3 ด้านร่วมกันพยากรณ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ได้ ร้อยละ 23.4 และสามารถสร้างเป็นสมการในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.551 + .260(X_1) + .172(X_2) + .191(X_3); R^2 = 0.234$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .276(Z_1) + .210(Z_2) + .212(Z_3)$$

คำสำคัญ : การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง ความได้เปรียบทางการแข่งขัน พื้นที่ย่านนวัตกรรม

ABSTRACT

The objective of this research was to study the entrepreneurial orientation, innovation capability, and risk taking factors that affect competitive advantage through online channels in Kluaynamthai Innovation District. Data were collected through questionnaires from 400 samples of entrepreneurs who sell products online in Kluaynamthai Innovation District of Bangkok. The data were analyzed by descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation. For the hypothesis testing, inferential statistics: multiple regression were used. The results of the study showed that 49.0 percent of the respondents were female, age between 31-40 years old. The 38.8 percent graduated with a bachelor's degree. The hypothesis testing results showed that the focus on entrepreneurial positively affects the competitive advantage through online channels in Kluaynamthai Innovation District, followed by risk taking, and innovation capability at the 0.05 level of significance. All three factors together could predict the competitive advantage through online channels at 23.4 percent. The Predictive Equation could be constructed in Unstandardized Score, and Standardized Score as follows The Predictive Equation in Unstandardized score:

$$\hat{Y} = 1.551 + .260(X_1) + .172(X_2) + .191(X_3); R^2 = 0.234$$

The Predictive Equation in Standardized score:

$$\hat{Z} = .276(Z_1) + .210(Z_2) + .212(Z_3)$$

KEYWORDS: Entrepreneurial Orientation, Innovation Capability, Risk Taking, Competitive Advantage, Innovation District

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาฯ ในหมวดหมู่ที่ 7 ให้ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) โดยกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา 7 ประการ เป้าหมายหลักของการพัฒนา 5 ประการ

และหนึ่งในเป้าหมายหลักของการพัฒนา ได้แก่ การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ให้มีความสำคัญในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อย รวมทั้งพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สนช. ที่มีแนวคิดในการกำหนดย่านนวัตกรรม

(Innovation District) ให้เป็นพื้นที่การพัฒนาระบบนิเวศในการร่วมมือระหว่างเครือข่ายพันธมิตรแต่ละพื้นที่ทั้งภาครัฐ ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา และภาคสังคม เพื่อส่งเสริมให้เป็นเขตเศรษฐกิจที่เหมาะสมต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและรองรับการเติบโตของผู้ประกอบการและ Startup ในการสร้างรายได้และขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมให้คนในพื้นที่ สำหรับกรุงเทพมหานคร มีการพัฒนาย่านนวัตกรรม 7 ย่าน ได้แก่ ย่านนวัตกรรมโยธีย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ ย่านนวัตกรรมปทุมวัน ย่านนวัตกรรมคลองสาน ย่านนวัตกรรมลาดกระบัง ย่านนวัตกรรมอารีย์ และย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท โดยย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท เป็นศูนย์รวมกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตและขนส่งสินค้า ทั้งนี้ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาทตามอัตลักษณ์และศักยภาพให้ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท เป็นย่านนวัตกรรมเพื่อธุรกิจการค้า จากการวิเคราะห์ศักยภาพและความสมบูรณ์ของระบบนิเวศเชิงนวัตกรรม 3 ด้าน คือ 1) สันทริพย์ด้านกายภาพและสภาพแวดล้อมที่ตั้งอยู่ในกลางเมือง มีการเชื่อมต่อกับเมืองชั้นในและพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ 2) สันทริพย์เชิงเศรษฐกิจภายในย่าน โดยมีกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (New S-curve) เป็นพื้นที่ใช้งานแบบผสมที่เหมาะสมสำหรับผู้เริ่มธุรกิจนวัตกรรมในการทำงานและเรียนรู้ และ 3) สันทริพย์ด้านการสร้างเครือข่ายและการรวมตัวของกลุ่มอุตสาหกรรมและธุรกิจ โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นธุรกิจนวัตกรรมบนความคิดสร้างสรรค์และดิจิทัลเพื่อให้นักลงทุนและ Startup มาร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมบนฐานอุตสาหกรรมเดิม (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2562)

จากข้อมูลดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลในการศึกษาถึง การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกลยุทธ์ของผู้ประกอบการในการเพิ่มศักยภาพ การเตรียมความพร้อมด้านทักษะ และคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถทางนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง เพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ที่สามารถผสมผสานระหว่างร้านค้าแบบมีหน้าร้านเข้ากับร้านค้าออนไลน์ในรูปแบบ Omnichannel เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อลูกค้าและผู้ประกอบการยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการมุ่งเน้น ความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยงส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

สมมติฐานของการวิจัย

การมุ่งเน้น ความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง อย่างน้อย 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

ทบทวนวรรณกรรม

จากการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีมาอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนารูปแบบของธุรกิจที่มุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ให้มีความสามารถทางนวัตกรรม นับเป็นสิ่งตั้งต้นสำหรับการสร้างสรรค์และพัฒนาความสามารถในการคิดสินค้าหรือบริการที่มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรให้เกิดคุณค่าตามแนวคิดของ

Barney (1991) ที่เสนอคุณลักษณะสำคัญของทรัพยากร 4 ประการ คือ มีคุณค่า หายาก ไม่สามารถทดแทนได้ และทดแทนไม่ได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งแนวคิดความสามารถที่มีเหนือคู่แข่งจะทำให้องค์กรมีความความสำเร็จในการทำธุรกิจจากการได้เปรียบในการแข่งขัน รวมทั้ง Barney et al. (2011) ได้กล่าวถึงความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรระยะยาว มาจากพื้นฐานทรัพยากรขององค์กรที่มี โดยความสามารถทางนวัตกรรมถูกมองว่าเป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านผลิตภัณฑ์ กระบวนการ และการตลาด นอกจากนี้การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และความสามารถทางนวัตกรรม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการองค์กรในการพัฒนาสิ่งใหม่ในรูปแบบสินค้า บริการ กระบวนการทำงาน หรือรูปแบบการดำเนินธุรกิจใหม่ (Wutthirong, 2015) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินธุรกิจแบบออนไลน์ ตลอดจนความกล้าเสี่ยง ในการเพิ่มทุนจากการกู้ยืมเพื่อผลประโยชน์ในอนาคต จะช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์

แนวคิดเกี่ยวกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation) เป็นกระบวนการปฏิบัติงาน และกระบวนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่นำไปสู่การทำธุรกิจที่มุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ โดยแนวคิดของ Douhani et al. (2020) กล่าวว่า การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นตัวของตัวเอง 2) ความกล้าเสี่ยง 3) การดำเนินงานเชิงรุก และ 4) ความก้าวร้าวในการแข่งขัน และจากงานวิจัยของ Rhee et al. (2010) ที่ศึกษาความสัมพันธ์การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการกับผลดำเนินงานในธุรกิจ SME ประเทศเกาหลีใต้ พบว่า การมุ่งเน้น

ความเป็นผู้ประกอบการด้านความกล้าเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสามารถทางนวัตกรรม สอดคล้องกับจากงานวิจัยของเกวลี แก่นจันดา (2565) ที่ศึกษาการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และการมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อความสามารถทางนวัตกรรมกับความได้เปรียบทางการแข่งขันของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การให้ความสำคัญเรื่องการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการและการมุ่งเน้นการเรียนรู้นำไปสู่ความสามารถทางนวัตกรรมและความได้เปรียบทางการแข่งขัน งานวิจัยนี้ จึงศึกษาแนวคิดความได้เปรียบในการแข่งขัน จากการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความกล้าเสี่ยง และความสามารถทางนวัตกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางนวัตกรรม ความสามารถทางนวัตกรรม (Innovation Capability) เป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้เกิดการพัฒนาสิ่งใหม่ทั้งสินค้า บริการ กระบวนการทำงาน หรือรูปแบบการดำเนินธุรกิจใหม่ (Wutthirong, 2015) ที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการ เพื่อการแข่งขันขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชมน ธรรมมานนท์ และ กังวาน ยอดวิศิษฐ์ศักดิ์ (2565) ที่ศึกษาปัจจัยธุรกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ และการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจเบเกอรี่บนออนไลน์ รวมทั้งสูตรรัตน์ พิมลรัตน์กานต์ และ วิโรจน์ เจริญลักษณ์ (2562) พบว่า คุณลักษณะผู้ประกอบการ การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม ส่งผลต่อการบรรลุผลสำเร็จทางการตลาด ความได้เปรียบทางการแข่งขันสำหรับผู้ประกอบการสินค้าเกษตร

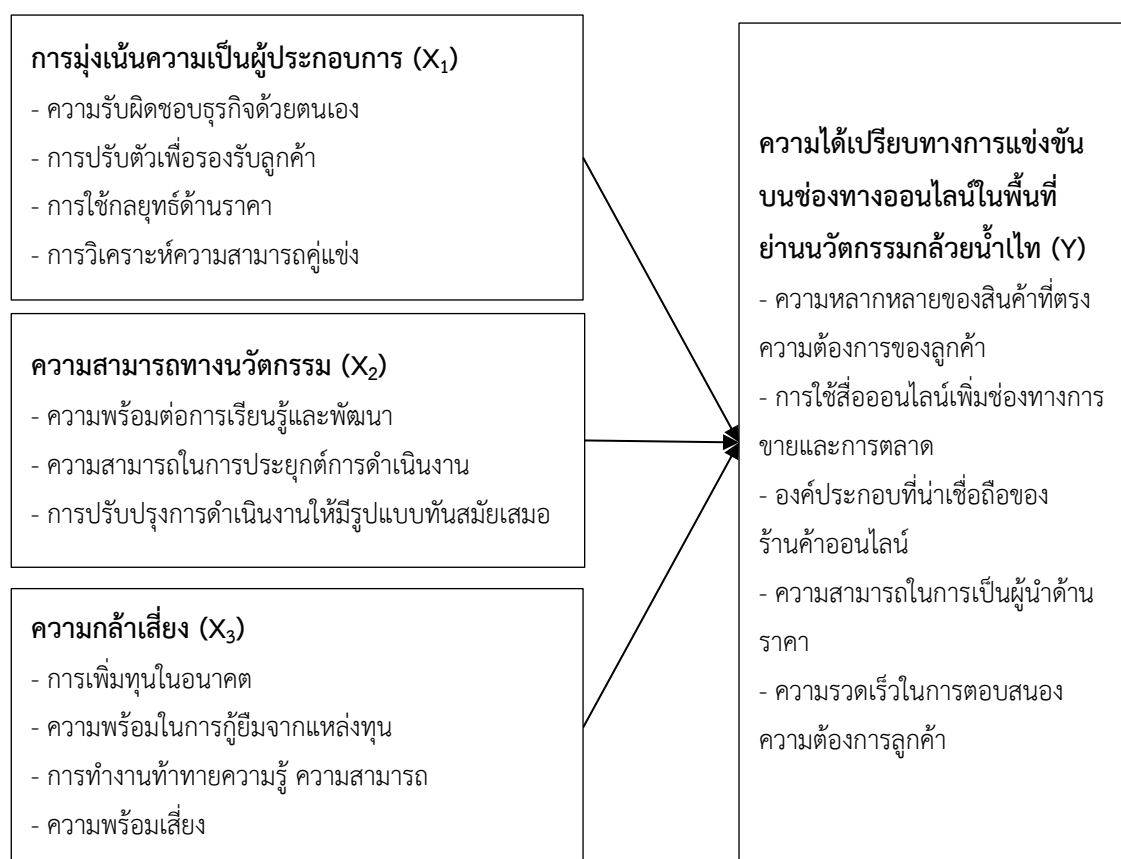
แนวคิดเกี่ยวกับความกล้าเสี่ยง ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) หมายถึง ความกล้าในการตัดสินใจของผู้ประกอบการในการทำกิจกรรมภายใต้สถานะที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวที่ยอมรับได้ Frese (2000) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้ประกอบการ เป็นลักษณะส่วนบุคคลที่นำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจที่สนับสนุนให้ประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ความเป็นตัวเอง ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง มีความสามารถในการบริหาร มีความสม่ำเสมอและใส่ใจการเรียนรู้ และใส่ใจความสำเร็จ โดย Baumbach and Clifford (1988) กล่าวว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องมีความเป็นมิตร มีความซื่อสัตย์ มีความขยัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ เช่นเดียวกับบงเงียว อินทะนาม, อัมภาศรี พอค้า, และ กรณก ตลโสภณ (2563) ที่พบว่าความกล้าเสี่ยง และความเป็นอิสระส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดกาฬสินธุ์

สำหรับงานวิจัยนี้ ให้ความสนใจในการศึกษาแนวคิด (1) การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ด้วยคุณลักษณะผู้ประกอบการ 4 ปัจจัย ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อธุรกิจด้วยตนเอง การปรับตัวเพื่อรองรับลูกค้า การใช้กลยุทธ์ด้านราคา และการวิเคราะห์ความสามารถคู่แข่ง (2) ความสามารถทางนวัตกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ความพร้อมต่อการเรียนรู้และพัฒนา ความสามารถในการประยุกต์การดำเนินงาน การปรับปรุงการดำเนินงาน

ให้มีรูปแบบทันสมัยเสมอ (3) ความกล้าเสี่ยง 4 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มทุนในอนาคต ความพร้อมในการกู้ยืมจากแหล่งทุน การทำงานท้าทายความรู้ความสามารถ และ ความพร้อมเสี่ยง

แนวคิดเกี่ยวกับการได้เปรียบทางการแข่งขัน การได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) เกิดขึ้นจากการดำเนินกลยุทธ์ที่เพิ่มมูลค่าและสร้างประโยชน์ให้ธุรกิจ (Barney, 1991) และ Porter (1985) กล่าวว่า การได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นการทำให้ธุรกิจอยู่ในตำแหน่งเหนือคู่แข่งที่ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและทรัพยากรที่มี โดยมี 3 กลยุทธ์ คือ 1) การเป็นผู้นำด้านต้นทุน เป็นการมีความสามารถเป็นผู้นำด้านราคา 2) การสร้างความแตกต่าง เป็นการสร้างข้อได้เปรียบจากสินค้าที่ตรงความต้องการและตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และ 3) การมุ่งเน้นตลาดเฉพาะส่วน เป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเพิ่มช่องทางการขายที่ต้องมีองค์การประกอบร้านค้าออนไลน์ที่ดี และมีความน่าเชื่อถือ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรให้ความสำคัญกับการเลือกใช้กลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่งโดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก เช่นเดียวกับจารุพร ชันธนนท์ และ วสุธิดา นุริตมนต์ (2562) ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จใช้กลยุทธ์ด้านต้นทุน กลยุทธ์ความแตกต่าง และกลยุทธ์มุ่งเฉพาะกลุ่ม

ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จึงนำมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

ประโยชน์ที่ได้รับ

1) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและผู้สนใจในการทำธุรกิจได้ทราบถึงปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ที่มีความกล้าเสี่ยงและความสามารถทางนวัตกรรม ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์

2) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการที่ขายสินค้าออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ของ W.G. Cochran (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2565) ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 ตัวอย่าง แต่เพื่อความแม่นยำจึงเก็บตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการสุ่ม

ตัวอย่างแบบไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก และเก็บแบบสอบถามผ่าน Google Form จากผู้เข้าร่วมงานสัมมนา “แนวทางการใช้พื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทในอนาคต” จัดโดย สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามออนไลน์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ และแบบสอบถามระดับความคิดเห็น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะ อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 การมุ่งเน้น ความเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ ความรับผิดชอบธุรกิจด้วยตนเอง การปรับตัวเพื่อรองรับลูกค้าในช่องทางออนไลน์ การใช้กลยุทธ์ด้านราคา และการวิเคราะห์ความสามารถคู่แข่ง

ส่วนที่ 3 ความสามารถทางนวัตกรรม ได้แก่ ความพร้อมต่อการเรียนรู้และพัฒนา ความสามารถในการประยุกต์การดำเนินงาน และการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีรูปแบบใหม่ที่ทันสมัยเสมอ

ส่วนที่ 4 ความกล้าเสี่ยง ได้แก่ การเพิ่มทุนในอนาคต ความพร้อมในการกู้ยืมจากแหล่งทุน การทำงานท้าทายความรู้ ความสามารถ และความพร้อมเสี่ยง

ส่วนที่ 5 ความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ ประกอบด้วย ความหลากหลายของสินค้าที่ตรงความต้องการของลูกค้า การใช้สื่อออนไลน์เพิ่มช่องทางการขายและการตลาด องค์ประกอบที่น่าเชื่อถือของร้านค้าออนไลน์

ความสามารถในการเป็นผู้นำด้านราคา และความเร็วในการตอบสนองความต้องการลูกค้า

ส่วนที่ 1 ลักษณะคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check List) ส่วนที่ 2 - ส่วนที่ 5 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและการแปลผลความหมายคะแนนเฉลี่ยเพื่อจัดลำดับสำคัญของปัจจัย ใช้เกณฑ์ความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้นที่ 0.8 คือ มากที่สุด (4.21-5.00) มาก (3.41-4.20) ปานกลาง (2.61-3.40) น้อย (1.81-2.60) และน้อยที่สุด (1.00-1.80)

การทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity)

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการทดลอง (Try out) จำนวน 30 ชุด พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.819 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและเหมาะสมในการใช้เก็บข้อมูล (Hair et al., 2010)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จากค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สถิติในการทดสอบสมมติฐาน การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการ

แข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรม
กล้วยน้ำไท ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ
(Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมุ่งเน้นความเป็น
ผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และ
ความกล้าเสี่ยง ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการ
แข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรม
กล้วยน้ำไท สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ
49.0 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 38.8
การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 58.5 มีสถานะ
สมรส ร้อยละ 57.8 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 31.0 มี
รายได้ 15,001-25,000 บาท และ 25,001-
35,000 บาท และอาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 32.5 รับ
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ และเป็นพนักงานบริษัท
เอกชน/พนักงานของรัฐ

ผลการวิเคราะห์การมุ่งเน้นความเป็น
ผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และ
ความกล้าเสี่ยง ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการ
แข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรม
กล้วยน้ำไท โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.34) การมุ่งเน้นความเป็น
ผู้ประกอบการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความ
รับผิดชอบธุรกิจด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.73)
ความสามารถทางนวัตกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
ด้านความพร้อมต่อการเรียนรู้และพัฒนา ($\bar{X} = 4.18$,
S.D. = 0.73) ความกล้าเสี่ยงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
ด้านการเพิ่มทุนในอนาคต ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.76)
ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบทางการแข่งขันบน
ช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. =
0.34) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง
ที่สุดคือ ความหลากหลายของสินค้าที่ตรงตามความ
ต้องการลูกค้า อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.29$,
S.D. = 0.74)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis)

สมมติฐานการวิจัย การมุ่งเน้นความเป็น
ผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และ
ความกล้าเสี่ยง อย่างน้อย 1 ปัจจัย ส่งผลต่อความ
ได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่
ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์
การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression
Analysis) ด้วยวิธี Enter เพื่อหาอิทธิพลของการ
มุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทาง
นวัตกรรม และความกล้าเสี่ยงที่ส่งผลต่อความ
ได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่
ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท โดยตรวจสอบความ
ถูกต้องสมบูรณ์แล้วจำนวน 400 ตัวอย่าง และ
กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นำตัวแปร
การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถ
ทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง ทั้ง 3 ตัวแปร เข้า
สมการเป็นภาพรวม หลังจากที่ได้พิจารณาค่า
สัมประสิทธิ์การถดถอย โดยพิจารณาค่า p-value
เปรียบเทียบกับค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
นั้นหมายความว่า การมุ่งเน้นความเป็น
ผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และ
ความกล้าเสี่ยง โดยภาพรวมมีผลต่อความได้เปรียบ
ทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่าน
นวัตกรรมกล้วยน้ำไท จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์
สมการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อวิเคราะห์หา
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 3 ปัจจัย

ประกอบด้วย ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (X_1) ความสามารถทางนวัตกรรม (X_2) และความกล้าเสี่ยง (X_3) ตัวแปรตาม 1 ตัวแปร คือ

ความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของความคลาดเคลื่อน ด้วยสถิติทดสอบของเดอร์บินวัตสัน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.484 ^a	.234	.228	.29982	1.814

a. Predictors: (Constant), Risk, Inno, Ent

b. Dependent Variable: ความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .484 และกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณมีค่า .234 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท ร้อยละ 23.4 โดยค่าความ

คลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์มีค่า .299 และจากการทดสอบสถิติทดสอบของเดอร์บินวัตสัน พบว่า ค่า Durbin-Watson Statistic = 1.814 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 2 หรืออยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 นั้นหมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกันตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท ในภาพรวม

ตัวแปร	ความได้เปรียบทางการแข่งขัน	การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ	ความสามารถทางนวัตกรรม	ความกล้าเสี่ยง	VIF
$\bar{x}$	4.12	4.12	4.14	4.13	
S.D.	.34	.36	.42	.38	
ความได้เปรียบทางการแข่งขัน		.372**	.299**	.321**	
การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ			.190**	.264**	1.101
ความสามารถทางนวัตกรรม				.171**	1.055
ความกล้าเสี่ยง					1.093

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง

ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทในภาพรวม เมื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของแต่ละ

ตัวแปร หรือการทดสอบ Multicollinearity โดยพิจารณาจากค่า Variance Inflation Factors (VIF) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 1.101-1.093 โดยมี

ค่าต่ำกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำและไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2010)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท (ด้วยวิธี Enter)

ตัวแปร	ความได้เปรียบทางการแข่งขัน			T	p-value	Collinearity Statistics	
	B	Std.	Beta			Tolerance	VIFs
		Error					
ค่าคงที่	1.551	.235		6.607	.000		
การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (X ₁)	.260	.043	.276	5.990	.000	.909	1.101
ความสามารถทางนวัตกรรม (X ₂)	.172	.037	.210	4.655	.000	.948	1.055
ความกล้าเสี่ยง (X ₃)	.191	.041	.212	4.610	.000	.915	1.093
a. Dependent Variable: ความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์							
R Square (R ²) = 0.234 Adjust R Square (AR ²) = 0.228 Std. Error of the Estimate (S.E.) =0.299							
F = 40.293 p-value = .000							

$$\hat{Y} = 1.551 + .260(\text{การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ}) + .172(\text{ความสามารถทางนวัตกรรม}) + .191(\text{ความกล้าเสี่ยง}) ; R^2 = 0.234$$

$$\hat{Z} = .276(Z_1) + .210(Z_2) + .212(Z_3)$$

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่า t-test และค่า Sig ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัว ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ โดยเมื่อพิจารณาค่า Beta หรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์มากที่สุด คือ การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (X₁) (Beta = 0.276) รองลงมาคือ ความกล้าเสี่ยง (X₃)

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยง โดยส่งผลทางตรงเชิงบวก และเมื่อพิจารณาค่าทางสถิติที่ใช้อธิบายภาวะร่วมของตัวแปรในตัวแบบ

(Beta = 0.210) และความสามารถทางนวัตกรรม (X₂) (Beta = 0.212) ตามลำดับ

จากผลวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง โดยตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ เส้นตรง ได้แก่ Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า Tolerance สูงกว่า 0.2 ซึ่งหมายความว่า ไม่เกิดภาวะร่วมกันของตัวแปรในตัวแบบเส้นตรง

เกิดขึ้นในตัวแบบนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2565) เมื่อพิจารณาค่า Variance Inflation Factor พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า VIF น้อยกว่า 10 ซึ่งหมายความว่า ไม่มีภาวะร่วมกันของตัวแปรแบบเส้นตรงเกิดขึ้นในตัวแบบนี้ (Daoud, J. I., 2017) และเมื่อพิจารณาค่า p-value สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท มีจำนวน 3 ปัจจัย โดยสามารถพยากรณ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันในภาพรวม ร้อยละ 23.4 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ 0.299 และผลที่ได้ดังกล่าวสามารถตอบสนองสมมติฐานการวิจัยได้ดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์มากที่สุด คือ การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (X_1) ($B=0.260$, $p<0.01$) รองลงมาคือ ความกล้าเสี่ยง (X_3) ($B=0.191$, $p<0.01$) และความสามารถทางนวัตกรรม (X_2) ($B=0.172$, $p<0.01$) ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (X_1)

ส่งผลทางตรงเชิงบวก ต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่าน

นวัตกรรมกล้วยน้ำไท จากความรับผิดชอบธุรกิจด้วยตนเอง การปรับตัวเพื่อรองรับลูกค้า การใช้กลยุทธ์ด้านราคา และการวิเคราะห์ความสามารถของคู่แข่ง จะทำให้ผู้ประกอบการทราบศักยภาพการทำธุรกิจเพื่อนำไปกำหนดแนวทางในการสร้างความได้เปรียบได้ดียิ่งขึ้น

ปัจจัยด้านความสามารถทางนวัตกรรม (X_2)

ส่งผลทางตรงเชิงบวก ต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท ด้วยแนวคิดที่ผู้ประกอบการมีความพร้อมต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการประยุกต์การดำเนินงาน และใช้ความคิดสร้างสรรค์ปรับปรุงการดำเนินงานให้มีรูปแบบที่ทันสมัยตรงความต้องการลูกค้ามากขึ้น

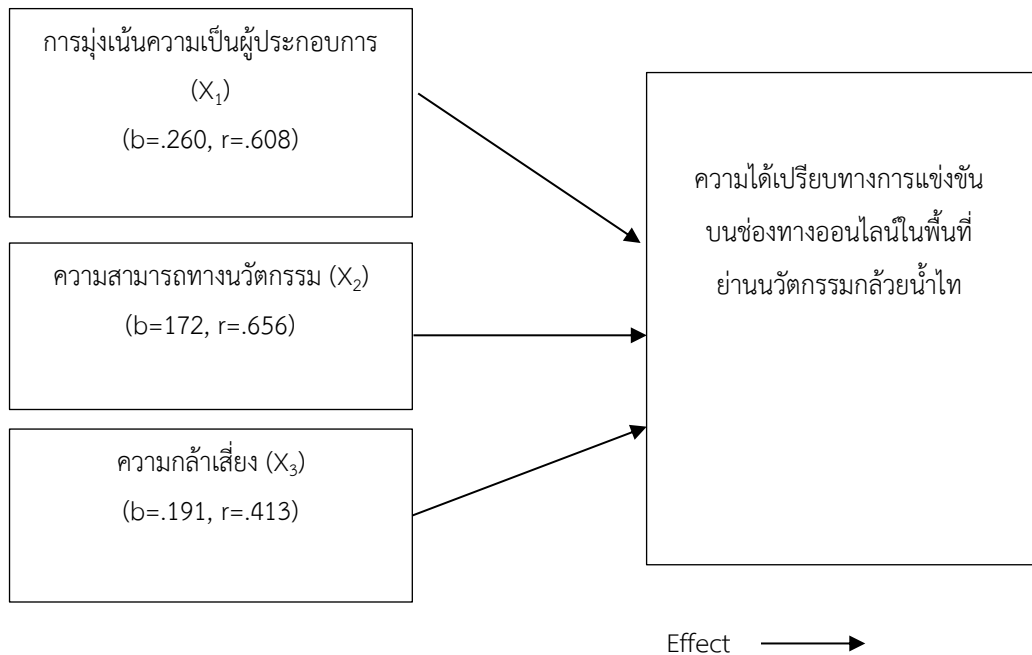
ปัจจัยด้านความกล้าเสี่ยง (X_3)

ส่งผลทางตรงเชิงบวก ต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท จากความกล้าเสี่ยงในการเพิ่มทุนในอนาคต ด้วยความพร้อมในการกู้ยืมจากแหล่งทุน และคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่ชอบทำงานท้าทายความรู้ ความสามารถ และความพร้อมเสี่ยงเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

$$\hat{y} = 1.551 + .260(\text{การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ}) + .172(\text{ความสามารถทางนวัตกรรม}) + .191(\text{ความกล้าเสี่ยง}) ; \\ R^2 = 0.234$$

Multiple Regression Analysis by Enter

$R^2 = 0.234$ SE. = 0.299

ภาพที่ 2 แสดงการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยงส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

สรุปและอภิปราย

จากการวิจัยเรื่อง การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยงส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท ได้สรุปและมีข้อเสนอแนะดังนี้

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท แสดงว่า คุณลักษณะการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ทั้ง ความรับผิดชอบธุรกิจด้วยตนเอง การวิเคราะห์ความสามารถคู่แข่ง การปรับตัวและการใช้กลยุทธ์

ต่าง ๆ เช่น กลยุทธ์ด้านราคา และการมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่มที่มีการปรับตัวเพื่อรองรับลูกค้า ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับ Douhani et al. (2020) การมุ่งเน้น ความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy Orientation) ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking Orientation) การดำเนินงานเชิงรุก (Proactiveness Orientation) และความก้าวร้าวในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness Orientation) สอดคล้องกับ จารุพร ชันธนนท์ และ วสุธิดา นุริตมนต์ (2562) ที่พบว่า คุณลักษณะของ

ผู้ประกอบการ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการกล้าตัดสินใจ โดยใช้กลยุทธ์ต้นทุน กลยุทธ์ความแตกต่าง และกลยุทธ์มุ่งเฉพาะกลุ่ม ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสอดคล้องกับผลวิจัยของ พัชรมน ธุระธรรมนนท์ และ กังวาน ยอดวิเศษศักดิ์ (2565) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการด้านความเป็นตัวเอง และกลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน ในด้านกลยุทธ์ผู้นำด้านต้นทุนต่ำ และกลยุทธ์การสร้าง ความแตกต่าง ส่งผลในทิศทางบวกต่อ ความสำเร็จของธุรกิจ

ความสามารถทางนวัตกรรม ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท แสดงว่า ผู้ประกอบการ ควรมีความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนา โดยสามารถนำมาประยุกต์การดำเนินงานให้มีรูปแบบที่ทันสมัย ซึ่งจะสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ ที่สามารถนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปปรับใช้กับธุรกิจเพื่อสร้างความได้เปรียบบนช่องทางออนไลน์ ซึ่งสามารถผสมผสานกับร้านค้าเดิมที่มี เพื่อให้เกิดบริการที่สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rhee et al. (2010) พบว่า การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสามารถทางนวัตกรรม สอดคล้องกับ Wutthirong (2015) ที่พบว่า ทุนด้านความรู้เป็นปัจจัยสนับสนุนให้องค์กรเข้าใจและพัฒนาความสามารถทางนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและนำมาซึ่งความได้เปรียบทางการแข่งขัน และงานวิจัยของเกวลี แก่นจันดา (2565) ที่พบว่า ปัจจัยการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการและการมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรมของ

องค์กร และยังมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน รวมทั้งยังพบว่าการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้บริหารและการมุ่งเน้น การเรียนรู้ของผู้บริหารจะนำไปสู่ความสามารถทางนวัตกรรมขององค์กรและความได้เปรียบทางการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับ สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ และ วิโรจน์ เจริญลักษณ์ (2562) นงเยาว์ อินทะนาม และคณะ (2563) ที่พบว่า ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันสำหรับผู้ประกอบการ และ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความสำเร็จของธุรกิจ

ความกล้าเสี่ยง ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์ในพื้นที่ ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท แสดงว่า ความกล้าเสี่ยง ในการตัดสินใจภายใต้สภาวะที่ไม่แน่นอนว่าจะสำเร็จหรือไม่ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบทำงานท้าทาย และพร้อมที่จะสร้างโอกาสทางธุรกิจด้วยการเพิ่มทุนจากแหล่งกู้ยืม จะทำให้เกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขันสำหรับผู้ประกอบการและ Startup ที่สามารถหาแหล่งทุนและข้อมูลจากเครือข่ายในพื้นที่ย่านนวัตกรรม ส่งผลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและการเติบโตของธุรกิจ สอดคล้องกับผลวิจัยของ พัชรมน ธุระธรรมนนท์ และ กังวาน ยอดวิเศษศักดิ์ (2565) และนงเยาว์ อินทะนาม และคณะ (2563) ที่พบว่า ผู้ประกอบการที่มีความกล้าเสี่ยง ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ และใส่ใจในความสำเร็จ ส่งผลในทิศทางบวกต่อความสำเร็จของธุรกิจ

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของผู้ประกอบการย่อมมาจากคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ การกล้าตัดสินใจ และการสร้างนวัตกรรม ในการวิเคราะห์

สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อกำหนดกลยุทธ์ ทั้งกลยุทธ์ต้นทุน กลยุทธ์ความแตกต่างที่มุ่งเฉพาะกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ผู้ประกอบการควรแสวงหาความรู้พัฒนาทักษะที่จำเป็นทั้งด้านนวัตกรรมและอื่น ๆ จากเครือข่ายในพื้นที่ย่านนวัตกรรม เพื่อนำเสนอสินค้าหรือบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการนำไปปรับปรุงและวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมการปรับตัวในการนำนวัตกรรมมาปรับใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการแข่งขันและสามารถตอบสนองความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคโดยใช้พื้นที่ย่านนวัตกรรมเชื่อมโยงเศรษฐกิจในอนาคต ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความกล้าเสี่ยง และความสามารถทางนวัตกรรม มีผลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันบนช่องทางออนไลน์สำหรับย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท ซึ่งเป็นการสร้างระบบนิเวศในเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อย ทำให้เกิดการ

ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม โดยผู้ประกอบการควรเพิ่มทักษะทางนวัตกรรมหรือดิจิทัลเพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันมากยิ่งขึ้น

2. กลยุทธ์การใช้ช่องทางออนไลน์สำหรับผู้ประกอบการ สามารถเลือกใช้ได้หลายลักษณะทั้งจากแพลตฟอร์มออนไลน์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยผู้ประกอบการ ควรมีการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดโดยมุ่งเน้นความต้องการของลูกค้า เพื่อสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงอิทธิพลของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ หรือ การมุ่งเน้นการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อความสามารถทางนวัตกรรม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการหรือกลุ่มธุรกิจให้สามารถประยุกต์หรือนำนวัตกรรมมาใช้ให้เข้าใจกลุ่มลูกค้า ตลอดจนนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนเพื่อเป็นแนวทางในกาวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจต่อไป

2. ควรขยายแนวคิดสำหรับการทำวิจัยเชิงปริมาณผสมการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ผลวิจัยที่สมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้งอาจศึกษากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในย่านนวัตกรรมพื้นที่อื่นทั้งในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

- เกวลี แก่นจันดา. (2565). การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการและการมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อความสามารถทางนวัตกรรมกับความได้เปรียบทางการแข่งขันของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 14(1), 71-85.
- จารุพร ชันธนันท์, และ วสุธิดา นุริตมนต์.(2562, ตุลาคม-ธันวาคม). คุณลักษณะของผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: กรณีศึกษาลูกค้าของ

- ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคกลางของประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 33(108), 132-144.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2565). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด. น.554-555.
- นงเยาว์ อินทะนาม, อัมภาศรี พอค้า, และกรรณก ตลโสภณ. (2563). การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารบัญชีและการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(4), 82-95.
- พัทธมน ฐะธรรมานนท์, และ กังวาน ยอดวิศิษฐ์ศักดิ์. (2565, มกราคม-มิถุนายน). ปัจจัยธุรกิจคุณลักษณะของผู้ประกอบการและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจเบเกอรี่ บนออนไลน์. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*, 13(1), 16-31.
- สุภารัตน์ พิมพ์รัตนกานต์, และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2562). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการจัดการนวัตกรรมซึ่งจะส่งผลต่อการบรรลุผลสำเร็จทางการตลาดและความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการสินค้าเกษตรซึ่งจะนำไปสู่ผลการดำเนินงานขององค์กร. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2566, จาก https://www.thonburi-u.ac.th/journal/Document/13-3-before/Journal13_3_11.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 -2570)*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2566, จาก <http://www.nesdc.go.th>
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2562). *กล้วยน้ำไท ก้าวไกลสู่ย่านนวัตกรรม*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2566, จาก <https://www.nia.or.th/KIID>
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2562). *ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2566, จาก <https://www.nia.or.th/frontend/bookshelf/sP10dul7A9NzW/62d41b128af31.pdf>
- Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
- Barney, J. B., Ketchen, D. J. Jr., & Wright, M. (2011). The future of resource-based theory: Revitalization or decline?. *Journal of Management*, 37(5), 1299-1315.
- Baumback, Clifford. M. (1988). *How to Organization and Operate a Small Business*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Doulani, A., Sahebi, S., & Saberi, M. K. (2020). Assessing the entrepreneurial orientation of the librarians. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 69(4/5), 253-268.
- Frese, Michael. (2000). *Success and Failure of Micro business Owners in Africa : A Psychological Approach*. United States of America : Greenwood Publishing Group.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.).
- Porter, M. E.(1985). *Competitive Advantage*. the United States of America: THE FREE PRESS.

- Rhee, J., Park, T., & Lee, D. H. (2010). Drivers of innovativeness and performance for innovative SMEs in South Korea: Mediation of learn in orientation. *Technovation*, 30(1), 65-75.
- Wutthirong, P. (2015). Innovation management: Resource, learning organization and innovation. Chulalongkorn University Press.

น้ำตาล ลีนวรักษ์¹, อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ², วิชัย โสสุวรรณจินดา³

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต^{1,2,3}

Namtan Leenawaruk¹, Orapin Piyasakulkiat², Wichai Thosuwanjinda³

Master of Public Administration, Kasem Bundit University^{1, 2, 3}

E-mail: kim_hyun_joong001@hotmail.com¹, E-mail: orapin.piy@kbu.ac.th²

E-mail: vichai_tho@yahoo.co.th³

Received: June 12, 2022; Revised: June 19, 2023; Accepted: June 29, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพและปัญหา อุปสรรคต่อคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดจำนวน 385 ชุด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 25-40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท และมีอาชีพพนักงานเอกชน (2) คุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ($\bar{X}$ =4.20, S.D. = .668) 2) ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ในบริการ ($\bar{X}$ = 3.93, S.D. = .699) และ 3) ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = .723) 4) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ($\bar{X}$ 3.87, S.D. = .690) 5) ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ($\bar{X}$ =3.82, S.D. = .699) และ (3) ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19 ส่วนใหญ่อยู่ในด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ โดยพบว่าปัญหาเรื่องที่จอดรถไม่เพียงพอในช่วงวันระยะห่างจากสถานการณ์โควิด พนักงานบางคนไม่สวมหน้ากากอนามัยขณะให้บริการ และการรอรับบริการที่ช้า

คำสำคัญ : คุณภาพ การบริการ คาร์แคร์ โควิด 19

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the level of service quality, the problems and obstacles of Meguiar's Car Wash service quality in the Covid 19 situation. The researchers used the questionnaire to collect data from the selected sample group totalling 385 sets of questionnaires.

Descriptive statistics were used to analyze data. Findings showed that: 1) Most of the respondents were males, aged 25-40 years with a bachelor's degree. Most of them were employees and have monthly income in the range of 20,001 – 30,000 Baht. 2) The overall service quality of Meguiar's Car Wash in Covid 19 situation was at high level as shown in the following aspects from highest to lowest: (1) the concrete aspect of the service ($\bar{x}$ = 4.20, S.D. = .668). (2) the reliability of the service ($\bar{x}$ = 3.93, S.D. = .699). (3) the confidence in the service ($\bar{x}$ = 3.88, S.D. = .723). (4) the responding to customers need ($\bar{x}$ = 3.87, S.D. = .690). and (5) the knowing and understanding of the customers ($\bar{x}$ = 3.82, S.D. = .699) and 3) Most of the problems and obstacles of service quality in using Meguiar's Car Wash during the Covid 19 situation were due to lacking of car parking space. Some employees did not wear masks during giving service and waiting time for service was too long.

KEYWORDS: service, quality, Car Wash, Covid 19

บทนำ

ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยได้รู้จักโรคระบาดชนิดหนึ่งนั่นคือ การระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 19 ซึ่งเป็นโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่หรือที่เรียกกันว่า โควิด 19 ในช่วงแรกของการระบาดนั้นมีอัตราป่วยและอัตราตายสูงมากในประเทศจีน ภายในเวลาไม่กี่สัปดาห์หลังจากพบผู้ป่วยรายแรก เชื้อไวรัสดังกล่าวได้แพร่กระจายไปยังประเทศต่าง ๆ ในทุกทวีปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน ทุกประเทศก็ยังคงเผชิญกับปัญหาการระบาดของโรคนี้อยู่ จึงทำให้หลายประเทศรวมถึงประเทศไทยได้ออกมาตรการเพื่ออยู่ร่วมกับโรคนี้ได้ เนื่องจากปัญหาจากการระบาดครั้งนี้ส่งผลกระทบไปทุกภาคส่วนทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนต้องปรับตัวและหาวิธีที่จะรองรับกับปัญหาของการระบาดครั้งนี้

จากการระบาดของโควิด 19 ทำให้กระทบกับเศรษฐกิจในประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการทั้งราย

เล็กหรือรายใหญ่ได้รับความกระทบกระเทือน ด้วยมาตรการการควบคุมโรคที่ทุกประเทศใช้ก่อนหน้านี้ ตั้งแต่การลดการเดินทาง การเข้าออกพื้นที่ การปิดสนามบิน การใช้มาตรการ Social Distancing มีการปิดสถานที่ ปิดสถานการค้า และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปิดเมือง ได้ส่งผลกระทบไปถึงเศรษฐกิจการค้า การทำงานผลิต และ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โรงแรม ร้านอาหาร รวมไปถึงการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันทุกคนมีความกังวล และต้องดูแลปกป้องตัวเองมีการกักตัวอยู่กับบ้าน หลายคนไม่สามารถมาทำงานหาเลี้ยงชีพแบบปกติได้ ธุรกิจจำนวนมากต้องหยุดกิจการหรือทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ จนทำให้ขาดรายได้มาจนเจือจรรอบครัว ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเยียวยา ผู้ขาดรายได้ในรูปแบบ คนไทยไม่ทิ้งกัน แต่ก็ยังเกิดความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิตตามมา การค้าและการลงทุนเกิดผลกระทบค่อนข้างรุนแรง แม้แต่เศรษฐกิจโลกก็กำลังเข้าสู่วิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งมี

ที่มาจากโควิด 19 เป็นสำคัญ ผลกระทบในระยะยาว เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง ทำให้สูญเสียการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน ที่ประเทศจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว เนื่องจากจะต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากมาลงทุนกับการป้องกันและรักษาโรคโควิด 19 (สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2563) นอกจากนี้จากรายงานการสำรวจผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ด้านเศรษฐกิจ (23 เมษายน – 17 พฤษภาคม 2563) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า มากกว่าครึ่งมีรายได้ลดลง และร้อยละ 33 มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14 มีหนี้สินในระบบเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.5 ตกงาน/เลิกจ้าง ร้อยละ 69.7 ได้รับผลกระทบด้านอาชีพและการจ้างงาน อีกทั้งผู้ประกอบการรายเล็กได้รับผลกระทบโดยยอดขายลดน้อยลงร้อยละ 21.8 และร้อยละ 12.6 ต้องปิดกิจการ ในขณะที่ ร้อยละ 12.9 โดนพักงาน หรือเลิกจ้าง โดยไม่ได้เงิน นอกจากนั้น ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อครัวเรือนที่มีต่อกลุ่มเปราะบางทุกกลุ่ม ได้แก่ เด็กเล็ก คนพิการ และคนป่วย ได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งครัวเรือนที่มีกลุ่มเปราะบางมาก จะได้รับผลกระทบด้านรายได้ที่ลดลงมากกว่ากลุ่มที่เปราะบางน้อย มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นมากกว่ามีหนี้สินมากกว่า การจ้างงานได้รับผลกระทบรุนแรง โดยเฉพาะกิจการในภาคบริการและกิจการ โดยข้อมูลการจ้างงานในไตรมาสที่ 2 ของปี 2564 ได้แก่ 1) ผู้ว่างงาน/เสมือนว่างงาน (ผู้มีงานทำไม่ถึง 4 ชม ต่อวัน)มีจำนวน 3.0 ล้านคน และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 3.4 ล้านคนในสิ้นปี 2564 ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าช่วงก่อนการระบาดกว่า 1 ล้านคน 2) ผู้ว่างงานระยะยาว (เกิน 1 ปี) 1.7 แสนคน เพิ่มขึ้นกว่า

ช่วงก่อนการระบาดถึงกว่า 3 เท่าตัว3) ตัวเลขผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนมีจำนวน 2.9 แสนคน เพิ่มขึ้นจากช่วงก่อนการระบาดถึง 8.5 หมื่นคน และ 4) แรงงานย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาที่เพิ่มขึ้นจากภาคบริการ/อุตสาหกรรมในเขตเมือง กลับไปยังภาคเกษตรที่มีผลิตภาพต่ำกว่า จำนวน 1.6 ล้านคน สูงกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงก่อนการระบาดกว่า 1 ล้านคน (กรมควบคุมโรค, 2564) จะเห็นได้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจระหว่างการะบาดของโควิด 19 นั้นครอบคลุมทุกกิจการ

หากกล่าวถึงธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการนั้น ธุรกิจคาร์แคร์ ถือเป็นอีกธุรกิจที่เป็นกลไกหมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ และยังเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดในครั้งนี้ เนื่องจากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ประชาชนจะมีการใช้ชีวิตอย่างระมัดระวังมากขึ้น ภายใต้นโยบายสาธารณสุขในสถานการณ์โควิดที่กระทรวงสาธารณสุขและกรมควบคุมโรคได้ประกาศเป็นแนวทางการปฏิบัติตนของประชาชน ในช่วงที่ยังมีการแพร่กระจายเชื้อโรคได้ส่งผลให้ประชาชนมีความไม่ปลอดภัยในการมาใช้บริการล้างรถ หรือเข้าคาร์แคร์น้อยลง มีความกังวลถึงความปลอดภัยและความสะอาดปราศจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด 19 ดังนั้น หากผู้ประกอบการธุรกิจคาร์แคร์แห่งใดมีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคและสามารถสร้างความมั่นใจให้ผู้มารับบริการพึงพอใจได้นั้น จึงเป็นสิ่งที่ดีสร้างความมั่นใจและการบอกต่อกลับมาใช้บริการคาร์แคร์อีกครั้ง สำหรับคาร์แคร์ Meguiar's นั้น เป็นธุรกิจการบริการทำความสะอาดรถยนต์ครบวงจร ปัจจุบันมีจำนวนพนักงาน 10 คน แบ่งเป็นแคชเชียร์ เก็บเงิน 1 คน พนักงาน รับรถลูกค้า 2 คน พนักงาน

ในห้องล้าง 2 คน พนักงานทำภายในรถลูกค้า 2 คน พนักงานแวกิ้ง 1 คน พนักงานเช็คกระจก 1 คน และพนักงานเช็คสีก 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยในแต่ละวันนั้นมีจำนวนรถยนต์ที่เข้ามาใช้บริการประมาณ 10-15 คัน/วัน โดยเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 300-450 คัน/เดือน ในการบริหารการบริการภายใต้ข้อจำกัดเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยถือว่าเป็นความท้าทายให้กับผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก

ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar’s ในสถานการณ์โควิด 19” ต้องการทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของคุณภาพการให้บริการในสถานการณ์ โควิด 19 เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการบริการของคาร์แคร์ Meguiar’s ให้ได้มาตรฐานและตอบสนองความพึงพอใจของผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar’s ในสถานการณ์โควิด 19
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar’s ในสถานการณ์โควิด 19

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาศัยกระบวนการและวิธีการของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่มาใช้บริการที่คาร์แคร์ Meguiar’s จำนวน 385 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของคอคแรน (W.G. Cochran, 1977) เนื่องจากไม่ทราบประชากรที่แน่นอน โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar’s ในสถานการณ์โควิด 19 ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar’s ในสถานการณ์โควิด 19 จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสอบถาม โดยยึดหลักความมีประสิทธิภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของข้อความ ทั้งด้านเนื้อหา ความเหมาะสมในการนำเสนอแนวคิด และทฤษฎีใช้ในการตั้งคำถาม

3. การสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1. เพศ 2.อายุ 3. อาชีพ 4.ระดับการศึกษา และ5.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดชนิดเลือกตอบ (Check list) ซึ่งเป็นการวัดข้อมูลประเภทมาตรานาม บั ญ ญั ตี (Nominal scale) และเรียงลำดับ (Ordinal scale)

แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นผู้มาใช้บริการเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar’s ในสถานการณ์โควิด 19 ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1.ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Tangibility) 2.ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ในบริการ (Reliability) 3.การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Responsiveness) 4.การให้ความมั่นใจ

แก่ผู้รับบริการ (Assurance) และ 5.การรู้จักและเข้าใจลูกค้า (Empathy) โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายปิดจำนวน 25 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 มีระดับทัศนคติ เห็นด้วยมากที่สุด, 4.21 – 5.00 เห็นด้วยมากที่สุด 3.41 – 4.20 เห็นด้วยมาก, 2.61 – 3.40 เห็นด้วยปานกลาง 1.81 – 2.60 เห็นด้วยน้อย, 1.00 – 1.80 ไม่เห็นด้วย

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อาศัยกระบวนการและวิธีการของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งใช้ความรู้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการสร้างคำถามในแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล โดยการออกไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเองภายในคาร์แคร์ Meguiar's จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ และสรุปประเด็นคำถามและคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละปัจจัยส่วนบุคคล (Percentage) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เพื่ออธิบายข้อมูลคุณภาพการ

ให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 385 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 50.1 และเป็นเพศหญิง 192 คน คิดเป็นร้อยละ 49.9 มีอายุ 25 ถึง 40 ปี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาคืออายุ 41 ถึง 60 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมา คืออายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 และอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ระดับการศึกษา การศึกษาปริญญาตรี จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 78.7 รองลงมา คือสำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 และสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมา คือ มีรายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมา คือ มีรายได้ 30,001 – 50,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 รองลงมา คือ มีรายได้ 9,000 – 15,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 และมีรายได้ต่ำกว่า 9,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 มีอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 รองลงมา คือ ข้าราชการ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 รองลงมา คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 และรับจ้างทั่วไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพ
การให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด

วิด 19 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 1

ลำดับที่	คุณภาพการให้บริการ	ระดับคุณภาพ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	4.20	.668	มาก
2	ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ในบริการ	3.93	.699	มาก
3	ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ	3.88	.723	มาก
4	ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ	3.87	.690	มาก
5	ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า	3.82	.699	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.94	.599	มาก

จากตารางที่ 1 คุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19 ในภาพรวมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.94, S.D. = .599) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ ความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ ($\bar{X}$ =4.20, S.D. = .668) รองลงมา ได้แก่ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ในบริการ ($\bar{X}$ =3.93, S.D.= .699) การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ($\bar{X}$ =3.88, S.D. = .723) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (=3.87, S.D. = .690) และการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ($\bar{X}$ =3.82, S.D. = .699)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19 ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 คน มีเสนอปัญหาและอุปสรรค จำนวน 156 คน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องที่จอดรถไม่เพียงพอในช่วงวันระหว่างจากสถานการณ์โควิด 19 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 36.53 รองลงมา คือ พนักงานบางคนไม่สวมหน้ากากอนามัยขณะให้บริการ จำนวน 49 คน คิด

เป็นร้อยละ 31.41 รองลงมา คือ มีการรอรับบริการนานกว่าปกติ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และพนักงานไม่แจ้งรายละเอียดการบริการบางรายการ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.98

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจะเปรียบเทียบการวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจะอธิบายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. คุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้มาใช้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ได้รับการบริการอย่างมั่นใจทั้งด้านมาตรฐานและความปลอดภัย ทำให้มีความพึงพอใจในการใช้บริการในช่วงภายใต้สถานการณ์โควิด 19 ซึ่งสอดคล้อง นิติพล ภูตะโชติ (2551) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพของงานบริการไว้ดังนี้

1) การเข้าถึงลูกค้า (Access) หมายถึง การที่ผู้ให้บริการสามารถให้บริการลูกค้าได้อย่าง

รวดเร็ว ลูกค้าสามารถเข้าถึงการบริการได้ง่าย ธุรกิจจึงต้องคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ด้านทำเลที่ตั้ง สถานที่ติดต่อ เวลา ขั้นตอนของการให้บริการ ที่รวดเร็ว เพื่อไม่ทำให้ลูกค้าต้องเสียเวลารอนาน เพราะอาจทำให้ลูกค้าเกิดความรู้สึกเบื่อ และเปลี่ยนไปใช้บริการจากที่อื่น

2) ความพึงพอใจของลูกค้า (Satisfaction) คือเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการบริการหากผู้ให้บริการสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ จะสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจได้

3) ความคาดหวังของผู้ใช้บริการ (Expectation) เกิดขึ้นจากความแตกต่างของลักษณะลูกค้าแต่ละราย ซึ่งลูกค้าอาจมีความคาดหวังต่อการบริการที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นลูกค้าย่อมมีความคาดหวังที่จะได้รับการบริการที่แตกต่างกัน

4) การติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นการบอกให้ลูกค้าได้รับทราบถึงรายละเอียดของสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยการใช้ภาษาเพื่อให้ลูกค้าเข้าใจได้ง่าย

5) ความพร้อมในการให้บริการ (Readiness) ความพร้อมเป็นประสิทธิภาพของการให้บริการ ซึ่งจะส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจในบริการนั้น ๆ

6) ความรู้ของผู้ให้บริการ (Knowledge and Competence) ความรู้ ความสามารถและความชำนาญของผู้ให้บริการจะเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้าได้

7) คุณค่าของการให้บริการ (Value) คุณค่าของงานบริการขึ้นอยู่กับสิ่งที่ลูกค้าได้รับการบริการ กล่าวคือลูกค้าจะเกิดความรู้สึกประทับใจ

และไม่เสียดายที่จะจ่ายเงินค่าบริการ เมื่อลูกค้าได้รับการบริการตรงตามที่คาดหวัง

8) ความสุภาพอ่อนโยน (Courtesy) หมายถึง ความมีน้ำใจของพนักงาน ความจริงใจ และรู้สึกยินดีที่จะต้อนรับลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจในบริการที่จะได้รับ

9) ให้ความสนใจในลูกค้า (Interest) การให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อลูกค้านั้นเป็นสิ่งจำเป็น ไม่ว่าลูกค้าจะเป็นใคร ต้องดูแลเอาใจใส่เขา อย่าทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่จากพนักงาน

10) ความเชื่อถือได้ (Credibility) หมายถึง การที่ธุรกิจผู้ให้บริการมีการบริการที่ดี มีการได้รับรางวัล หรือการบอกต่อจากลูกค้าที่เคยมาใช้บริการ สร้างความน่าเชื่อถือโดยการบริการตามมาตรฐานที่สม่ำเสมอ จะสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือและมั่นใจในบริการ

11) ความไว้วางใจ (Reliability) หมายถึง การที่ลูกค้าได้รับการบริการอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ เท่าเทียมกับลูกค้ารายอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ลูกค้าจะเกิดความไว้วางใจเมื่อกลับมาใช้บริการอีกครั้ง

12) การตอบสนองลูกค้า (Response) หมายถึงการให้บริการตอบสนองทันที เมื่อลูกค้าต้องการใช้บริการ หรือเมื่อเกิดปัญหา ก็สามารถตอบข้อซักถามได้อย่างรวดเร็ว ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง

13) ความปลอดภัย (Security) ผู้ใช้บริการจะต้องได้รับความปลอดภัยในการใช้บริการไม่เสี่ยง ไม่เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาภายหลัง ไม่ผิดพลาดจากการทำงานของพนักงานให้บริการ

14) การรู้จักและเข้าใจลูกค้า (Understanding the Customer) ผู้ให้บริการจะต้องทราบว่าลูกค้าต้องการอะไร ดังนั้นต้องค้นหาสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมาบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ถ้าผู้ให้บริการเข้าถึงความต้องการของลูกค้าและหาสิ่งที่ลูกค้าต้องการมาตอบสนองเขาได้ก็หมายถึงความมีประสิทธิภาพของบริการและสอดคล้องกับอารยา ภูมิทัศน์สมเกียรติ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Nail Spa ของผู้บริโภค Gen Y ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านคุณภาพการให้บริการในภาพรวม ด้านการเอาใจใส่ของพนักงาน ด้านความไว้วางใจด้านการตอบสนองของพนักงาน ด้านคุณภาพสิ่งที่จับต้องได้และด้านความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar’s ในสถานการณ์โควิด 19 เป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านความเป็นรูปธรรมของการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากคาร์แคร์ Meguiar’s มีการเตรียมความพร้อมตามมาตรการของภาครัฐในการให้บริการ เช่น การเตรียมจุดบริการแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับ ภัสสร ธนาสุวิชากร และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการร้านอาหารครัวไม้ไผ่” โดยผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนอง ด้านความมั่นใจ และด้านความใส่ใจ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการให้บริการของ

ร้านอาหารครัวไม้ไผ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2 ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ในบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากคาร์แคร์ Meguiar’s ย้ำเตือนให้พนักงานสวมใส่หน้ากากอนามัยขณะให้บริการและมีมาตรฐานในการให้บริการ พนักงานทุกคนได้รับวัคซีนป้องกันโควิด 19 ตามที่ภาครัฐกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งทิพย์ นิลพัท (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการโรงพยาบาลเปาโลรังสิต” โดยผลการศึกษพบว่า 1) คุณภาพการให้บริการด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการมีความสัมพันธ์มากที่สุดกับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.692) รองลงมาคือคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการให้บริการมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.689) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ความพึงพอใจด้านการเข้าถึงแหล่งบริการมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการมากที่สุด (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.682) รองลงมาคือความพึงพอใจด้านความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำ (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.676) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าความพึงพอใจทุกด้านมีระดับความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

เนื่องจากพนักงานมีใจบริการลูกค้า ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และใส่ใจและเข้าใจลูกค้า มีการแต่งกายที่เรียบร้อยสุภาพอยู่เสมอ สอดคล้องกับ สายฝน เลิศพิทักษ์ธรรม (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์” โดยผลวิจัยพบว่าคุณภาพการให้บริการ ได้แก่ด้านความเป็นรูปธรรมกับด้านความเอาใจใส่ และภาพลักษณ์ตราสินค้า มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์

1.4 ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการให้บริการเป็นไปตามการบริหารจัดการที่เรียบร้อยตามลำดับคิว ซึ่งสอดคล้องกับ มนัสชญาน์ โรมินทร์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณภาพบริการตามความคาดหวังและการรับรู้ของผู้มารับบริการที่แผนกส่งเสริมสุขภาพโรงพยาบาลกระปิ่นกันทร อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล” โดยผลการวิจัยพบว่าผู้รับบริการมีความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพการให้บริการโดยรวมและรายด้านทุกด้านในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ ความเชื่อถือไว้วางใจได้ การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ และการตอบสนองต่อผู้รับบริการ

1.5 ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีความใส่ใจความต้องการของลูกค้ามีการแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายก่อนดำเนินการทุกครั้งที่จะให้บริการ สอดคล้องกับ วรวิญญู วงษ์ศรีเผือก (2564) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณภาพการให้บริการที่

ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าบริษัทยูโรเทคนิค (ประเทศไทย) จำกัด” โดยผลการวิจัยพบว่าในบรรดาตัวแปรรายด้านทั้งหมดมีตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตามคือความพึงพอใจของลูกค้าบริษัทยูโรเทคนิค (ประเทศไทย) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 4 ด้านคือความเชื่อถือไว้วางใจได้ การรู้จักและเข้าใจลูกค้า การตอบสนองต่อความต้องการและ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ

2. ปัญหาและอุปสรรคต่อคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์โควิด 19 พบว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความเป็นรูปธรรมในการให้บริการมากที่สุด คือเรื่องที่จอดรถไม่เพียงพอในช่วงวันระยะห่างจากสถานการณ์โควิด ทั้งนี้เพราะร้านต้องปฏิบัติตามมาตรการของรัฐเรื่องการเว้นระยะห่างจึงทำให้มีข้อจำกัดในการให้บริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ มนัสชญาน์ โรมินทร์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “คุณภาพบริการตามความคาดหวังและการรับรู้ของผู้มารับบริการที่แผนกส่งเสริมสุขภาพโรงพยาบาลกระปิ่นกันทร อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล” โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้รับบริการมีความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพการให้บริการโดยรวมและรายด้านทุกด้านในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ ความเชื่อถือไว้วางใจได้ การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ และการตอบสนองต่อผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาถึงการเตรียมความพร้อมในการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's “ในความปกติถัดไป” หลังสถานการณ์โควิด 19
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's “ในความปกติถัดไป” หลังสถานการณ์โควิด 19 จากการศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่อง

“คุณภาพการให้บริการคาร์แคร์ Meguiar's ในสถานการณ์ โควิด 19” เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้นจึง

ข้อเสนอแนะให้มีการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยปัจจัยคุณภาพการบริการมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการ
2. ควรมีการศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้า

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. [ออนไลน์]. (2564). ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรค โควิด-19 ในระดับโลกและในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th>. (สืบค้น 5 มิถุนายน 2565).
- ภัสสร ธนาสุริชากรและคณะ. (2563). คุณภาพการให้บริการร้านอาหารครัวไม้ไผ่. วารสารนาควบุธรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 12(1): 86-96.
- รุ่งทิพย์ นิลพัท. (2561). คุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการโรงพยาบาล เปาโลรังสิต. [การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มนัสชญาน์ โรมินทร์. (2561). คุณภาพบริการตามความคาดหวังและการรับรู้ของผู้มารับบริการที่แผนกส่งเสริมสุขภาพโรงพยาบาลกระปิ่นครินทร์ อินเตอร์เนชั่นแนล. [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรวลัญช์ วงษ์ศรีเผือก. (2564). คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าบริษัทยูโรเทคนิค (ประเทศไทย) จำกัด. [การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สายฝน เลิศพิทักษ์ธรรม. (2558). คุณภาพการให้บริการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์. [การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อารยา ลิ้มทวีสมเกียรติ. (2563). คุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Nail Spa ของผู้บริโภค Gen Y ในเขตกรุงเทพมหานคร. [สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัย ของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

Efficiency of Unmanned Aerial Vehicle for Firefighting and Rescue of Bangkok Fire and Rescue Department, Bangkok Metropolitan Administration

ฉัตรชัย เสือจ้อย¹, อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ², วิชัย โสสุวรรณจินดา³, ศรศักดิ์ ชูดำ⁴

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต^{1,2,3}

นักวิชาการอิสระ⁴

Chatchai Suejui¹, Orapin Piyasakulkiet², Vichai Thosuwanjinda³

Sorasak Choodum⁴

Master of Public Administration, Kasem Bundit University^{1, 2, 3}

Independent scholar⁴

E-mail: ta2523fire@hotmail.com¹, E-mail: orapin.piy@kbu.ac.th²

E-mail: vichai_tho@yahoo.co.th³, sorasak.c@thaiairways.com⁴

Received: June 12, 2022; Revised: June 19, 2023; Accepted: June 29, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้งานอากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 60 ชุด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 26-30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท ปฏิบัติงานเป็นเวลา 6 -10 ปี และมีตำแหน่งพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับปฏิบัติงาน 2. ประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1.ด้านคุณภาพของงาน 2. ด้านเวลา 3. ด้านค่าใช้จ่าย และ 4. ด้านปริมาณงาน และ 3. ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่พบปัญหาในด้านเวลาโดยพบว่าเจ้าพนักงานส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนสำหรับการบินเพื่อความชำนาญ รองลงมา คือ มีปัญหาเรื่องการบังคับผ่านรีโมทยังใช้งานไม่คล่องทำให้ปฏิบัติงานล่าช้า และบำรุงรักษายากเพราะในตัวโดรนมีทั้งกล้องและGPS

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ อากาศยานไร้คนขับ กรุงเทพมหานคร ดับเพลิง กู้ภัย บรรเทาสาธารณภัย

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the effectiveness of unmanned aerial vehicles in fire and rescue operations of the Bangkok Disaster Prevention and Mitigation Office and to study the problems and obstacles of unmanned aerial vehicles in fire and rescue operations, Bangkok Metropolitan Administration. The researchers collected data using questionnaire, from 60 samples and the collected data were analyzed by using frequency, percentage, mean and Standard Deviation. The findings showed that: 1) most respondents were 26-30 years old, with a bachelor's degree, have monthly income of 15,001 – 25,000 baht, working for 6-10 years as a disaster prevention and relief workers. 2) The overall efficiency of Unmanned Aerial Vehicles in Firefighting and Rescue Operations of the Bangkok Disaster Prevention and Mitigation Bureau, Bangkok Metropolitan Administration was at high level, with the following order (1) Quality of work (2) Timing (3) Cost and (4) Workload. 3) Most of the problems and obstacles encountered were time-consuming and difficulty in maintenance because the drone had cameras and GPS.

KEYWORDS: efficiency, Unmanned Aerial Vehicle, Firefighting and Rescue, Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

การปฏิบัติงานดับเพลิงและกู้ภัยเป็นการทำงานที่มีความเสี่ยงและความกดดันจากสถานการณ์เฉพาะหน้า หากมีการประเมินสถานการณ์ที่ผิดพลาดและล่าช้าก็จะมีผลต่อชีวิตของเจ้าหน้าที่และความสามารถในการช่วยชีวิตประชาชนได้น้อยลงและเกิดผลกระทบเป็นวงกว้างต่อสาธารณชนได้ ซึ่งเป็นการทำงานที่ต้องแข่งกับเวลาและความกดดัน หากมีการนำอุปกรณ์ที่ช่วยในการสนับสนุนการบัญชาการเหตุการณ์ มีความเป็นไปได้อย่างยิ่งที่จะช่วยลดระยะเวลาการปฏิบัติการ ความเสี่ยงและลดความสูญเสียลง

การพัฒนาเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ หรือ โดรน (Drone) หรือยูเอวี (Unmanned Aerial Vehicle: UAV) ให้มีความล้ำสมัยมากยิ่งขึ้น โดยการ

ออกแบบให้สามารถทำงานได้อย่างอิสระ ซึ่งได้มีการเขียนโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันให้อากาศยานไร้คนขับบินตรวจตราเฝ้าระวังพื้นที่ที่มนุษย์เข้าถึงได้ยากมีความห่างไกลและมีความเสี่ยง โดยอากาศยานไร้คนขับจะสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว (กุลจิตา เเด่นวิทยานันท์, [ออนไลน์], 2559) เป็นอากาศยานที่ควบคุมจากระยะไกล ใช้การควบคุมอัตโนมัติซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การควบคุมอัตโนมัติจากระยะไกล และการควบคุมแบบอัตโนมัติโดยใช้ระบบการบินด้วยตนเองซึ่งต้องอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีระบบที่ซับซ้อนแล้วมีการติดตั้งไว้ในอากาศยาน การนำอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งสามารถควบคุมได้จากระยะไกล บินโดยระบบอัตโนมัติไม่ต้องใช้นักบินมาใช้ในการกิจหลากหลายมากขึ้น มีการติดตั้งกล้องถ่ายภาพทั้งกลางวัน (Electro

Optical) และกล้องอินฟราเรด (Infrared Sensor) ที่สามารถบันทึกภาพระยะไกลได้และแพร่ภาพมายังจอสัญญาณภาคพื้นดินในเวลาใกล้เคียงเวลาจริงมากที่สุด มีประโยชน์มากในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ช่วยลดความเสี่ยงและการสูญเสียได้เป็นอย่างดี เช่น การค้นหาเป้าหมาย (Target Acquisition) เพื่อชี้เป้าและเป็นเครื่องมือที่ควรนำมาพัฒนาเพื่อใช้งานต่าง ๆ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559)

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภัย เป็นหน่วยงานหลักของกรุงเทพมหานคร ในการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกรูปแบบ ที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปริมาณพลหรือตามที่ร้องขอ ประสานการปฏิบัติไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมถึงการเกิดภัยจากการมีและการใช้สารเคมีและวัตถุอันตราย การเกิดอุบัติเหตุในขณะขนส่ง การกำจัดทำลายและการลักลอบทิ้งสารเคมีและวัตถุอันตรายเหล่านั้น ก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ให้ความสนใจนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้ในการปฏิบัติงานดับเพลิงและกู้ภัยอย่างแพร่หลายและมีแนวโน้มที่จะพัฒนาการใช้งานบรรเทาสาธารณภัยด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การดับเพลิง สารเคมี รั่วไหล อาคารถล่ม และเหตุน้ำท่วม เป็นต้น เนื่องจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเล็งเห็นว่าสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการกู้ภัย ช่วยลดระยะเวลา ลดความเสี่ยงและความเมื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ เพิ่มความปลอดภัยของประชาชน เป็นเครื่องมือที่สำคัญช่วยสนับสนุนการบัญชาการเหตุการณ์ ทำให้พนักงานดับเพลิงสามารถค้นหา

สาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ สํารวจอันตรายโดยรอบจุดเกิดเหตุ นำสารดับเพลิงเข้าไปดับเพลิงยังจุดที่พนักงานดับเพลิงไม่สามารถเข้าถึงได้ จนกระทั่งค้นหาผู้ประสบภัย เป็นต้น ส่งผลให้การดับเพลิงและกู้ภัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นได้มาก ยกตัวอย่างเช่น กรณีการเกิดเพลิงไหม้บริษัทหมิงตี้เคมีคอล (Ming Dih Chemical) ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2564 ที่ชุมชนกิ่งแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ก่อให้เกิดการระเบิดอย่างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่จากสารเคมีอันตรายที่จัดเก็บอยู่ภายในโรงงานอุตสาหกรรม เหตุระเบิดของถังเก็บสารเคมี สไตรีนโมโนเมอร์ สร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมครั้งใหญ่ อีกทั้งสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนกิ่งแก้วมีผู้อยู่อาศัยหนาแน่น พนักงานดับเพลิงมีความยากลำบากในการเข้าไปดับเพลิง การเกิดระเบิดเป็นปฏิกิริยาลูกโซ่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปยังจุดเกิดเหตุได้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ได้ประสานสมาคมตอบโต้ภัยพิบัติแห่งประเทศไทย นำโดรนตรวจจับความร้อนมาร่วมปฏิบัติการดับเพลิงในครั้งนั้นทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้หน่วยงานจึงได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ในการนำอากาศยานไร้คนขับหรือโดรนมาใช้งานการกู้ภัยเพิ่มมากขึ้น ปัจจัยสำคัญในการควบคุมไฟอย่างมีประสิทธิภาพ คือ (1) ความรวดเร็วในการทราบจุดเพลิงไหม้ (2) ความเร็วในการเข้าถึงพื้นที่เพลิงไหม้ (3) การมีเครื่องมือที่พร้อมเผชิญกับไฟ ซึ่งถ้าขาดปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งก็อาจจะทำให้การระงับเหตุเป็นไปด้วยความล่าช้าและไฟอาจจะลุกลามขยายพื้นที่กว้างออกไปอย่างรวดเร็วสร้างความเสียหายในวงกว้างได้ ซึ่งโดรนถือเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์สำหรับภารกิจดับเพลิงเป็นอย่างมาก เพราะสามารถ

เคลื่อนย้ายได้ง่าย และสามารถเข้าถึงพื้นที่ที่ไฟไหม้ได้อย่างรวดเร็ว เป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับการทำการกิจในการดับเพลิง นอกจากนี้เรายังสามารถใช้โดรนในการบินสำรวจจุดและตำแหน่งที่เกิดเหตุก่อนทำการกิจ ทำให้สามารถเข้าถึงจุดเกิดเหตุเพลิงไหม้ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ เพื่อฉีดน้ำหรือใช้สารเคมีดับเพลิง การนำโดรนเข้ามาใช้เป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการปฏิบัติการดับเพลิงเพื่อให้ความช่วยเหลือกรณีเกิดเพลิงไหม้ (พิศิษฐ์มิตรเกื้อกุล, 2564)

การใช้โดรนมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานดับเพลิงและกู้ภัยจึงเป็นการปฏิบัติการอีกช่องทางหนึ่งที่คาดหวังว่าสามารถช่วยลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกิจดับเพลิงได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Peterson and Plowman (1989) ที่ได้กำหนดแนวคิดของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพของงาน (Quality) 2) ปริมาณงาน (Quantity) 3) เวลา (Time) 4) ค่าใช้จ่าย (Costs) เพื่อต้องการผลการทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐานเป็นไปตามความคาดหวังของหน่วยงานและเกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีความทันสมัย มีการพัฒนาเทคนิคการทำงานให้สะดวกรวดเร็วขึ้น การใช้ทรัพยากรด้านการเงิน คน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัดคุ้มค่าและเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด ซึ่งถ้าหากสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานครพิจารณานำโดรนมาใช้

จากความเป็นมาและปัญหาที่สำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาถึงประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาประสิทธิภาพปัญหาและอุปสรรคการใช้อากาศยานไร้คนขับในการ

ดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้งานอากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาศัยกระบวนการและวิธีการของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากเจ้าพนักงานดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ที่ผ่านการอบรมการใช้โดรนในการดับเพลิงและกู้ภัยจำนวนทั้งหมด 60 คน (สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2565)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร จากนั้นนำมา

กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดนิยาม และ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถาม โดยยึดหลักความมี ประสิทธิภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความ ถูกต้องของข้อความ ทั้งด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ในการนำเสนอแนวคิด และทฤษฎีใช้ในการตั้งคำถาม

3. การสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเนื้อหา ของคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถามข้อคำถามมีลักษณะแบบเลือกตอบ ได้แก่ 1.อายุ 2.ระดับการศึกษา 3.ระยะเวลาในการ ปฏิบัติงาน 4.รายได้ และ 5.ตำแหน่ง จำนวนข้อ คำถามทั้งหมด 5 ข้อ (Checklist)

แบบสอบถามส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัย ของสำนัก ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพของงาน (Quality) จำนวน 5 ข้อ 2) ปริมาณงาน (Quantity) 3) เวลา (Time) 4) ค่าใช้จ่าย (Costs) จำนวน 20 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต(Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อย ที่สุด โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้ ระดับ คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 มีระดับทัศนคติ เห็นด้วย มากที่สุด, 4.21 – 5.00 เห็นด้วยมากที่สุด 3.41 – 4.20 เห็นด้วยมาก, 2.61 – 3.40 เห็นด้วยปานกลาง 1.81 – 2.60 เห็นด้วยน้อย, 1.00 – 1.80 ไม่เห็น ด้วย

แบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของประสิทธิภาพการใช้ อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็น แบบปลายเปิดโดยผู้ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการ นำเสนอความคิดของตนเอง

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อาศัยกระบวนการ และวิธีการของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งใช้ความรู้ที่ ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเป็นแนวทางในการ สร้างคำถามในแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการ ดำเนินการ ดังนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำ การเก็บข้อมูล โดยการออกไปแจกแบบสอบถามด้วย ตนเอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ และ สรุปประเด็น คำถามและคำตอบที่ได้จาก แบบสอบถาม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1.อายุ 2.ระดับการศึกษา 3.ระยะเวลาในการ ปฏิบัติงาน 4.รายได้ และ 5.ตำแหน่ง

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการใช้ อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัย 4 ด้าน ได้แก่ 1.คุณภาพของงาน (Quality) 2. ปริมาณงาน (Quantity) 3.เวลา (Time) 4.ค่าใช้จ่าย (Costs)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการใช้ อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลผลด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าสถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 26 ถึง 30 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาคืออายุ 31 ถึง 35 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 รองลงมา คือ อายุ 36 ถึง 40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมา คือ มากกว่า 41 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 71.7 รองลงมา คือ สำเร็จการศึกษามากกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 ด้านรายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วน

ใหญ่มีรายได้ 15,001 – 25,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 รองลงมา คือ มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 และรองลงมา คือ มีรายได้ 12,001 – 15,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานเป็นเวลา 6 ถึง 10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา คือ 11 ถึง 15 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 รองลงมาคือ 0 ถึง 5 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และรองลงมา คือ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ด้านตำแหน่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับปฏิบัติงาน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา คือ พนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับปฏิบัติการ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา คือ พนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับชำนาญงาน/อาวุโส จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และรองลงมา คือ พนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ได้แก่ 1.คุณภาพของงาน 2.ปริมาณงาน 3.ด้านเวลา 4. ค่าใช้จ่าย มีรายละเอียดดังนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

ลำดับที่	ประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร	ระดับประสิทธิภาพ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านคุณภาพงาน	4.14	.776	มาก
2	ด้านปริมาณงาน	3.79	.669	มาก
3	ด้านเวลา	3.86	.680	มาก
4	ด้านค่าใช้จ่าย	3.84	.674	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.91	.641	มาก

จากตารางที่ 1 ประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .641) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังต่อไปนี้ ด้านคุณภาพของงาน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .776) รองลงมา ได้แก่ ด้านเวลา ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .680) ด้านค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .674) และด้านปริมาณงาน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .669)

3. ปัญหาและอุปสรรคการใช้งานอากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่พบปัญหาในด้านเวลาโดยพบว่าเจ้าพนักงานส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนสำหรับการบินเพื่อความชำนาญ รองลงมา คือ มีปัญหาเรื่องการบังคับผ่านรีโมทยังใช้งานไม่คล่องทำให้ปฏิบัติงานล่าช้า รองลงมา คือ บำรุงรักษายากเพราะในตัวโดรนมีทั้งกล่องและ GPS

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจะเปรียบเทียบการวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจะอธิบายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าพนักงานดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ที่ผ่านการอบรมการใช้โดรนในการดับเพลิงและกู้ภัยนั้นมีความมุ่งมั่นที่จะนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานกู้ภัยเพื่อลดการสูญเสียและประหยัดเวลาในการดำเนินการสอดคล้องกับแนวความคิดของ อัครเดช ไม้จันทร์ (2560) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหมายถึง การกระทำกิจกรรมใด ๆ ที่บรรลุผลตามที่ต้องการและตั้งเป้าหมายไว้ โดยสามารถประหยัดและลดการสูญเสียของทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมที่มุ่งผลิตผลลัพธ์ โดยมีสัดส่วนของต้นทุนหรือปัจจัยนำเข้าในการลงทุนน้อยที่สุดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างทันต่อสถานการณ์ และเป็นประโยชน์ต่อองค์การอย่างคุ้มค่า โดยอาศัยปัจจัยจากประสิทธิภาพที่เกี่ยวกับ

ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมถึงด้านการจัดการ จนได้ผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ตามเงื่อนไขของเป้าหมาย ถูกต้องรวดเร็ว และเป็นที่ยังพอใจขององค์กร และยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ ญัฐวุฒิ จ่าอยู่ (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ได้กล่าวไว้ว่าการฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญเป็นประจำทุกปีรวมถึงการใส่ใจและ ตรวจตราวัสดุ อุปกรณ์ ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอย่างเพียงพอและครอบคลุม จะส่งผลให้งานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรีเกิดประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้อากาศยานไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร เป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพของงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานของโดรนมีความแม่นยำ ตรวจสอบได้ ทำให้มีคุณภาพในการใช้งานเพื่อวางแผนการกู้ภัยได้ สอดคล้องกับ กิตติยา ลีลาสุขสันต์ และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง “ การประยุกต์ใช้งานอากาศยานไร้คนขับสำหรับเฝ้าติดตามตัวตรวจจับผ่านระบบบลูทูธ ” ผลการวิจัยพบว่าการรับส่งข้อมูลระหว่างอากาศยานไร้คนขับและเซ็นเซอร์จากโนดนั้นมีระยะทางในการรับส่งข้อมูลที่มากกว่า 50 เมตร โดยที่ข้อมูลในการรับส่งนั้นมีความถูกต้อง และสมบูรณ์ 100 เปอร์เซ็นต์และมีระยะเพิ่มมากขึ้นเป็น 2 เท่า เมื่อเปรียบเทียบแบบไม่มีแผ่นสะท้อน

1.2 ด้านปริมาณงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการนำเอาข้อมูลจากการประมวลผลของโดรนมาช่วยในการวิเคราะห์และวางแผนก่อนปฏิบัติงานทำให้ลดเวลาในการปฏิบัติจริง สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ญัฐวุฒิ จ่าอยู่ (2560) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี ” ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ($R=0.81$) , รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($R = 0.72$) โดยสามารถรวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 71.6 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.846 การให้ความสำคัญในด้านการบริหารจัดการ โดยมีการวางแผนงานตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุขและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การประสานงานที่ดีกับภาคีเครือข่าย การฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญเป็นประจำทุกปีรวมถึงการใส่ใจและ ตรวจตราวัสดุ อุปกรณ์ ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน อย่างเพียงพอและครอบคลุม จะส่งผลให้งานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรีเกิดประสิทธิภาพ

1.3 ด้านเวลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องอุปกรณ์มีขนาดเล็กกะทัดรัดมีความง่ายในการนำมาใช้งานรวมทั้งการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบังคับและประมวลผลจึงทำให้การปฏิบัติมีความรวดเร็วมากกว่าเดิม สอดคล้องกับตระกูล อมรนาถ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “ ประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนของส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง อำเภอยะโฮร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ” โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนของส่วนโยธา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านความเสมอภาคและเป็นธรรม ด้านความทั่วถึง ด้านความคุ้มค่าและด้านสนองตอบ ความต้องการความรวดเร็ว

1.4 ด้านค่าใช้จ่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจากก่อนการจัดซื้อตัวโดรน สำนัก ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานครมีการศึกษาหาข้อมูล ขอบเขตและการใช้เครื่องของ อุปกรณ์ชิ้นนี้แล้ว อีกทั้งการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามา ใช้งานแทนมนุษย์สามารถลดความเสี่ยงของการ สูญเสียทรัพยากรบุคคลได้ สอดคล้องกับ ญัตติที่ จำอยู่ (2560) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับ อัคคีภัยของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี” โดยพบว่า วัสดุอุปกรณ์ต้อง เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือ ผู้ ประสบอัคคีภัยได้อย่างทันที่ส่งผลให้เกิด ประสิทธิภาพ ในงานป้องกันและระงับเหตุอัคคีภัย ได้มากที่สุด

2 ปัญหาและอุปสรรคการใช้งานอากาศยาน ไร้คนขับในการดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาในด้านเวลาโดยพบว่าเจ้าพนักงานส่วนใหญ่ ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนสำหรับการบินเพื่อความ ชำนาญ รองลงมา คือ มีปัญหาเรื่องการบังคับผ่าน รีโมทยังใช้งานไม่คล่องทำให้ปฏิบัติงานล่าช้า รองลงมา คือ บำรุงรักษายากเพราะในตัวโดรนมีทั้ง กล้องและGPS โดยสอดคล้องกับ ตระกูล อมรนาถ

(2559) ได้ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพการให้บริการ ประชาชนของส่วนโยธางค์การบริหารส่วนตำบล หนองไม้ซุง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยผลการวิจัยพบว่า ด้านสนองตอบความต้องการ พบว่าการดำเนินงานด้านเอกสารมีขั้นตอนมากล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมี การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติของเจ้าพนักงานดับเพลิง และกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเวลา และการฝึกฝนของเจ้าพนักงานดับเพลิงและกู้ภัยของ สำนัก ป้องกัน และ บรรเทา สาธารณ ภัย กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติของเจ้าพนักงาน ดับเพลิงและกู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธาณภัย กรุงเทพมหานคร” เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้นจึง ขอเสนอแนะให้มีการวิจัยในครั้งต่อไปเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของ พัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีสำหรับงานกู้ภัย

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความสามารถทางการกู้ภัยเจ้าพนักงานดับเพลิงและ กู้ภัยของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กุลธิดา เต็มวิทยานันท์. (2559). “Drone” เทคโนโลยี อากาศยานไร้คนขับ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [https:// www.pwc.com /th/en/pwc-thailand-blogs/blog-20161031.html](https://www.pwc.com/th/en/pwc-thailand-blogs/blog-20161031.html). (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565).
- พิศิษฐ์ มิตรเกื้อกูล. (2564). โดรนดับเพลิง. เข้าถึงได้จาก: <https://dxc.thaipbs.or.th/post-special/firefighting-drone>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565).
- ณัฐวุฒิ จำอยู่. (2560). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานป้องกันและระงับอัคคีภัยของ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี”. วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. 13(2), 22-29.
- สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2561). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ.2563 (สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย). เข้าถึงได้จาก: <http://www.oic.go>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2565).
- กิตติยา ลีลาสุขสันต์ และคณะ. (2558). การประยุกต์ใช้งานอากาศยานไร้คนขับสำหรับเฝ้าติดตามตัวตรวจจับผ่านระบบบลูทูธ. [วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต] สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ตระกูล อมรนาถ. (2559). ประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนของส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. [การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อัครเดช ไม้งจันทร์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา. [วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ขอเชิญส่งบทความ (Call for Paper)

คณะกรรมการจัดทำวารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีความยินดีที่จะรับผลงานทางวิชาการเพื่อนำเสนอและเผยแพร่ในวารสารวิชาการ โดยเปิดรับบทความสาขามนุษยศาสตร์/สังคมศาสตร์ ในสาขาต่อไปนี้

1. สาขานิเทศศาสตร์
2. สาขาวิชาการโรงแรมและท่องเที่ยว
3. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
4. สาขาวิชาบัญชี
5. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
6. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
7. สาขาวิชานิติศาสตร์
8. สาขาวิชารัฐประศาสตร์/สังคมศาสตร์
9. สาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของผลงานทางวิชาการ

1. บทความวิจัย หมายถึง เป็นการนำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง
2. บทความวิชาการ หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล สรุป เช่น หนังสือวารสารวิชาการ ฐานข้อมูล Online ประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางการแก้ไข

องค์ประกอบบทความ

บทความวิจัย (Research Article)

1. ชื่อเรื่อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้พิมพ์ พร้อมทั้งตำแหน่งทางวิชาการและสังกัด
3. บทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษไม่เกิน 15 บรรทัด หรือ 200 คำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ รูปแบบการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ช่วงเวลาทำวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยและสรุปผลการวิจัย ระบุคำสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ
4. เนื้อหาของบทความประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้
 - 4.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย
 - 4.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
 - 4.3 ขอบเขตการวิจัย
 - 4.4 สมมติฐานการวิจัย
 - 4.5 การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

4.6 วิธีดำเนินการวิจัย (ระบุวิธีการเก็บข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ปี พ.ศ. ที่ทำการวิจัย วิธีวิเคราะห์ข้อมูล)

4.7 ผลการวิจัยโดยอาจมีรูปภาพ ตารางและแผนภูมิประกอบเท่าที่จำเป็น

4.8 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป)

4.9 เอกสารอ้างอิง ต้องอ้างอิงในระบบ APA ตลอดเรื่อง

4.10 บทความที่สรุปมาจาก วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ให้ใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมตำแหน่งวิชาการ และสังกัด หลังชื่อผู้นิพนธ์ รายงานการวิจัย หรือบทความวิชาการที่ปฏิบัติตามคำแนะนำ จะได้รับพิจารณาดำเนินการโดยทันที

บทความวิชาการ (Academic Article)

บทความวิชาการเป็นการนำเสนอเรื่องราวทางวิชาการที่อยู่ในความสนใจของบุคคลทั่วไปในปัจจุบัน ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง ชื่อผู้นิพนธ์ ที่อยู่ผู้นิพนธ์ ผู้นิพนธ์สำหรับติดต่อ (Corresponding author) และบทสรุป (Conclusion) เพื่อเป็นการสรุปเรื่องโดยย่อ พร้อมระบุความสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ
2. เนื้อหาของบทความ ประกอบด้วย
 - 2.1 บทนำ (Introduction) เพื่อกล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจ
 - 2.2 เนื้อหาเป็นการแสดงรายละเอียดของเรื่องที่เขียนในแต่ละประเด็น
 - 2.3 บทสรุป (Conclusion) ของเรื่องที่เขียนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ
 - 2.4 ข้อเสนอแนะจากผู้นิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนในประเด็นที่น่าสนใจ

ทั้งนี้ ผู้นิพนธ์ควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่น่าสนใจอย่างละเอียด บทความวิชาการต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่น่าสนใจ ข้อมูลที่น่าสนใจจะต้องนำเสนอในวงกว้าง โดยให้ผู้อ่านในต่างสาขาทั้งอาจารย์และนักศึกษา สามารถเข้าใจได้

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน โดยบทความจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร และผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่สามารถทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ (double-blind peer review)

รายละเอียดวิธีการเขียนบทความ

1. บทความมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 (รวมบทคัดย่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษและเอกสารอ้างอิง)
2. การตั้งคำหน้ากระดาษ ให้กำหนดขอบบน 1 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา 1 นิ้ว
3. ตัวอักษรให้ใช้ TH SarabunPSK โดยกำหนดขนาด ดังนี้
 - 3.1 ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 20 point ตัวหนา ชิดซ้าย
 - 3.2 ชื่อผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 16 point ตัวหนา

- 3.3 สถานที่ทำงาน และ E-mail address ของผู้เขียน ขนาด 15 point ตัวธรรมดา
- 3.4 หัวข้อเรื่อง ขนาด 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย
- 3.5 รายละเอียด/เนื้อเรื่อง ขนาด 16 point ตัวธรรมดา ชิดซ้าย
4. ตาราง ให้วางตารางใกล้เคียงตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา พิมพ์ลำดับของตารางและชื่อตารางเหนือตาราง และพิมพ์ที่มาของตารางใต้ตาราง
5. ภาพประกอบ ให้วางภาพประกอบใกล้เคียงตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา พิมพ์ลำดับของภาพและชื่อภาพ และพิมพ์ที่มาของภาพไว้ใต้ภาพ
6. เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น 2 คอลัมน์/ ตาราง และภาพประกอบให้แทรกในเนื้อเรื่อง โดยจัดเป็น 1 คอลัมน์
7. ส่วนประกอบหลักในหัวข้อประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย

บทความวิจัย	บทความวิชาการ
- ชื่อเรื่องภาษาไทย และภาษาอังกฤษ - ข้อมูลผู้เขียน (ชื่อ-นามสกุล/สังกัด/E-mail) - บทคัดย่อ/ABSTRACT - คำสำคัญ/KEYWORDS - บทนำ - วัตถุประสงค์ - สมมติฐาน (ถ้ามี) - ประโยชน์ที่ได้รับ - วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากรตัวอย่าง/เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล) - สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล - ข้อเสนอแนะ - กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) - เอกสารอ้างอิง	- ชื่อเรื่องภาษาไทย และภาษาอังกฤษ - ข้อมูลผู้เขียน (ชื่อ-นามสกุล/สังกัด/E-mail) - บทคัดย่อ/ABSTRACT - คำสำคัญ/KEYWORDS - บทนำ - บทสรุป - ข้อเสนอแนะ - เอกสารอ้างอิง

8. การอ้างอิงในเนื้อหาให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนามปี (author-date in-text citation) โดยจะจัดวางไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น
9. ให้รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในเนื้อหา รวมถึงข้อมูลในตาราง และภาพประกอบ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษร กรณีภาษาไทย เรียงตามอักษรชื่อผู้แต่ง กรณีภาษาอังกฤษ เรียงตามอักษรนามสกุลผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

รูปแบบ (Template) การเขียนบทความ

ชื่อเรื่องภาษาไทย ขนาด 20 point ตัวหนา ชิดซ้าย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ ขนาด 20 point ธรรมดา ชิดซ้าย

ชื่อ-นามสกุล¹ , ชื่อ-นามสกุล² (ขนาด 16 point ตัวหนา)

สถานที่ทำงาน¹ , สถานที่ทำงาน² (ของผู้เขียน ขนาด 15 point ธรรมดา)

Firstname Lastname¹ , Firstname Lastname² (ขนาด 16 point ตัวหนา)

Affiliation¹ , Affiliation² (ของผู้เขียน ขนาด 15 point ธรรมดา)

E-mail:¹ (ของผู้เขียนคนที่1 ขนาด 15 point ธรรมดา)

.....

บทคัดย่อ ขนาด 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย

บทความวิจัยและบทความวิชาการมีรูปแบบเดียวกัน และจะต้องเขียนตามข้อกำหนดการเตรียมบทความข้างล่างนี้ เพื่อความชัดเจนของบทความ ส่วนแรกของบทความคือบทคัดย่อ ความยาวหนึ่งย่อหน้า ความยาวของบทคัดย่อควรอยู่ระหว่าง 200 ถึง 300 คำ และไม่ควรมีการอ้างถึงเอกสารอ้างอิง ขนาด 16 point ตัวธรรมดา ชิดซ้าย

คำสำคัญ: โปรดระบุคำสำคัญ ไม่เกิน 5 คำ ไม่ต้องมีเครื่องหมายคั่นระหว่างคำ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา ชิดซ้าย

ABSTRACT ขนาด 16 ตัวหนา ชิดซ้าย

The first section of the manuscript is to be a short single paragraph abstract outlining the aims, scope, methods, results and conclusion of the paper. Authors should aim for an abstract length of between 200 and 300 words. Abstract should not refer to the references.

KEYWORDS: โปรดระบุ KEYWORDS ไม่เกิน 5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ตัวธรรมดา อักษรแรกเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค “,” ขนาด 16 point ตัวธรรมดา ชิดซ้าย

หมายเหตุ ดาวน์โหลดแบบฟอร์มที่หน้าเว็บไซต์

1. รายละเอียดทั่วไป

กำหนดให้บทความมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า ของกระดาษ A4 (รวมบทคัดย่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง) โดยให้ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขอบบน 1 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา 1 นิ้ว

2. การเขียนตาราง

ให้วางตารางใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา โดยลำดับเลขของตาราง (ตัวหนา) และชื่อตาราง (ตัวธรรมดา) เหนือตารางและชิดซ้าย เช่น “ตารางที่ 1 ...” และระบุแหล่ง “ที่มา: ...” ไว้ใต้ตาราง พร้อมคำอธิบายเพิ่มเติมในเนื้อหาใต้ตาราง เช่น “ดังตารางที่ 1”

ตารางที่ 1 ขนาดและลักษณะของตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์บทความ

รายการ	ขนาดตัวอักษร (point)	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	20	ตัวหนา ชิดซ้าย
ชื่อผู้เขียน	16	ตัวหนา ชิดซ้าย
สถานที่ติดต่อผู้เขียน/Email	15	ธรรมดา ชิดซ้าย
หัวข้อเรื่อง	16	ตัวหนา ชิดซ้าย
เนื้อเรื่อง/เนื้อความทั่วไป	16	ตัวธรรมดา ชิดซ้าย

ที่มา: ...ระบุที่มาของตาราง....

3. ภาพประกอบ

ให้วางภาพประกอบใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา โดยลำดับเลขของภาพ (ตัวหนา) และพิมพ์ชื่อภาพ (ตัวธรรมดา) “ภาพที่ 1” และระบุแหล่ง “ที่มา: ...” ไว้ใต้ภาพ พร้อมคำอธิบายเพิ่มเติมในเนื้อหาใต้ภาพ เช่น “ดังภาพที่ 1”

ภาพที่ 1 โลโก้สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.)

ที่มา: สสอท. (2561)

4. การอ้างอิงในเนื้อหา

การอ้างอิงในเนื้อหาให้ใช้วิธีการอ้างอิงในเนื้อหาแบบนามปี (author-date in-text citation) โดยจะจัดวางไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น

4.1 ผู้เขียนมีคนเดียวหรือ 2 คน

กรณีภาษาไทย ใช้ชื่อ-นามสกุลผู้แต่งทุกคน ตามด้วยปีที่พิมพ์ พ.ศ. เช่น ฤทธิรงค์ จุฑาพฤตกร และ อันธิกา สวัสดิ์ศรี (2556) หรือ (ฤทธิรงค์ จุฑาพฤตกร และ อันธิกา สวัสดิ์ศรี, 2556)

กรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลทุกคน ตามด้วยปีที่พิมพ์ ค.ศ. เช่น Holder and Matter (2008) หรือ (Holder & Matter, 2008)

4.2 ผู้เขียนมี 3 ถึง 5 คน

กรณีภาษาไทย - ครั้งแรก ใช้ชื่อ-นามสกุลผู้แต่งทุกคน ตามด้วยปีที่พิมพ์ พ.ศ. เช่น ชินวัฒน์ ศาสนนันท์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, และ โกมล ไพศาล (2556) หรือ (ชินวัฒน์ ศาสนนันท์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, และ โกมล ไพศาล, 2556)

- ครั้งต่อไป ใช้ชื่อ-นามสกุลผู้แต่งคนแรกตามด้วย “และคณะ” ตามด้วยปีที่พิมพ์ พ.ศ. เช่น ชินวัฒน์ ศาสนนันท์ และคณะ (2556) หรือ (ชินวัฒน์ ศาสนนันท์ และคณะ, 2556)

กรณีภาษาอังกฤษ - ครั้งแรก ใช้นามสกุลทุกคน ตามด้วยปีที่พิมพ์ ค.ศ. เช่น Martin-Consuegra, Molina, and Esteban (2007) หรือ (Martin-Consuegra, Molina, & Esteban, 2007)

- ครั้งต่อไป ใช้นามสกุลคนแรกตามด้วย “et al.” ตามด้วยปีที่พิมพ์ ค.ศ. เช่น Martin-Consuegra et al. (2007) หรือ (Martin-Consuegra et al., 2007)

4.3 ผู้เขียนมีตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป

กรณีภาษาไทย ใช้ชื่อ-นามสกุลคนแรก ตามด้วยปีที่พิมพ์ พ.ศ. เช่น มารยาท โยทองยศ และคณะ (2560)

กรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลคนแรกตามด้วย “et al.” ตามด้วยปีที่พิมพ์ ค.ศ. เช่น Harris et al. (2001) หรือ (Harris et al., 2001)

4.4 การอ้างอิงจาก 2 แหล่ง

กรณีภาษาไทย เรียงรายการเอกสารตามตัวอักษรและค้นเอกสารออกด้วยเครื่องหมาย (;) เช่น (ชินวัฒน์ ศาสนนันท์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, และ โกมล ไพศาล, 2556; มารยาท โยทองยศ และคณะ 2560) หรือ (Harris et al., 2001; Martin-Consuegra, Molina, & Esteban, 2007)

5. เอกสารอ้างอิง

ให้รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในเนื้อหา รวมถึงข้อมูลในตาราง และภาพประกอบ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษร กรณีภาษาไทย เรียงตามอักษรชื่อผู้แต่ง กรณีภาษาอังกฤษ เรียงตามอักษรนามสกุลผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงมีดังนี้

5.1 หนังสือ

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (ฉบับพิมพ์). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง: ประม อดิเรก. (2546). *หลักนิเทศศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

5.2 บทในหนังสือ

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อเรื่อง (ฉบับพิมพ์, หน้าทีปรากฏบทความ). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง: เสรี สีสากย์. (2542). เศรษฐกิจชาตินิยมในประเทศไทยกำลังพัฒนาและสถานการณ์ในประเทศไทย. ใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (บรรณาธิการ), 1999 *จุดเปลี่ยนแห่งยุคสมัย* (น. 90-141). กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

5.3 บทความในวารสาร

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

ตัวอย่าง: ฤทธิรงค์ จุฑาพฤตกร, และอันธิกา สวัสดิ์ศรี. (2556). การจัดการน้ำท่วมด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนรายได้น้อย. *วารสารนักบริหาร*, 33(4), 72-85.

5.4 วิทยานิพนธ์

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์หรือปริญญาโทหรือปริญญาตรีมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง: เบญจรัช เวชวิรัช. (2541). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก และนำเข้าของสถาบันการเงินไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต] ภาควิชาเศรษฐศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

5.5 แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. สืบค้นเมื่อวันที่ เดือน ปี, จากแหล่งที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต.

ตัวอย่าง: Holder, B. J., & Matter, G. (2008). *The innovative organization*. Retrieved December 11, 2016, from <http://www.geocities.com/CollegePark/Library/1048/innova.html>

5.6 เอกสารการประชุมวิชาการ

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน *การประชุมวิชาการเรื่อง.....* (หน้าที่ปรากฏ). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง: จีระเดช มโนสร้อย, สุดา เสาวคนธ์, และอภิญา มโนสร้อย. (2543). หมายเหตุ ใน การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง เทคโนโลยีชีวภาพเกษตรกรรมครั้งที่ 2 เรื่องการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเพื่อการแพทย์แผนไทย (น. 42-50). เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตถุชีวเภสัชภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วารสารวิชาการ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ข้อมูลผู้สมัคร
☐ ประเภทบุคคล ชื่อ-สกุล..... เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร..... โทรศัพท์มือถือ.....
☐ ประเภทหน่วยงาน หน่วยงาน..... เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร..... โทรศัพท์มือถือ.....
ขอสมัครเป็นสมาชิก วารสารวิชาการ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) สมัครสมาชิกปี พ.ศ. 2562 ระยะเวลา 1 ปี เป็นเงิน 400 บาท (จำนวน 2 ฉบับ) หมายเหตุ เริ่มเปิดรับสมัครสมาชิกปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป
สถานที่จัดส่ง
ชื่อ-สกุล..... หน่วยงาน..... เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร..... โทรศัพท์มือถือ.....
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ อาจารย์เบญจมาศ อธิปัญญากุล สำนักสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ โทรศัพท์ 02-407-3888 ต่อ 2819, 2818, 2817 โทรสาร 02-407-3817